Adroddiad Ariannol Bwrdd Ymddiriedolwyr Amgueddfa Cymru

ADRAN 1: PERFFORMIAD

Adran 1.1 Trosolwg o Berfformiad

Drwy gydol 2023/24, rydym wedi cael y cyfle gwych i groesawu dros 1.56 miliwn o ymwelwyr newydd a rhai sy'n dychwelyd i'n hamgueddfeydd. Rydym hefyd wedi adeiladu ar ein cyrhaeddiad digidol, gyda mwy na 2.5 miliwn o ymweliadau â'n gwefan. Rydym yn cydnabod na fyddai'r ffigurau hyn wedi bod yn bosibl heb waith caled ein staff a'n gwirfoddolwyr a phawb sydd wedi'n cefnogi mewn cynifer o ffyrdd, drwy flwyddyn ariannol anodd.

Mae ein hamgueddfeydd yn dal yn lleoedd agored, diogel a hygyrch, ac mae'n staff yn rhoi croeso cynnes i'n holl ymwelwyr. Mae'n hamgueddfeydd yn dal i ymddangos yn y rhestrau gorau o amgueddfeydd ledled y Deyrnas Unedig. Yn 2024 cafodd Sain Ffagan Amgueddfa Werin Cymru ei gosod yn gyntaf ar gyfer y "Diwrnod allan gorau am ddim yn y Deyrnas Unedig" gan y cylchgrawn *Which?* ac ennill y sgôr uchaf yn y categori "amgueddfeydd ac orielau di-dâl gorau'r Deyrnas Unedig", ac Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd oedd rhif 5[1]. Enillodd Big Pit Amgueddfa Lofaol Cymru bleidlais 'yr amgueddfa ddi-dâl orau yn y Deyrnas Unedig' mewn astudiaeth arall gan *Time Out*[2]. Buon ni hefyd yn dathlu'r ffaith bod yr Amgueddfa Wlân Genedlaethol wedi ennill gwobr y Gymuned Wlân Orau yn yr Eisteddfod Wlân gyntaf ym mis Hydref 2023[3].

Rydym wedi ei gwneud yn haws i bobl Cymru gael mynediad i'r casgliad celf cenedlaethol drwy lansio gwefan Celf ar y Cyd, yn rhan o fenter Oriel Gelf Gyfoes Genedlaethol Cymru a ariennir gan Lywodraeth Cymru, a hynny mewn partneriaeth â Chyngor Celfyddydau Cymru a Llyfrgell Genedlaethol Cymru.

Ar ôl llawer o waith caled, llwyddwyd i gwblhau ailgodi Gwesty'r Vulcan a pharhawyd â'r gwaith adfer mewnol, i sut y buasai'n edrych ym 1915. Agorwyd Gwesty'r Vulcan ym mis Mai 2024.

Parhawyd i weithio'n agos gyda chymunedau Cymru – ac er eu mwyn – i ddysgu am eu straeon a chyflwyno'r projectau a'r rhaglenni sydd bwysicaf iddynt fel y dangosir gan broject Ail-ddweud Stori'r Cymoedd. Mae'r project yn benllanw sawl blwyddyn o ymgysylltu cymunedol â phobl a chymunedau ym Merthyr Tudful a Chwm Cynon ac mae wedi arwain at arddangosfa wedi'i churadu ar y cyd o'r enw *Y Cymoedd* a agorodd yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd ym mis Mai 2024.

---

[1] Best UK days out for free - Which?
[2] The Big Pit National Coal Museum Has Been Named the UK's Best Free Museum (timeout.com)
[3] EISTEDDFOD WLÂN — Gwlân Cymru (woolwales.com)

Rydym wedi cyrraedd dysgwyr o bob oed drwy gyfrwng ein rhaglen ddysgu hybrid, gan ddarparu profiadau dysgu wyneb yn wyneb ysbrydoledig ledled Cymru gyfan yn ogystal â chyfleoedd ystyrlon ac amrywiol i'n dysgwyr rhithwir archwilio tudalennau gwe newydd sy'n cynnwys adnoddau ar Genhedlaeth y Windrush yng Nghymru. Rydyn ni wrthi hefyd yn cyflwyno gweithgareddau drwy Iaith Arwyddion Prydain (BSL) ac wedi creu teithiau panoramig 360° o amgylch rhai o'n safleoedd i sicrhau gwell mynediad i'n mannau a'n gwasanaethau.

Lansiwyd cynllun Cymrodorion Ymchwil er Anrhydedd diwygiedig, gan greu sawl partneriaeth doethurol cydweithredol i ddarparu cyfleoedd newydd a chyffrous inni ehangu ymhellach ein hymchwil ynglŷn â'n casgliadau. Cafodd ein casgliad ei ehangu hefyd drwy ein rôl gyfreithiol yn gysylltiedig â rhoi gwybod am ddarganfyddiadau Trysor a thrwy gaffael eitemau a ddarparwyd gan ein cefnogwyr, gan gynnwys datganiad celc Llantrisant Fawr a chaffael *Mewn Cariad Mewn Gwaed* (2023) gan Mounira Al Solh gyda chymorth gwobr Ymddiriedolaeth Derek Williams fel rhan o Artes Mundi 10.

Parhawyd i adeiladu cysylltiadau â phobl a chymunedau yng Nghymru ac ar draws y byd, gan groesawu sawl dirprwyaeth ryngwladol o'r Amgueddfa Gelf Islamaidd yn Qatar, Llysgennad Japan i'r Deyrnas Unedig a'r Ymddiriedolaeth Rhwydweithio Partneriaethau Tramor a ddaeth â dirprwyaeth o Uganda. Cafodd gwaith ymchwil ei wneud hefyd gyda phartneriaid o Amgueddfa Iziko yn Ne Affrica, Prifysgol Kathmandu yn Nepal a'r Amgueddfa Genedlaethol yn Kenya a diolch i bartneriaeth ryngwladol newydd gyffrous gyda'r Musée d'Orsay, mae gennyn ni yr hunan-bortread cyntaf erioed o Van Gogh i'w arddangos yng Nghymru ar fenthyg. Agorwyd arddangosfa *Drych ar yr Hunlun* ym mis Mawrth 2024 a bydd yn dod i ben ym mis Ionawr 2025.

Parhawyd i ddatblygu ein mannau gwyrdd ar draws ein hamgueddfeydd a thrwy gydweithredu â grwpiau gwirfoddol a chymunedol rydym wedi ennill Gwobrau'r Faner Werdd ar gyfer tair o'n hamgueddfeydd. Rydym yn dal i ymrwymo i rymuso'n staff i fyw'n fwy cynaliadwy ac rydym bellach yn cael ein cydnabod fel sefydliad Gwobr Arian yr Ymddiriedolaeth Llythrennedd Carbon. Parhaodd ein gardd gymunedol GRAFT arobryn i gefnogi cymunedau i dyfu gyda'i gilydd tra oedd project yr Ardd Gudd yn Sain Ffagan, a ariannwyd gan Grant Gwirfoddoli Cymru CGGC, yn rhoi cymorth i oedolion ag anableddau dysgu.

Rydym yn bwrw ymlaen ag ailddatblygiad mawr Amgueddfa Lechi Cymru yn Llanberis a fydd yn gweld y safle'n trawsnewid yn atyniad ymwelwyr o'r radd flaenaf ac rydym hefyd wedi parhau i gefnogi'r gwaith o gyflawni projectau sylweddol gan gynnwys datgarboneiddio'n hamgueddfeydd a'n safleoedd.

Canlyniadau Ariannol y Flwyddyn

	2023/24	2022/23
	£	£
Cyfanswm yr incwm	**49,569,000**	**40,993,000**
Cyfanswm y gwariant	**(46,930,000)**	**(44,017,000)**
Symudiadau eraill	**52,000**	**(425,000)**
(Gwariant)/incwm net cyfunol	**2,691,000**	**(3,449,000)**
Cynnydd net mewn cronfeydd (ar ôl yr holl enillion a cholledion wedi'u gwireddu a heb eu gwireddu)	**7,896,000**	**64,557,000**
Cyfanswm balansau cronfeydd mewn cronfeydd anghyfyngedig a chyfyngedig cyhoeddus a phreifat ar ddiwedd y flwyddyn	**175,454,000**	**167,558,000**
Balansau cronfeydd a gedwir at ddibenion cyhoeddus anghyfyngedig ar ddiwedd y flwyddyn (heb gynnwys y gronfa bensiwn)	**7,544,000**	**8,822,000**

Cyfanswm ein hincwm net ar gyfer y flwyddyn oedd £2,691,000. Cafwyd cynnydd yn ein hincwm grant gan Lywodraeth Cymru ac mewn incwm heblaw incwm y llywodraeth.

Mae'r symudiad net mewn cronfeydd ar gyfer y flwyddyn yn cynnwys enillion actiwaraidd ar y cynllun pensiwn o £12.5m gan arwain at warged cynllun pensiwn ar y fantolen o £11.3m. Cafwyd colledion cyffredinol hefyd o £7.3m ar fynegeio ac ailbrisio tir ac adeiladau, gan arwain at gynnydd net cyffredinol yn y cronfeydd o £7.9m. Yn 2022/23 roedd yr enillion actiwaraidd ar y cynllun pensiwn yn £59.3m a chafwyd enillion mynegeio o £8.7m ar ailbrisio tir ac adeiladau.

Roedd elw Mentrau AOCC Cyf yn cyd-fynd â 2022/23. Prif weithgareddau'r cwmni masnachu oedd gwerthiannau yn ein siopau manwerthu, arlwyo contract ac arlwyo mewnol, parcio ceir, trwyddedu delweddau, llogi corfforaethol, gosodiadau a hawliau ffilmio. Adroddodd y cwmni elw o £518,000 ar gyfer 2023/24 (£515,000 yn 2022/23).

Cyfanswm y cronfeydd ar 31 Mawrth 2024 oedd £175,454,000. Ceir dadansoddiad yn nodyn 19 i'r cyfrifon. Mae nodyn 19 yn dangos mai asedau sefydlog yw 88% o'r cronfeydd. Roedd y cyllid cyhoeddus anghyfyngedig, heb gynnwys diffyg y cynllun pensiwn, yn £7.5m, a £2.8m o hwnnw'n asedau sefydlog. Mae'r £4.7m o gronfeydd cyhoeddus anghyfyngedig sy'n weddill

wedi'i ddyrannu i dalu diffygion mewn cyllid ac ymrwymiadau yn y dyfodol. Ceir rhagor o wybodaeth yn yr adran Polisi ar Gronfeydd Wrth Gefn.

<u>Nodau ac Amcanion</u>

Ein gweledigaeth yw bod yn sefydliad sy'n Ysbrydoli Pobl, Newid Bywydau

Mae Amgueddfa Cymru yn parhau i weithio tuag at Strategaeth 2030, sy'n nodi sut rydym yn parhau i fod yn rhan hanfodol o seilwaith diwylliannol Cymru, drwy ein casgliadau, ein rhaglenni cyhoeddus a'n partneriaethau. Fe'i datblygwyd trwy broses ymgynghori cyhoeddus eang gyda phobl Cymru, staff, gwirfoddolwyr a rhanddeiliaid allweddol, ac mae'n cynnwys chwe Addewid a naw Galluogwr sydd gyda'i gilydd yn gosod cyfeiriad cyffredinol ar gyfer y sefydliad.

Dyma'n chwe Addewid tan 2030:

1. **Cynrychioli pawb**
2. **Ysbrydoli creadigrwydd a dysgu am oes**
3. **Diogelu ac adfer natur a'r amgylchedd**
4. **Cefnogi lles trwy lefydd a phrofiadau sy'n ysbrydoli**
5. **Darganfod yr amgueddfa yn ddigidol**
6. **Creu cysylltiadau ar draws y byd**

Er mwyn gwireddu'r addewidion uchelgeisiol hyn bydd ein cynlluniau'n cael eu cefnogi gan naw Galluogwr neu ffordd o weithio, sef:

- **Cynaliadwyedd**
- **Cynhyrchu incwm**
- **Ymchwil a gwerthuso**
- **Datblygu ein pobl**
- **Llywodraethu da, gwneud penderfyniadau ar y cyd**
- **Y Gymraeg**
- **Brand clir, cydnabyddedig**
- **Cyfleusterau sy'n addas i'r diben**
- **Gweithio diogel**

Yn ystod 2023, cynhaliodd ein Prif Weithredwr newydd gyfres o gyfarfodydd ymgynghori â'r staff ar draws holl safleoedd yr amgueddfa ac yn rhithwir. Diben y cyfarfodydd hyn oedd myfyrio ar Strategaeth 2030 a chanolbwyntio'r gefnogaeth a'r adnoddau yn well er mwyn ei chyflawni.

Mae ein Strategaeth a'r addewidion ynddi yn dal wedi'u mapio i'r saith nod llesiant cenedlaethol a nodir yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. I ddangos sut mae'n cael ei rhoi ar waith rydym yn adrodd yn rheolaidd i Gomisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol ar ein cynnydd yn erbyn nodau'r Ddeddf. Hefyd, mae ein gwaith ni ar draws y sefydliad yn cyd-fynd yn gryf â Llythyr Cylch Gwaith presennol y Llywodraeth ar gyfer Amgueddfa Cymru (2021-2026) ac yn ategu blaenoriaethau newydd Llywodraeth Cymru gan gynnwys gwireddu Cynllun Gweithredu Cymru Wrth-hiliol a'r Cynllun

Gweithredu LHDTC+. Mae ein Cynllun Busnes Pum Mlynedd yn dangos sut y byddwn yn cyflawni'r gwaith hwn.

Cefndir Statudol ac Ymgysylltu â Rhanddeiliaid

Sefydlwyd Amgueddfa Genedlaethol Cymru trwy Siarter Frenhinol ym 1907 ac mae'n parhau i fod wedi'i chofrestru fel endid cyfreithiol ac elusen o dan yr enw hwn (Rhif Siarter Frenhinol RC000369, Rhif Elusen 525774, Rhif TAW GB 783 4541 10). Erbyn hyn mae'r sefydliad yn cael ei adnabod fel Amgueddfa Cymru.

Mae Amgueddfa Cymru'n elusen gofrestredig annibynnol, sy'n cael ei chyllid craidd trwy gymorth grant gan Lywodraeth Cymru fel Corff a Noddir gan Lywodraeth Cymru.

Ein hamcan craidd, a nodir yn y Siarter Frenhinol, yw 'hyrwyddo addysg y cyhoedd'. Mae hyn yn golygu datblygu ein casgliadau, gofalu amdanynt, eu hastudio, a chynnal mynediad at gasgliadau er lles cymdeithas, a hynny am byth. Mae'r Siarter (1907, a ddiwygiwyd ym 1991 a 2006) yn nodi y dylid cyflawni hyn:

(i) yn bennaf, trwy sicrhau cynrychiolaeth gynhwysfawr o wyddoniaeth, celfyddyd, diwydiant, hanes a diwylliant Cymru neu sy'n berthnasol i Gymru, ac

(ii) yn gyffredinol, trwy gasglu, cofnodi, diogelu, egluro a chyflwyno gwrthrychau a phethau a gwybodaeth gysylltiedig, boed yn gysylltiedig â Chymru ai peidio, sydd â'r bwriad o hybu gwell dealltwriaeth a hyrwyddo ymchwil.

Parhawyd i weithredu ein Cynllun a Pholisi Ymgynghori, sy'n egluro'r gwerthoedd, yr egwyddorion a'r technegau cyfranogi allweddol mewn perthynas â'n prif weithgareddau ymgynghorol.

Lleoliadau Amgueddfa Cymru

Yn ystod 2023/24 buom yn gweithredu saith o amgueddfeydd yn uniongyrchol ledled Cymru, a'r Ganolfan Gasgliadau Genedlaethol:

Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, Parc Cathays, Caerdydd
https://amgueddfa.cymru/caerdydd/

Sain Ffagan Amgueddfa Werin Cymru, Sain Ffagan, Caerdydd
https://amgueddfa.cymru/sainffagan/

Big Pit Amgueddfa Lofaol Cymru, Blaenafon, Tor-faen
https://amgueddfa.cymru/bigpit/

Amgueddfa Lleng Rufeinig Cymru, Caerllion, Casnewydd
https://amgueddfa.cymru/rufeinig/

Amgueddfa Lechi Cymru, Llanberis, Gwynedd
https://amgueddfa.cymru/llechi/

Amgueddfa Wlân Cymru, Dre-fach Felindre, Sir Gaerfyrddin
https://amgueddfa.cymru/gwlan/

Amgueddfa Genedlaethol y Glannau, Ardal Forwrol, Abertawe
https://amgueddfa.cymru/abertawe/

Y Ganolfan Gasgliadau Genedlaethol, Nantgarw, Rhondda Cynon Taf (yn agored i'r cyhoedd trwy apwyntiad)
https://amgueddfa.cymru/canolfan-gasgliadau/

Rydyn ni hefyd yn gweithio mewn partneriaeth ffurfiol â chyrff lleol ar draws Cymru gan gynnwys Awdurdod Parc Cenedlaethol Arfordir Penfro, Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam, Cyngor Celfyddydau Cymru a Llyfrgell Genedlaethol Cymru.

Adran 1.2 Dadansoddiad o Berfformiad

Dangosyddion Perfformiad

Dangosydd Perfformiad Allweddol	Targed 2022/23	Alldro 2022/23	Targed 2023/24	Alldro 2023/24
Nifer yr ymweliadau	1,000,040	1,308,628	1,460,000	1,565,551
Nifer yr ymweliadau â'r wefan	1,850,000	2,322,184	1,900,000	2,569,836
Nifer yr ymweliadau addysgol ffurfiol	90,000	214,902	110,000	287,942
Oriau gwirfoddolwyr	22,000	26,273	20,000	34,630

Gwnaethom yn well na'n targedau ar gyfer 2023/24 ym mhob un o'r dangosyddion perfformiad allweddol uchod.

Perfformiad yn erbyn ein Haddewidion a'n Galluogwyr

Addewid 1: Cynrychioli pawb

Mae gweithio gyda chymunedau yn ein helpu i ddysgu am straeon pobl a rhannu mwy o'r hyn sydd bwysicaf iddyn nhw.

- **Dros y blynyddoedd diwethaf, mae pobl a chymunedau ym Merthyr Tudful a Chwm Cynon wedi bod yn cydweithio â ni i greu straeon newydd am y casgliad celf weledol trwy broject *Ail-ddweud Stori'r Cymoedd*, gyda chefnogaeth Cronfa Casgliadau Esmée Fairbairn a thrwy gyfrwng Cymdeithas yr Amgueddfeydd.**

- **Rydyn ni hefyd wedi bod yn gweithio gydag ymarferwyr creadigol a sefydliadau celfyddydau gweledol, drwy broject *Safbwynt(iau),* i ddod â syniadau newydd i'r ffordd rydyn ni'n dehongli'n casgliadau mewn partneriaeth â Chyngor Celfyddydau Cymru.**

- **Agorodd nifer o arddangosfeydd gwych ar draws ein hamgueddfeydd ni a'n hamgueddfeydd partner, gan roi cyfle i ddysgu mwy am ein casgliadau a rhannu straeon am gysylltiadau pobl â nhw. Roedd y rhain yn cynnwys *On the Red Hill – Stori Gariad Reg a George* gan Mike Parker oedd yn arddangos ffotograffau o'u bywyd gyda'i gilydd; *Ein lleisiau ni***

sef project oedd yn anelu at gasglu ac ehangu bywydau a phrofiadau LHDTC+.

- Dim ond trwy greu perthnasoedd cryf â phobl a grwpiau lleol y mae modd cynnal ein digwyddiadau cymunedol. Mae'r rhain yn cynnwys Dawnsio Dandiya i ddathlu gŵyl Hindŵaidd Dusshera, a Diwrnod Treftadaeth Somaliaid Cymru gyda Henuriaid Somalïaidd, Pafiliwn Ieuenctid Grangetown a Kayd – Celf a Diwylliant Somalïaidd yn dathlu Menywod Somalïaidd.

Addewid 2: Dysgu a Chreu

Mae'n rhaglen dysgu ac ymgysylltu yn dal i roi cyfleoedd ysbrydoledig ac amrywiol i ddysgwyr o bob oed.

- Yn ystod y flwyddyn fe gyrhaeddwyd bron 288,000 o ddysgwyr ar draws ein hamgueddfeydd. I'w helpu nhw, mae ein tudalennau gwe *Addysg* newydd yn darparu adnoddau i ddysgwyr o archwilio hanes a lleisiau Cenhedlaeth y Windrush yng Nghymru, i gefnogi ymweliadau personol ac ymweliadau rhithwir, gan gynnwys *Hawlio Heddwch.*

- Roedd ein rhaglen ddigwyddiadau yn cynnwys Gŵyl Wyddoniaeth Abertawe, mewn partneriaeth â Phrifysgol Abertawe, Nosweithiau Calan Gaeaf yn Sain Ffagan, a rhaglen dymhorol o ddigwyddiadau Nadolig a gyflwynwyd ar draws pob amgueddfa. Roedd yr Ŵyl Fwyd flynyddol yn Sain Ffagan yn llwyddiant ysgubol gan ddathlu cynnyrch gorau Cymru a chroesawu'r nifer uchaf o ymwelwyr erioed.

- Fe wnaeth ein gwirfoddolwyr ein cefnogi gyda bron i 35,000 o oriau o'u hamser eleni – diolch yn fawr! Rydyn ninnau yn ein tro yn cefnogi pobl ifanc drwy gyfrwng lleoliadau i fyfyrwyr a lleoliadau datblygu sgiliau, yn ogystal â chyfleoedd prentisiaeth yn Big Pit ac Amgueddfa Wlân Cymru, lle rydym hefyd yn datblygu sgiliau gwehyddu mewnol trwy gyfrwng Melin Teifi.

- Yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, rydym yn gweithio gyda'r Coleg Pinc i gefnogi pobl ifanc niwroamrywiol sydd heb fod mewn darpariaeth addysg brif ffrwd ers rhai blynyddoedd.

Addewid 3: Diogelu ac adfer natur a'r amgylchedd

Rydyn ni'n gweithio gyda chymunedau i helpu i ddatblygu ein mannau gwyrdd a helpu staff ac ymwelwyr i fyw'n fwy cynaliadwy.

- Ar draws ein hamgueddfeydd, mae ein mannau gwyrdd yn cefnogi bioamrywiaeth a chymunedau. Eleni, mae tair o'n hamgueddfeydd wedi

ennill Gwobrau'r Faner Werdd am eu mannau gwyrdd o safon, dan reolaeth grwpiau gwirfoddol a chymunedol.

- **Mae project yr Ardd Gudd yn Sain Ffagan, sy'n cael ei ariannu gan Grant Gwirfoddoli CGGC, yn cefnogi oedolion ag anableddau dysgu. Mae project gardd gymunedol a bwyd GRAFT yn Abertawe yn helpu cymunedau i dyfu gyda'i gilydd, ac mae llawer o grwpiau yn ymweld â'r ddôl drefol yng Nghaerdydd i ddysgu am fioamrywiaeth trefol.**

- **Mae project gwych Bylbiau'r Gwanwyn i Ysgolion, gyda chymorth Ymddiriedolaeth Edina, yn dal i dyfu, gydag ysgolion ledled y Deyrnas Unedig yn cymryd rhan i fonitro newidiadau ym mhatrymau twf planhigion.**

- **Y tu ôl i'r llenni, rydyn ni wrthi'n gwella'r gweithrediadau ar ein safleoedd, gan leihau ein hallyriannau carbon a sicrhau ein bod yn addas at y dyfodol. Mae ein curaduron a'n gwyddonwyr yn gweithio i ddeall a rhannu rhagor am ein byd naturiol ac rydyn ni'n llawn cyffro ar ôl ennill Dyfarniad Arian yr Ymddiriedolaeth Llythrennedd Carbon wrth inni barhau i ddarparu hyfforddiant i rymuso'n staff i gymryd camau cadarnhaol.**

Addewid 4: Cefnogi lles trwy lefydd a phrofiadau sy'n ysbrydoli

- **Rydyn ni wrthi'n datblygu ein gofodau a'n rhaglenni i roi gwell mynediad i bobl ag anghenion amrywiol.**

- **Bydd Amgueddfa Lechi Cymru yn Llanberis yn cael ei thrawsnewid dros y blynyddoedd nesaf, er mwyn adrodd hanes treftadaeth llechi'r Gogledd yn well. Eleni rydym wedi bod yn clywed beth hoffai pobl a chymunedau ei weld yn yr ailddatblygiad.**

- **Enillodd Amgueddfa Wlân Cymru wobr y Gymuned Wlân Orau yn yr Eisteddfod Wlân gyntaf ym mis Hydref 2023 ac mae wedi bod yn ailddatblygu Melin Teifi ar ôl i honno gael ei phrynu'n ddiweddar.**

- **Gan weithio gyda chartrefi gofal a phlant ysgol lleol, rydyn ni'n helpu pobl sy'n byw gyda dementia a'u gofalwyr drwy'n project *Amgueddfeydd yn Ysbrydoli Atgofion*. Rydyn ni hefyd yn datblygu ffyrdd o ddarparu gwell mynediad i'n mannau a'n gwasanaethau, gan gynnwys trwy Iaith Arwyddion Prydain (BSL.) Roedd yr Ŵyl Fwyd eleni yn cynnwys gweithgareddau gan artistiaid B/byddar, a chyfieithwyr BSL ar y safle.**

- **O'r diwedd, ar ôl llawer o waith caled, agorodd Gwesty'r Vulcan ei ddrysau i'r cyhoedd ym mis Mai 2024 yn Sain Ffagan. Byddwch yn gallu**

ymweld â'r dafarn enwog o Gaerdydd wedi'i hadfer fel y byddai wedi bod yn 1915.

Addewid 5: Darganfod yr amgueddfa yn ddigidol

Mae profiadau digidol yn helpu i gynnig mwy o fynediad i'n casgliadau a'n mannau nag erioed o'r blaen.

- Lansiwyd gwefan Celf ar y Cyd y llynedd, sef rhan o fenter Oriel Genedlaethol Celf Gyfoes Cymru a ariennir gan Lywodraeth Cymru, mewn partneriaeth â Chyngor Celfyddydau Cymru a Llyfrgell Genedlaethol Cymru, gan helpu i rannu'r casgliad celf cenedlaethol gyda mwy o bobl ledled Cymru.
- Yn 2024 rydyn ni'n dathlu deng mlynedd ers inni ddechrau ffrydio'n fyw o'r siediau wyna yn Sain Ffagan! Os nad ydych chi wedi dod o hyd i #sgrinwyna eto, gofalwch ymuno â ni y gwanwyn nesaf.
- Mae'n tudalennau gwe ynghyd â'n tudalennau Addysg wedi cael eu hailwampio. Erbyn hyn gallwch weld straeon gweledol ar-lein o'n hamgueddfeydd i helpu grwpiau i baratoi ar gyfer ymweliad. Gallwch hefyd archwilio rhai o'n teithiau 360 gan gynnwys taith banoramig o gwmpas Amgueddfa Lleng Rufeinig Cymru. Rydyn ni hefyd wedi bod yn buddsoddi yn ein profiad tocynnau a'n profiad ar-lein, sy'n ei gwneud yn haws ichi ymuno â ni yn ein digwyddiadau a'n profiadau a darganfod mwy am yr hyn sydd gennym i'w gynnig.

Addewid 6: Creu cysylltiadau ar draws y byd

Rydyn ni'n parhau i groesawu ymwelwyr o bob rhan o Gymru, y Deyrnas Unedig a gweddill y byd.

- Mae ein harddangosfa newydd gyffrous *Drych ar yr Hunlun* yn cynnwys *Portread o'r Artist* gan Van Gogh (1887) sydd ar fenthyg o'r Musée d'Orsay, Paris. O dan y bartneriaeth ryngwladol hon, dywedodd yr Amgueddfa genedlaethol 'au revoir' wrth *La Parisienne* gan Renoir, ond fe fydd hi'n ôl!
- Rydyn ni wedi croesawu sawl ymweliad rhyngwladol, gan gynnwys yr Amgueddfa Gelf Islamaidd, Qatar, Llysgennad Japan i'r Deyrnas Unedig a'r Ymddiriedolaeth Rhwydweithio Tramor rhwng Partneriaethau a ddaeth â dirprwyaeth o Uganda i Sain Ffagan.
- Mae ein hamgueddfeydd ni wedi cydweithio â phartneriaid ymchwil rhyngwladol o Amgueddfa Iziko yn Ne Affrica, Prifysgol Kathmandu yn Nepal ac Amgueddfa Genedlaethol Kenya. Mae gwaith cadwraeth

hefyd wedi dechrau ar gasgliad papurau Gwen John yn y cyfnod cyn yr arddangosfa fawr sydd ar y gweill ar gyfer 2026.

- Cawsom amser gwych yn Eisteddfod Genedlaethol Llŷn ac Eifionydd, ac yn y Sioe Fawr yn ennyn diddordeb ymwelwyr yn ein projectau cyffrous. Hon hefyd oedd ein hail flwyddyn yn Wythnos Cymru yn Llundain yn edrych ar sut mae diwylliant a phartneriaethau chwaraeon yn helpu i adrodd hanes Cymru i'r byd.

Gwireddu ein Haddewidion

Mae peth wmbreth o waith yn cael ei wneud y tu ôl i'r llenni i gadw'n hamgueddfeydd yn agored a chroesawgar, ac i ofalu am ein casgliadau.

Mae ein cynlluniau'n helpu i gefnogi Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol, ac yn ymgorffori ffyrdd cynaliadwy o weithio er mwyn sicrhau ein bod yn dal i gefnogi pobl a chymunedau ledled Cymru. Yn ystod y flwyddyn, lansiwyd cynllun Cymrodorion Ymchwil er Anrhydedd sydd wedi'i ailddatblygu ac sy'n darparu cyfleoedd newydd ac amrywiol i bobl wneud ymchwil sy'n gysylltiedig â'n casgliadau. Mae'r cynllun newydd hwn yn ein helpu i integreiddio syniadau a ffyrdd newydd o weithio. Mae gennyn ni hefyd nifer o bartneriaethau doethurol cydweithredol.

Mae gan Amgueddfa Cymru rôl gyfreithiol sy'n gysylltiedig â rhoi gwybod am ddarganfyddiadau Trysor yng Nghymru. Mae ein curaduron archaeoleg yn rhoi cyngor ac argymhellion i'r Crwneriaid ynghylch pa ddarganfyddiadau, a wneir bob blwyddyn gan aelodau'r cyhoedd, sy'n gymwys yn gyfreithiol fel Trysor. Cafwyd sawl datganiad arwyddocaol eleni, gan gynnwys celc Llantrisant Fawr.

Rydym yn dal i gefnogi'n staff gyda chyfleoedd i ddatblygu sgiliau, gan gynnwys y Gymraeg a BSL. Rydyn ni hefyd yn gwneud pethau'n haws i bobl o gefndiroedd amrywiol weithio gyda ni drwy gyfrwng gwell prosesau recriwtio.

Codi Arian

Cafwyd lefel uchel o lwyddiant wrth godi arian drwy ymddiriedolaethau a sefydliadau elusennol, loterïau a darparwyr grantiau a chefnogwyr unigol, gan godi £1.8m yn 2023/24. Cawsom roddion hefyd o £243,000 o asedau treftadaeth a nifer o grantiau gan y llywodraeth.

Cafwyd rhoddion arwyddocaol gan Sefydliad Paul Hamlyn, chwaraewyr y People's Postcode Lottery, Cronfa Dreftadaeth y Loteri Genedlaethol, Cronfa Gymunedol y Loteri Genedlaethol ac eraill. Roedd y rhoddion eraill yn cynnwys

cyfraniadau gan ymddiriedolaethau a sefydliadau ar ffurf cyfraniadau at ein gwaith, at brojectau penodol ac er mwyn caffael. Roedd y rhain yn cynnwys rhoddion gan Ymddiriedolaeth Elusennol John Andrews, Ymddiriedolaeth Elusennol Swire, Ymddiriedolaeth Edina, Cronfa Gasgliadau Cymdeithas yr Amgueddfeydd, Sefydliad Hodge ac Ymddiriedolaeth Elusennol Colwinston.

Parhawyd i ddatblygu a chryfhau ein cynhyrchion cynhyrchu incwm, ein prosesau a'n pobl, fel y gwelir yn y lefelau cadw uchel ymysg y cefnogwyr unigol. Mae cyfathrebu'n rheolaidd a chyflwyno digwyddiadau a phrofiadau personol, megis teithiau y tu ôl i'r llenni, sgyrsiau gan guraduron a digwyddiadau sy'n hyrwyddo rhoddion mewn ewyllysiau, wedi helpu i sicrhau cefnogwyr a chymynwyr unigol newydd.

Yn ystod y flwyddyn, cafodd ein gwaith codi arian ei wneud yn fewnol, gan ein Hadran Ddatblygu ac ni wnaethom gontractio unrhyw waith codi arian i asiantaethau trydydd parti nac ymgymryd ag unrhyw weithgarwch marchnata uniongyrchol. Rydym yn dal yn aelodau o'r Rheoleiddiwr Codi Arian ac yn cadw at y cod ymarfer codi arian fel y'i nodwyd gan y Rheoleiddiwr. Ni chawsom unrhyw gwynion mewn perthynas â'n gwaith codi arian.

Buddsoddiadau cyfalaf

Yn sail i gyflawni'r weledigaeth, mae rhaglen o waith cyfalaf yn parhau, sef rhaglen sy'n ymgorffori:

1. **Gwaith cynnal a chadw hanfodol lle roedd y prif brojectau yn ystod y flwyddyn yn cynnwys cwblhau'r system tresmaswyr, uwchraddio larymau tân a thrwsio'r to i gyd yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd; gwaith trydan foltedd isel ar draws sawl safle ac uwchraddio lifftiau a CCTV ar draws yr ystâd.**
2. **Projectau digidol oedd yn cynnwys rhagor o ddatblygiadau yn ein llwyfannau masnachol a buddsoddiad sylweddol yn seilwaith a dyfeisiau ein rhwydwaith.**
3. **Projectau datgarboneiddio oedd yn cynnwys adnewyddu'r system wresogi ac awyru yn Amgueddfa Genedlaethol y Glannau; a gwaith ôl-osod yn Amgueddfa Wlân Cymru, Big Pit a'r Ganolfan Gasgliadau.**
4. **Ailddatblygu Amgueddfa Lechi Cymru lle mae gwaith wedi mynd rhagddo i gwblhau cam 2 RIBA. Bydd y project hwn yn cymryd sawl blwyddyn i'w gwblhau.**

Nodwyd bod dros £60m o waith cynnal a chadw ataliol ac ôl-gronnus yn hanfodol dros y 10 mlynedd nesaf. Mae hyn yn arbennig o ddifrifol yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd ac mae cais penodol am gyllid

ychwanegol tuag at gynnal yr adeilad treftadaeth hwn wedi'i gyflwyno i Lywodraeth Cymru i'w ystyried.

Adroddiad Cynaliadwyedd

Mae'r adroddiad hwn wedi'i lunio yn unol â'r canllawiau a osodwyd gan Drysorlys Ei Fawrhydi yn y ddogfen *Public Sector Annual Reports: Sustainability Reporting Guidance.*

Ein nod yw creu amgueddfeydd cynaliadwy trwy ddatblygu arferion cynaliadwy wrth weithredu ein saith amgueddfa a'r Ganolfan Gasgliadau Genedlaethol, drwy ein gwaith caffael a'n ffyrdd o weithio, a thrwy hyrwyddo arferion cynaliadwy trwy ein harddangosfeydd, ein digwyddiadau a'n rhaglenni dysgu. Rydym yn gweithio'n agos gyda phartneriaid megis Cynnal Cymru a Sustrans.

Hefyd, nod llawer o'n hymchwil graidd yw gwella dealltwriaeth o'r amgylchedd naturiol a diwylliannol, er enghraifft, ymchwil i'r newid yn yr hinsawdd.

Mae gennym Grŵp Cydymffurfiaeth Cynaliadwyedd trawsadrannol dan arweiniad Cydlynydd Cynaliadwyedd dynodedig a gefnogir gan ein Fforwm Datblygu Cynaliadwy. Mae'r Grŵp yn sbarduno ymagwedd strategol ac integredig at gynaliadwyedd ar draws pob maes o'n gwaith ac yn mynd ati i hybu arferion datblygu cynaliadwy ar draws y sefydliad.

Mae rhagor o wybodaeth am sut rydym yn creu amgueddfeydd cynaliadwy, gan gynnwys ein Datganiad Amgylcheddol ar gael yn https://amgueddfa.cymru/datblygu-cynaliadwy/.

Perfformiad Cynaliadwyedd

Mae gwarchod trysorau'r genedl ac agor ein drysau i dros filiwn o ymwelwyr mewn blwyddyn yn defnyddio llawer o ynni. Mae ein Polisi Ynni wedi'i fabwysiadu ac wedi'i ddiweddaru i sicrhau ein bod yn dal i gymryd camau mawr tuag at wella effeithlonrwydd ynni, ac i ddangos ein cefnogaeth i leihau allyriadau nwyon tŷ gwydr.

Rydym wedi parhau â'n momentwm trwy'r gostyngiad yn y defnydd cyffredinol o ynni. Yn 2023/24 mae'r defnydd o drydan a nwy wedi gostwng ychydig o'i gymharu â ffigurau'r llynedd, gyda chyfanswm gostyngiad o 3.5%.

Mae'r gwastraff wedi gostwng 88% o'i gymharu â'r ffigurau a adroddwyd ar gyfer 2022/23, er bod y newid hwn wedi'i briodoli'n bennaf i oramcangyfrif arwyddocaol a achoswyd gan ein methodoleg cyfrifo gwastraff ar gyfer y blynyddoedd blaenorol. Yn dilyn ein gwaith gydag Arbenigwr Rheoli Gwastraff, mae gennym bellach fethodoleg gywir at gyfrifo ein gwastraff.

Er hynny, mae'r dŵr a ddefnyddir wedi cynyddu 21%, a bydd gwaith yn cael ei wneud gyda'n hadran Adeiladau i ddeall achosion y cynnydd hwn.

Mae'r tablau isod yn darparu gwybodaeth ariannol ac anariannol fanwl am allyriadau nwyon tŷ gwydr, gwastraff, a'r defnydd o adnoddau y mae pen draw iddynt (dŵr). Cafwyd data allyriadau cwmpas 1 a chwmpas 2 ar nwyon tŷ gwydr o'n cronfa ddata CRC, cyfrifwyd allyriadau cwmpas 3 gan ddefnyddio ffigurau milltiroedd blynyddol a ddarparwyd gan ein cyflenwr ceir llogi, casglwyd y data gwastraff o adroddiadau gwastraff safleoedd unigol, a daw'r data ar ddefnydd o ddŵr o'r wybodaeth ar filiau.

Allyriadau Nwyon Tŷ Gwydr		2023/24	2022/23	2021/22	2020/21	2019/20
Dangosyddion anariannol (tCO_2)	Cwmpas 1 Allyriadau (uniongyrchol) – nwy	943	1,004	1,348	1,462	1,621
	Cwmpas 2 Allyriadau (anuniongyrchol) – trydan a brynwyd	1,144	1,151	1,104	975	1,259
	Cwmpas 3 Allyriadau (teithiau busnes)	21	14	8	1	24
	Cyfanswm	2,108	2,169	2,460	2,438	2,904
Ynni perthnasol a ddefnyddir (kWh'000)	Nwy	5,160	5,493	7,335	7,952	8,771
	Trydan	4,561	4,586	4,827	3,887	4,574
	Cyfanswm	9,721	10,079	12,163	11,839	13,345
Dangosyddion ariannol (£'000)	Nwy	255	269	178	202	214
	Trydan	1,519	1,038	686	492	666
	Ffi gweinyddu CRC	0	0	0	0	0
	Teithiau busnes swyddogol	135	119	54	30	182
	Cyfanswm	1,909	1,426	918	724	1,062

Gwastraff		2023/24	2022/23	2021/22	2020/21	2019/20
Dangosydd-ion anariannol (tunelli)	Gwastraff peryglus	2.3	0.6	0.0	0.0	0.5
	Gwastraff nad yw'n beryglus:					
	Tirlenwi	64.18	992.0	846.1	311.6	1,218.1

	Wedi'i ailddefnyddio/ wedi'i ailgylchu/ wedi'i gompostio	244.41	2761.2	1,263.7	807.4	1,911.6
	Wedi'i losgi	117.37	38.9	27.2	8.7	37.5
	Cyfanswm y gwastraff	428.26	3,792.6	2,137.0	1,127.8	3,167.7
Dangosyddion ariannol (£)	Cyfanswm cost y gwaredu	81,701	71,297	59,789	31,084	57,619

Defnydd o Adnoddau y Mae Pen Draw iddynt		2023/24	2022/23	2021/22	2020/21	2019/20
Dangosyddion anariannol ('000m³)	Cyfanswm y dŵr a ddefnyddiwyd	26,516	21,878	22,572	19,601	23,444
Dangosyddion ariannol (£)	Cyfanswm costau cyflenwi dŵr	92,177	75,165	60,939	45,427	67,067

Strategaeth y dyfodol

Mae ein Strategaeth 2030 yn rhoi amlygrwydd i ddatblygu a hybu arferion cynaliadwy, a mynd i'r afael â newid hinsawdd a'r argyfwng bioamrywiaeth.

Yn 2024/25 byddwn yn adeiladu ar y cynnydd a gyflawnwyd eisoes o ran lleihau allyriadau nwyon tŷ gwydr, gwastraff a defnyddio dŵr. Rhaid parhau â'r momentwm hwn i gyflawni ein huchelgais i fod yn Garbon Niwtral erbyn 2030. Bydd y Fforwm Datblygu Cynaliadwy yn parhau i archwilio rhagor o waith arbed ynni ar draws ein safleoedd.

Mae'r hyfforddiant mewn Llythrennedd Carbon a ddatblygwyd yn 2020/21, ac sydd wedi'i achredu gan yr Ymddiriedolaeth Garbon, bellach wedi'i basio gan fwy na 90% o'r cyflogeion ac mae rhagor wrthi'n ei gwblhau. Mae'r hyfforddiant hwn yn cael ei ddatblygu ar lwyfan dysgu ar-lein i alluogi mwy byth o'r staff i ymgymryd ag ef a gwneud eu haddewidion. Ym mis Mawrth 2023 cawsom achrediad arian ar gyfer ein hyfforddiant, ac rydym bellach yn gweithio ar ennill statws lefel aur.

Bioamrywiaeth

Parhawyd i ddatblygu cynlluniau gweithredu bioamrywiaeth ar gyfer pob un o'n safleoedd sy'n anelu at ddiogelu, gwarchod, gwella ac adfer planhigion ac anifeiliaid amrywiol ein holl safleoedd. Mae archwiliadau bioamrywiaeth

wedi'u cynnal ar bob safle, gan ddarparu gwybodaeth i'n cynorthwyo i wneud penderfyniadau ac i helpu'n hymdrech cadwraeth effeithiol. Byddant yn llywio'r cynlluniau gweithredu bioamrywiaeth a gwaith rheoli tir hefyd. Daeth yr arolwg tir a gyflawnwyd yn Sain Ffagan o hyd i rywogaeth brin o chwilen.

Yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, bydd ein hymchwil hanes natur yn parhau i wneud cyfraniad sylweddol at drafodaethau cyfoes ynglŷn â chynaliadwyedd, newid hinsawdd a cholli bioamrywiaeth, yn ogystal â nodi cyfleoedd inni eu hystyried yn y dyfodol.

Caffael Cynaliadwy

Datblygwyd Cynllun Gweithredu Caffael Cynaliadwy newydd yn dilyn gwaith cydweithredol gyda WRAP Cymru wrth inni geisio cyrraedd lefel sefydledig yng Nghymru a defnyddio gwaith caffael i gyflymu'n siwrnai tuag at fod yn Amgueddfa Carbon Sero-Net. Mae'r gwaith a wnaed yn erbyn y cynllun gweithredu hwn wedi rhoi cynaliadwyedd ar flaen y gad ym mhob gweithgaredd caffael drwy dendro ar draws yr amgueddfa yn ogystal â chydweithio â chyflenwyr i gynyddu eu capasiti nhw a'u cael nhw i ymuno â ni ar y siwrnai. Yn 2024/25 byddwn yn ychwanegu'r angen i dendrwyr gynnwys Cynllun Lleihau Carbon gyda'u tendrau ar gyfer nifer o ofynion mawr a'r nod yw cynnwys y Cynlluniau Lleihau Carbon hyn ar gyfer y mwyafrif o'r tendrau erbyn diwedd 2024/25.

Llywodraethu

Rydym wedi mabwysiadu system reoli amgylcheddol, wedi'i sicrhau trwy gyfrwng BS8555, ac wedi datblygu polisïau craidd er mwyn sicrhau bod datblygu cynaliadwy wrth wraidd ein gweithrediadau, gan gynnwys:

- Safon Amgylcheddol SEREN BS8555 – rydym wedi cael achrediad Cam 3 y safon hon ar draws y sefydliad
- Polisi a Chynllun Gweithredu Caffael Cynaliadwy
- Polisi Ynni

Mae ein harferion, ein prosesau a'n llwyddiannau cynaliadwy yn cael eu hasesu'n allanol yn unol â BS8555 ac o dan Ymrwymiad Lleihau Carbon y Llywodraeth. Maent hefyd yn rhan o fframwaith cyffredinol rheolaeth fewnol, a cheir disgrifiad manylach o hyn yn y Datganiad Llywodraethu, sy'n rhan o'r Adroddiad hwn.

Prisio Asedau Sefydlog

Yn ôl ein polisi cyfrifyddu ar brisio Asedau Sefydlog, rhaid i asedau eiddo gael eu hailbrisio'n broffesiynol bob pum mlynedd. Nid yw'r broses ailbrisio bob pum mlynedd hon yn berthnasol i asedau eraill, gan gynnwys asedau treftadaeth a'r rhai dan benawdau ehangach fel peiriannau, cerbydau, neu

osodiadau a ffitiadau eraill. Mae'r polisi cyfrifyddu'n cynnwys darpariaeth hefyd i ddefnyddio mynegeion i addasu'r asedau hynny sydd wedi'u hailbrisio'n broffesiynol, yn y blynyddoedd rhwng yr ailbrisiadau proffesiynol bob pum mlynedd.

Y tro diwethaf i asedau sy'n gysylltiedig ag eiddo gael eu hailbrisio'n broffesiynol oedd 31 Mawrth 2021.

Mae'r tir a'r adeiladau'n cael eu prisio'n broffesiynol bob pum mlynedd, ac er nad yw'r prisiad nesaf tan 31 Mawrth 2026, teimlwyd y byddai'n gall prisio tir ac adeiladau Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd eleni yn dilyn pennu'r gwaith cynnal a chadw sylweddol sy'n angenrheidiol ar draws y safle. Mae'r Amgueddfa yn gysurus â phrisiad yr eiddo yn ein safleoedd eraill a byddant yn cael eu prisio yn unol â'n polisi.

Nid yw Amgueddfa Cymru wedi cyfalafu asedau treftadaeth a gafwyd cyn 1 Ebrill 2001. Y rheswm am hyn yw na fyddai prisiad cynhwysfawr, fel y dangosir isod, yn darparu ffigur ystyrlon i ddefnyddwyr y datganiadau ariannol ac nad yw'r gost o wneud hynny yn gymesur â'r buddion i ddefnyddwyr y datganiadau ariannol.

Cost Hanesyddol – er y gall fod modd neilltuo cost i eitemau a brynwyd o fewn blwyddyn ariannol, mae cost hanesyddol yn prysur mynd yn hen a diystyr, nid yn unig oherwydd symudiadau prisiau cyffredinol lle mae marchnadoedd ar gyfer eitemau tebyg yn bodoli, ond hefyd oherwydd newid yn y farn ynghylch priodoli eitemau a dilysrwydd eitemau, ymchwil ddilynol ar wrthrychau sy'n datgelu gwerth newydd, dyfodiad gwybodaeth newydd am darddiad eitem neu newidiadau mewn chwaeth.

Prisio – mae ceisio prisio asedau treftadaeth a gafwyd yn hanesyddol yn codi nifer o bryderon cysyniadol pellach. Mae prisio asedau treftadaeth yn gymhleth oherwydd natur llawer o asedau o'r fath. Anaml y cânt eu gwerthu ac yn aml mae ganddynt werth sy'n uwch na'r gwerth cynhenid oherwydd eu cysylltiad â pherson, digwyddiad neu gasgliad, cyfyngedig iawn yw nifer y prynwyr, does dim poblogaeth unffurf o asedau ar y farchnad, na gwybodaeth berffaith am yr eitemau sydd ar werth. Mewn cyferbyniad â llawer o asedau masnachol felly, anaml y ceir marchnad weithredol i ddarparu gwerthoedd dangosol i wrthrychau tebyg. Mae hyn yn gwneud prisiadau sy'n sylweddol gywir yn amhosibl eu cyflawni yn achos llawer o asedau treftadaeth.

Yn unol â Safon Adrodd Ariannol (FRS) 30 ar asedau treftadaeth, trafodir datgeliadau yn nodyn 11 i'r cyfrifon.

Adlewyrchir ein buddiant yn yr eiddo yn Amgueddfa Genedlaethol y Glannau gan ein cyfran o 50% yn y cwmni cyd-fentro gyda Dinas a Sir Abertawe. Dangosir manylion y buddiant yn y cwmni cyd-fentro yn nodyn 9 i'r cyfrifon.

Perfformiad Talu'n Brydlon

Rydym yn dilyn amcanion y cod ymarfer Better Payment a gyhoeddwyd gan Drysorlys Ei Fawrhydi a'n nod yw talu anfonebau dilys o fewn 30 diwrnod ar ôl iddynt ddod i law. Saith niwrnod calendr oedd cyfartaledd yr amser a gymerwyd i dalu anfonebau yn ystod 2023/24 (saith niwrnod yn 2022/23), sy'n cynnwys 97.35% (yn ôl nifer) o anfonebau a dalwyd o fewn 30 diwrnod (96.5% yn 2021/22). Ni wnaed taliadau llog dan Ddeddf Taliadau Hwyr o Ddyledion Masnachol (Llog) 1998 (£dim yn 2022/23).

Y Polisi ar Gronfeydd wrth Gefn

Fel corff sy'n gyfrifol am gasglu a gwarchod asedau treftadaeth, gan gynnwys tir ac adeiladau, er mwyn cyflawni ein nodau a'n hamcanion, mae'r polisi ar gronfeydd wrth gefn yn gymwys i gronfeydd arian i'w wario yn unig, ac nid i gyfanswm y cronfeydd a ddelir. Mae ein cronfeydd arian parod i'w wario yn cynnwys cronfeydd preifat a chronfeydd cyhoeddus.

Mae cronfeydd preifat yn cael eu cadw a'u nodi ar wahân yn y cyfrifon. Mae'r rhain yn cynnwys cronfeydd sy'n amodol ar gyfyngiadau a osodwyd gan roddwyr, a rhoddion a chyfraniadau anghyfyngedig sydd ar gael i'w defnyddio i hyrwyddo'n hamcanion. Ein polisi yw adeiladu'r cronfeydd hyn a'u cadw ar gyfer projectau a chynlluniau cyfalaf nad oes modd derbyn cyllid craidd na chymorth grant ar eu cyfer, gan gadw o fewn unrhyw gyfyngiadau ar ddefnydd sydd yn y Cronfeydd Preifat.

Mae ein polisi ar gronfeydd wrth gefn yn parhau i fod yn ddibynnol ar yr awdurdod a roddwyd gan Lywodraeth Cymru yn ein Cytundeb Fframwaith, ac wedi'i gyfyngu ganddo, sef awdurdod a oedd yn cyfyngu'r cronfeydd wrth gefn ar ddiwedd blwyddyn ariannol 2023/24 i 2% o'n cymorth grant, gydag eithriadau rhag unrhyw gyfyngiad o ran y Grant Prynu Sbesimenau ac incwm a gynhyrchwyd gennym ni.

Defnyddir elw'r is-gwmni masnachu sy'n llwyr eiddo i ni, sef Mentrau AOCC Cyfyngedig, i ddarparu cyllid ychwanegol tuag at ein nodau a'n hamcanion. Ar adegau, gall hyn olygu ail-fuddsoddi elw yn yr is-gwmni masnachu er mwyn cynyddu'r elw masnachu ymhellach.

O ganlyniad i'r anawsterau presennol sy'n gysylltiedig â chyllid cyhoeddus a'r cyhoeddiad gan Lywodraeth Cymru am doriad i'r grant cymorth refeniw ar gyfer 2024/25, cafwyd adolygiad o sefyllfa ariannol yr Amgueddfa a'i strategaeth cynhyrchu incwm yn ystod y flwyddyn er mwyn gwella'i chynaliadwyedd ariannol yn y dyfodol. Mae'r penderfyniadau a wnaed o ganlyniad i'r adolygiad hwn wedi bod yn hanfodol i'n galluogi i wella'n cronfeydd wrth gefn ac mae wedi bod yn fodd inni barhau i gyflawni blaenoriaethau'n gweledigaeth, gan gynnwys datblygiadau cyfalaf a gwaith

adnewyddu. Er hynny, rydym yn dal i ddibynnu ar gyllid Llywodraeth Cymru i gynnal y rhan fwyaf o'n gweithgareddau.

Ar sail y gwaith hwn, mae ein cyfrifon ni wedi'u paratoi ar y sail ein bod yn fusnes hyfyw ac nid oes ansicrwydd o bwys ynglŷn â'n gallu i barhau.

Cyfanswm y cyllid ar 31 Mawrth 2024 oedd £175,454,000. Ceir dadansoddiad yn nodyn 19 i'r cyfrifon.

Polisi a Pherfformiad Buddsoddiadau

Ein hamcanion buddsoddi yw creu incwm i gefnogi ein gweithgareddau a chynyddu'r gwerth cyfalaf mewn termau real, cyn chwyddiant. Rydym yn buddsoddi Cronfeydd Preifat, a bwriedir cadw'r rhain mewn portffolio Cronfa Elusennau dewisol yn yr hirdymor a reolir yn weithredol gan ein cynghorwyr, sef Barclays. Mae ein polisi ar fuddsoddi yn derbyn cyfnewidioldeb tymor byr wrth geisio sicrhau enillion buddsoddi cadarnhaol yn dilyn effeithiau chwyddiant, ac yn cydnabod y gall gwerth cyfalaf amrywio'n sylweddol o bryd i'w gilydd. Hefyd, mae elfen sylweddol yn cael ei chadw mewn cyfrifon arian parod, i fod ar gael yn rhwydd i'w buddsoddi yn y rhaglen gyfalaf. Rydym yn ceisio osgoi buddsoddi mewn stociau anfoesegol sy'n groes i'n hamcanion, drwy fuddsoddi mewn cronfeydd sy'n defnyddio mesurau sgrinio i sicrhau bod cyfyngiadau moesegol yn cael eu rhoi ar fuddsoddiadau. Mae perfformiad y cronfeydd hyn yn cael ei adolygu'n gyson, a gwneir newidiadau i'r portffolio fel sy'n briodol i'r lefel dderbyniol o risg.

Cynyddodd gwerth y portffolio buddsoddiadau yn ystod y flwyddyn o £3,217,000 i £3,530,000.

Mae gennym hefyd, trwy gymynroddion, fuddsoddiad ecwiti mewn 11 o gwmnïau o'r radd flaenaf. Gostyngodd gwerth y portffolio hwn yn ystod y flwyddyn o £82,000 i £77,000.

Gan hynny, cyfanswm gwerth y buddsoddiadau ar 31 Mawrth 2024 oedd £3,607,000.

Gwarged/Rhwymedigaeth Pensiwn

Mae gennym Gynllun Pensiwn â buddion wedi'u diffinio sydd ar gael i'r holl gyflogeion parhaol. Mae'r cynllun wedi'i ategu gan Warant y Goron. Eleni, mae'r prisiadau blynyddol sydd wedi'u cynnwys ar y fantolen yn dangos gwarged o asedau'r Cynllun o'i gymharu â rhwymedigaethau'r Cynllun.

Mae'r prisiad a welir ar fantolen eleni, fel y'i cyfrifwyd o dan FRS102, yn dangos cynnydd o £13.8m, o ddiffyg o £2.4m i warged o £11.4m. Ceir manylion am sut y cyfrifir costau pensiwn yn y nodyn i'r cyfrifon ynghylch polisïau

cyfrifyddu, ac mae'r gofynion ynglŷn â datgelu a geir yn FRS102 i'w gweld yn nodyn 18 i'r cyfrifon.

At ei gilydd, mae prisiadau o dan FRS102 yn cael eu seilio ar gyflwr presennol y marchnadoedd ac felly maent yn bur anwadal o dro i dro ac nid ydynt yn briodol fel y sail ar gyfer gwneud penderfyniadau ar ariannu cynlluniau. Mae'r penderfyniadau hyn yn cael eu seilio yn hytrach ar brisiad actiwaraidd llawn bob tair blynedd, gan ddilyn canllawiau'r Rheoleiddiwr Cynlluniau Pensiwn.

Cafodd prisiad actiwaraidd tair blynedd diweddaraf y cynllun, hyd at 31 Mawrth 2021, ei gytuno gan Amgueddfa Cymru ac Ymddiriedolwyr y Cynllun ar 29 Mehefin 2022. Bydd y prisiad actiwaraidd tair blynedd nesaf hyd at 31 Mawrth 2024 yn cael ei gwblhau ym mis Medi 2024.

Polisi Iaith Gymraeg

Rydym wedi ymrwymo i gydymffurfio â Safonau'r Gymraeg, fel y'u nodwyd gan Lywodraeth Cymru o dan adran 44 o Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011. Mae'r safonau a bennwyd ar gyfer Amgueddfa Cymru wedi'u pennu gan Gomisiynydd y Gymraeg ac yn ymdrin â phedwar maes, sef Cyflenwi Gwasanaethau, Llunio Polisi, Gweithredu a Chadw Cofnodion. Mae ein Hysbysiad Cydymffurfio a'n Polisi Iaith Gymraeg ar gael yn www.amgueddfacymru/ygymraeg. Rydym yn llunio adroddiad blynyddol ar gydymffurfio â Safonau'r Gymraeg, a chyhoeddir adroddiad 2023/24 ar ein gwefan ym mis Medi 2024.

Rydym yn trin y Gymraeg a'r Saesneg ar sail gyfartal ac yn cydnabod pwysigrwydd darparu gwasanaeth cwbl ddwyieithog i'r cyhoedd. Mae'r Gymraeg yn rhan annatod o dreftadaeth a diwylliant Cymru, ac felly mae gan Amgueddfa Cymru ran bwysig i'w chwarae o ran hybu gwybodaeth a dealltwriaeth pobl o hanes yr iaith a diwylliant Cymru, yn ogystal â defnyddio a dathlu'r iaith yn ein gwaith. Mae ein holl arddangosfeydd a rhaglenni addysg yn cael eu cyflwyno'n ddwyieithog ac mae ein gwefan yn gwbl ddwyieithog. Yn 2023/24 roedd yr arddangosfeydd a gynhaliwyd yn cynnwys *Geiriau Diflanedig / The Lost Words* a ddangoswyd yn Gymraeg am y tro cyntaf.

Jane Richardson
Swyddog Cyfrifyddu a
Phrif Weithredwr
Cymeradwywyd a llofnodwyd ar
21 Ionawr 2025

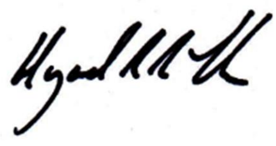

Hywel John
Trysorydd, ar ran y Bwrdd
Ymddiriedolwyr
Cymeradwywyd a llofnodwyd ar
21 Ionawr 2025

ADRAN 2: ATEBOLRWYDD

Adran 2.1: ADRODDIAD LLYWODRAETHU CORFFORAETHOL

2.1.1 ADRODDIAD Y CYFARWYDDWYR

Y BWRDD YMDDIRIEDOLWYR (o 1 Ebrill 2023 ymlaen)

CADEIRYDD
Kate Eden * (penodwyd 1 Medi 2023)

LLYWYDD
Dr Carol Bell * (penodwyd yn Llywydd Dros Dro o 1 Ionawr 2023, ymddeolodd 29 Medi 2023)

IS-GADEIRYDD
Rhys Evans * (penodwyd 1 Hydref 2023)

TRYSORYDD
Hywel John, FCA *

PENODWYD GAN LYWODRAETH CYMRU
Michael Prior, BA Cyfreithiwr (ymddeolodd 31 Rhagfyr 2023)
Dr Catherine Duigan (ymddeolodd 31 Rhagfyr 2023)
Gwyneth Hayward (ymddeolodd 14 Ebrill 2023)
Freya Stannard
Cai Wilshaw
Yr Athro John Hunt
Ameerah Mai
Owen Hathway * (penodwyd 15 Ebrill 2023)
David Jones (penodwyd 9 Chwefror 2024)
Jan Williams OBE (penodwyd 9 Chwefror 2024)

PENODWYD GAN AMGUEDDFA CYMRU
Robert Humphreys (ymddeolodd 18 Medi 2023)
Dr Madeleine Havard * (ymddeolodd 14 Ebrill 2023)
Abigail Lawrence
Richard Thomas *
Rachel Hughes, MBA FInstLM (penodwyd 1 Ionawr 2023, ymddeolodd 31 Rhagfyr 2023)
Llion Iwan (penodwyd 1 Ionawr 2024)
Daniel Richards (penodwyd 9 Chwefror 2024)
Dr Emma Yhnell (penodwyd 9 Chwefror 2024)

*** Aelodau o'r Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd.**
Mae pob Ymddiriedolwr yn aelod o'r Pwyllgor Cynllunio, Perfformiad ac Adnoddau.

AELODAU ALLANOL ANNIBYNNOL O'R PWYLLGOR ARCHWILIO, RISG A SICRWYDD
Spencer John (penodwyd 1 Ionawr 2024)
Richard Houdmont (penodwyd 1 Ionawr 2024)

CYFARWYDDIAETH (UWCH DÎM GWEITHREDOL) (o 1 Ebrill 2023 ymlaen)

Cyfarwyddwr Adnoddau Corfforaethol	**Philip Bushby**
Cyfarwyddwr Casgliadau ac Ymchwil	**Kath Davies**
Cyfarwyddwr Datblygu Busnes	**Nia Elias**
Prif Swyddog Gweithredol Interim	**Peter Holt (diwedd y contract 31 Rhagfyr 2024)**
Cyfarwyddwr Profiad Ymwelwyr	**Janice Lane (ymddiswyddodd 1 Ebrill 2024)**
Prif Weithredwr	**Jane Richardson (o 11 Medi 2023)**
Cyfarwyddwr Addysg a Rhaglenni Cyhoeddus	**Nia Williams**
Cyfarwyddwr Cyllid ac Adnoddau	**Steve Hudson (o 15 Hydref 2024)**

Cafodd yr uwch dîm gweithredol ei ailstrwythuro ym mis Ionawr 2024. Dyma'r rolau newydd:

Cyfarwyddwr Rhaglenni Blaenoriaeth	**Philip Bushby**
Cyfarwyddwr Casgliadau ac Ymchwil	**Kath Davies**
Cyfarwyddwr Cysylltiadau a Nawdd	**Nia Elias**
Cyfarwyddwyr Dros Dro Cyllid ac Adnoddau	**Peter Holt (diwedd y contract 31 Rhagfyr 2024)**
Cyfarwyddwr Profiad Ymwelwyr	**Janice Lane (ymddiswyddodd 1 Ebrill 2024)**
Prif Weithredwr	**Jane Richardson (o 11 Medi 2023)**
Cyfarwyddwr Profiad, Addysg ac Ymgysylltu	**Nia Williams**
Cyfarwyddwr Cyllid ac Adnoddau	**Steve Hudson (o 15 Hydref 2024)**

Datgelir manylion trafodiadau â phartïon cysylltiedig sy'n cynnwys cyfarwyddwyr neu Ymddiriedolwyr, gan gynnwys rhoddion gan Ymddiriedolwyr, yn nodyn 24 i'r Cyfrifon.

BWRDD MENTRAU AOCC CYF (o 1 Ebrill 2023 ymlaen)

Marc Simcox
Nia Elias
Philip Bushby (penodwyd 6 Ebrill 2023, ymddiswyddodd 25 Ionawr 2024)
Nia Williams (penodwyd 21 Mawrth 2024)
Yvonne Ruelle (Ysgrifennydd y Cwmni)

Fformat y Cyfrifon

Paratoir y cyfrifon o dan adran 9(4) o Ddeddf Amgueddfeydd ac Orielau 1992 ar ffurf a bennir gan Lywodraeth Cymru gyda chymeradwyaeth y Trysorlys. Mae copi o'r Cyfarwyddyd Cyfrifon ar gael ar gais gan y Cyfarwyddwr Adnoddau Corfforaethol. Mae'r cyfrifon yn cydymffurfio â gofynion y Datganiad o Arferion Cymeradwy i Elusennau (FRS102).

Mae canlyniadau masnachu'r is-gwmni sy'n llwyr eiddo i Amgueddfa Cymru, sef Mentrau AOCC Cyfyngedig, wedi'u hymgorffori yn ffigurau cyfunol Amgueddfa Cymru. Y cwmni hwn sy'n gweithredu holl weithgareddau masnachu a gweithgareddau perthnasol Amgueddfa Cymru. Mae ein cyfran o Amgueddfa Genedlaethol y Glannau Abertawe (AGGA), sef 50%, yn rhan o'r ffigurau cyfunol hefyd. Dyma gwmni cyd-fentro, sy'n gyfyngedig trwy

warant, gyda Dinas a Sir Abertawe a'i brif bwrpas oedd datblygu Amgueddfa Genedlaethol y Glannau yn Abertawe.

Archwilydd

Archwilydd Cyffredinol Cymru sy'n archwilio'r cyfrifon yn unol ag adran 9(8) o Ddeddf Amgueddfeydd ac Orielau 1992. Mae manylion tâl yr archwilwyr ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2024 yn nodyn 7 i'r cyfrifon.

Pencadlys

Pencadlys Amgueddfa Cymru yw Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, Parc Cathays, Caerdydd, CF10 3NP.

Prif Gynghorwyr

Bancwyr:	**Lloyds Bank PLC, Caerdydd**
Cyfreithwyr:	**Geldards LLP, Caerdydd**
Archwilwyr Mewnol:	**TIAA Ltd, Caerdydd**
Rheolwyr Buddsoddi:	**Barclays, Caerdydd**
Trethiant:	**Deloitte LLP, Caerdydd**
Gweinyddwyr y Gronfa Bensiwn:	**Broadstone Consultants and Actuaries Ltd, Bryste**

2.1.2 DATGANIAD O GYFRIFOLDEBAU'R BWRDD YMDDIRIEDOLWYR A'R PRIF WEITHREDWR

O dan adran 9(4) o Ddeddf Amgueddfeydd ac Orielau 1992, mae'n ofynnol i Fwrdd Ymddiriedolwyr Amgueddfa Genedlaethol Cymru baratoi datganiad o gyfrifon ar gyfer pob blwyddyn ariannol ar ffurf ac ar sail a bennir gan Lywodraeth Cymru, gyda chydsyniad y Trysorlys. Paratoir y cyfrifon ar sail croniadau a rhaid iddynt ddangos darlun gwir a theg o sefyllfa ariannol Amgueddfa Cymru a'i hadnoddau net a dderbyniwyd, ei henillion a cholledion wedi'u gwireddu a heb eu gwireddu, a'i llif arian ar gyfer y flwyddyn ariannol.

Wrth baratoi'r cyfrifon, mae'n ofynnol i'r Ymddiriedolwyr a'r Prif Weithredwr gydymffurfio â gofynion y Datganiad o Arferion Cymeradwy i Elusennau (FRS102) a Llawlyfr Adroddiadau Ariannol y Llywodraeth, yn enwedig o ran:

- **cydymffurfio â chyfarwyddyd cyfrifon Gweinidogion Cymru, gan gynnwys y gofynion cyfrifyddu a datgelu perthnasol, a defnyddio polisïau cyfrifyddu priodol mewn ffordd gyson**
- **gwneud penderfyniadau ac amcangyfrifon ar sail resymol**

- **datgan a yw'r safonau cyfrifyddu perthnasol wedi cael eu dilyn fel y'u nodwyd yn Llawlyfr Adrodd Ariannol y Llywodraeth, a datgelu ac esbonio unrhyw wyriad sylweddol yn y cyfrifon**
- **paratoi'r cyfrifon ar sail busnes hyfyw.**

Mae Prif Swyddog Cyfrifyddu Llywodraeth Cymru wedi dynodi mai'r Prif Weithredwr yw Swyddog Cyfrifyddu Amgueddfa Genedlaethol Cymru. Mae'r Memorandwm Swyddogion Cyfrifyddu, a gyhoeddwyd gan y Trysorlys, yn disgrifio cyfrifoldebau perthnasol y Prif Weithredwr fel Swyddog Cyfrifyddu, gan gynnwys cyfrifoldeb dros briodoldeb a chysondeb y cyllid cyhoeddus y mae'n atebol amdano, a chyfrifoldeb dros gadw cofnodion priodol, diogelu asedau Amgueddfa Cymru, a pharatoi adroddiad a chyfrifon blynyddol sy'n deg, yn gytbwys ac yn ddealladwy.

Y Prif Swyddog Gweithredol Interim oedd y Swyddog Cyfrifyddu tan 11 Medi 2023, pan neilltuwyd y cyfrifoldeb hwn i Jane Richardson yn rhinwedd ei swydd fel Prif Weithredwr.

Datganiad ar Ddatgelu Gwybodaeth i Archwilwyr

Cyn belled ag y bo'r Swyddog Cyfrifyddu a'r Trysorydd, ar ran y Bwrdd Ymddiriedolwyr, yn ymwybodol, nid oes unrhyw wybodaeth sy'n berthnasol i'r archwiliad sy'n anhysbys i archwilwyr Amgueddfa Cymru, ac maent wedi cymryd yr holl gamau y dylent fod wedi'u cymryd er mwyn cael gwybod am unrhyw wybodaeth sy'n berthnasol i'r archwiliad, ac er mwyn sicrhau bod archwilwyr Amgueddfa Cymru yn ymwybodol o'r wybodaeth honno.

2.1.3 DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

1. Cwmpas y Cyfrifoldeb

Mae'r Swyddog Cyfrifyddu a'r Ymddiriedolwyr yn gyfrifol am gynnal fframwaith llywodraethu a system rheolaeth fewnol gadarn sy'n helpu i gyflawni polisïau, nodau a gweledigaeth Amgueddfa Cymru, fel y'u pennwyd gan y Bwrdd Ymddiriedolwyr, a hynny wrth ddiogelu'r cronfeydd a'r asedau cyhoeddus y mae'r Swyddog Cyfrifyddu yn bersonol gyfrifol amdanynt yn unol â'r cyfrifoldebau a roddwyd iddo o dan Rheoli Arian Cyhoeddus Cymru.

2. Diben y Fframwaith Llywodraethu

Mae'r fframwaith llywodraethu, sy'n cynnwys y system rheolaeth fewnol, wedi'i ddylunio i reoli lefel resymol o risg, yn hytrach na dileu pob risg o fethu â chyflawni polisïau, nodau ac amcanion; felly, ni all ond darparu sicrwydd rhesymol yn hytrach na sicrwydd llwyr ynglŷn ag effeithiolrwydd. Mae'r fframwaith llywodraethu yn seiliedig ar broses barhaus a ddyluniwyd i nodi a blaenoriaethu'r risgiau i gyflawni ein polisïau, ein nodau a'n hamcanion, i bwyso a mesur tebygolrwydd y risgiau hyn o ddigwydd a'u heffaith petaent yn digwydd, ac i'w rheoli mewn ffordd effeithlon, effeithiol a darbodus. Er mwyn ategu'r fframwaith llywodraethu, rydym yn cyflwyno Fframwaith Safonau a Llywodraethu Corfforaethol i'r Ymddiriedolwyr sy'n egluro awdurdod a phwerau'r Bwrdd Ymddiriedolwyr a'r pwerau hynny sydd wedi'u dirprwyo i bwyllgorau, cyfarwyddwyr a staff. Hefyd, mae gennym bolisi twyll a pholisi chwythu'r chwiban sy'n destun adolygiad archwilio.

Mae'r fframwaith llywodraethu wedi bod ar waith am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2024, a hyd at ddyddiad cymeradwyo'r adroddiad blynyddol a'r cyfrifon, ac mae'n cyd-fynd â chanllawiau'r Trysorlys.

3. Y Fframwaith Llywodraethu

Mae ein trefniadau llywodraethu'n cydymffurfio â'r Cod Llywodraethu ar gyfer y Sector Gwirfoddol a Chymunedol a gyhoeddwyd gan y Ganolfan Lywodraethu Genedlaethol ac a gymeradwywyd gan y Comisiwn Elusennau. Mae Amgueddfa Cymru yn Endid Budd Cyhoeddus, ac mae'r Ymddiriedolwyr wedi cydymffurfio â'r ddyletswydd yn adran 2 o Ddeddf Elusennau 2011 i roi sylw dyledus i ganllawiau a gyhoeddir gan y Comisiwn Elusennau ar fudd cyhoeddus. Yn yr Adroddiad Ariannol hwn ceir adroddiad cynhwysfawr ar gyflawni budd o'r fath, fel yr amlinellir yn ein nodau a'n hamcanion.

Mae'r paragraffau canlynol yn rhoi crynodeb o'r fframwaith llywodraethu, gan gynnwys y system rheolaeth fewnol sydd wedi bod ar waith yn ystod y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2024 a hyd at y dyddiad y

cymeradwywyd yr adroddiad a'r cyfrifon blynyddol. Disgrifir y fframwaith er mwyn adlewyrchu'r trefniadau sydd ar waith i gyflawni egwyddorion craidd llywodraethu effeithiol.

3.1 Canolbwyntio ar Ddiben Amgueddfa Cymru ac ar Ddeilliannau (Rhoi'r Dinesydd yn Gyntaf; Sicrhau Gwerth am Arian)

Eleni yw nawfed flwyddyn ein gweledigaeth o Ysbrydoli Pobl, Newid Bywydau. Trwy'r weledigaeth hon ein pwrpas yw: *ysbrydoli pobl, drwy ein hamgueddfeydd a'n casgliadau, i feithrin eu hunaniaeth a'u lles, i ddarganfod, mwynhau a dysgu'n ddwyieithog, ac i ddeall lle Cymru yn y byd ehangach*. Mae'r weledigaeth hon wrth wraidd ein Strategaeth 2030, sy'n nodi sut rydym yn parhau i fod yn rhan hanfodol o seilwaith diwylliannol Cymru, drwy gyfrwng ein casgliadau, ein rhaglenni cyhoeddus a'n partneriaethau.

Mae ein perfformiad yn cael ei fonitro yn erbyn yr amcanion drwy gyfres o ddangosyddion ansoddol a meintiol, gan ddefnyddio fframwaith metrigau'r weledigaeth. Mae'r Cynllun Gweithredol a metrigau cysylltiedig y weledigaeth yn cael eu monitro gan y Cyfarwyddwyr. Caiff y cynnydd ei gynnwys yn Adroddiad Monitro'r Cynllun Gweithredol bob chwarter a chyflwynir adroddiad ar y cynnydd hwn i Grŵp Arweinwyr yr Amgueddfa, y Pwyllgor Cynllunio, Perfformiad ac Adnoddau ac yng nghyfarfodydd chwarterol Llywodraeth Cymru. Mae'r Bwrdd Ymddiriedolwyr yn derbyn yr wybodaeth gan y rhain yn Adroddiad y Prif Weithredwr bob chwarter, sy'n crynhoi perfformiad y chwarter.

3.2 Ymddiriedolwyr a Swyddogion yn Cydweithio i Sicrhau Diben Cyffredin gyda Rolau a Swyddogaethau Clir

Y Bwrdd Ymddiriedolwyr sy'n gyfrifol am lywodraethiant, rheolaeth ariannol ac asedau'r sefydliad. Mae'r Bwrdd Ymddiriedolwyr yn cyfarfod yn rheolaidd ac yn gyhoeddus i drafod ei fusnes.

Mae aelodau o Fwrdd Ymddiriedolwyr yr Elusen yn cael eu penodi gan Lywodraeth Cymru ac Amgueddfa Cymru, yn unol â'r niferoedd a nodir yn y Siarter Frenhinol atodol ac yn unol ag egwyddorion dethol agored fel yr argymhellir gan Adolygiad Nolan. Mae'r Pwyllgor Penodiadau a Thaliadau (sy'n is-bwyllgor sefydlog o'r Bwrdd) yn cynorthwyo a chynghori ar y broses. Mae pob aelod newydd a benodir yn dilyn rhaglen ymsefydlu ac yn derbyn dogfen Fframwaith Safonau a Llywodraethu Corfforaethol sy'n cynnwys llawlyfr ymddiriedolwyr yn fuan ar ôl cael ei benodi.

Yn unol ag argymhelliad yr Adolygiad Teilwredig, newidiwyd swydd Llywydd y Bwrdd Ymddiriedolwyr yn Gadeirydd y Bwrdd Ymddiriedolwyr yn ystod y flwyddyn. Mae gan Amgueddfa Cymru yr awdurdod cyfreithiol i dalu rôl y Cadeirydd o dan Adran 6(vi) o'i Siarter Frenhinol. Rhoddwyd yr awdurdod hwn gan y Comisiwn Elusennau ar 15 Mai 2018. Mae'r Cadeirydd yn cael ei dalu ar y sail ei fod yn gweithio ddau ddiwrnod yr wythnos yn y rôl. Nid yw'r Cadeirydd

yn cael unrhyw fuddion pensiwn na buddion eraill. Yn ystod 2023/24 cafodd Kate Eden £20,523 fel Cadeirydd (£dim yn 2022/23) a chafodd Dr Carol Bell £14,659 fel Llywydd Dros Dro (£8,796 yn 2022/23).

Ni chafodd aelodau eraill o'r Bwrdd Ymddiriedolwyr dâl yn ystod y flwyddyn. Cedwir manylion eu swyddi cyfarwyddwyr cwmni a'u buddiannau arwyddocaol eraill mewn Cofrestr Buddiannau, sydd ar gael i'r cyhoedd ac a gedwir yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd.

Mae rhestr o aelodau'r Bwrdd Ymddiriedolwyr gydol y flwyddyn a hyd at ddyddiad yr adroddiad hwn, gan gynnwys ymddeoliadau a phenodiadau newydd, wedi'i chynnwys yn Adroddiad y Cyfarwyddwyr yn adran 2.1.1 o'r Adroddiad hwn. Mae'r rhestr yn nodi hefyd pa ymddiriedolwyr sy'n aelodau o'r Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd, a bod pob Ymddiriedolwr yn aelod o'r Pwyllgor Cynllunio, Perfformiad ac Adnoddau. Dangosir cofnod o bresenoldeb yng nghyfarfodydd y Bwrdd Ymddiriedolwyr isod. Cafwyd esboniadau boddhaol am bob absenoldeb.

Ymddiriedolwr	20/06/2023	28/09/2023	14/12/2023	21/03/2024	Canran Presenoldeb
Carol Bell	Ymddiheuro	✓	Wedi ymddeol	Wedi ymddeol	50%
Rachel Hughes	✓	✓	✓	Wedi ymddeol	100%
Catherine Duigan	✓	Ymddiheuro	✓	Wedi ymddeol	66%
Michael Prior	✓	✓	✓	Wedi ymddeol	100%
Robert Humphreys	Ymddiheuro	Wedi ymddeol	Wedi ymddeol	Wedi ymddeol	0%
Hywel John	✓	✓	✓	✓	100%
Cai Wilshaw	✓	✓	✓	Ymddiheuro	75%
Freya Stannard	Ymddiheuro	✓	✓	✓	75%
Richard Thomas	✓	Ymddiheuro	✓	✓	75%
Abigail Lawrence	✓	✓	✓	Ymddiheuro	75%
John Hunt	✓	✓	✓	✓	100%
Ameerah Mai	✓	✓	✓	Ymddiheuro	75%
Owen Hathway	✓	Ymddiheuro	✓	Ymddiheuro	50%
Kate Eden	Cyn ei phenodi	✓	✓	✓	100%
Rhys Evans	Cyn ei benodi	Cyn ei benodi	✓	✓	100%
David Jones	Cyn ei benodi	Cyn ei benodi	Cyn ei benodi	✓	100%
Jan Williams	Cyn ei phenodi	Cyn ei phenodi	Cyn ei phenodi	✓	100%

Daniel Richards	**Cyn ei benodi**	**Cyn ei benodi**	**Cyn ei benodi**	✓	**100%**
Llion Iwan	**Cyn ei benodi**	**Cyn ei benodi**	✓	✓	**100%**
Emma Yhnell	**Cyn ei phenodi**	**Cyn ei phenodi**	**Cyn ei phenodi**	✓	**100%**

Mae'r Bwrdd Ymddiriedolwyr yn dirprwyo rhywfaint o awdurdod i is-bwyllgorau amrywiol, yn bennaf y Pwyllgor Cynllunio, Perfformiad ac Adnoddau, sydd â chylch gwaith eang o fonitro materion ariannol, gweithredol a pherfformiad, a'r Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd sy'n cynnwys aelodau allanol annibynnol. Mae'r pwyllgorau hyn yn cyfarfod bob chwarter ac yn adrodd i'r Bwrdd Ymddiriedolwyr. Mae'r cylch gorchwyl yn diffinio cylch gwaith a chyfrifoldebau pob pwyllgor yn glir.

Dangosir y berthynas rhwng y Bwrdd a'i bwyllgorau isod:

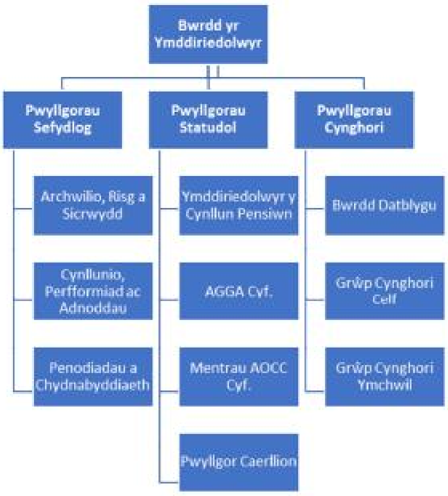

Mae rhestr o Aelodau Bwrdd Mentrau AOCC wedi'i chynnwys yn Adroddiad y Cyfarwyddwyr yn adran 2.1.1 o'r Adroddiad hwn.

Yr Uwch Dîm Gweithredol, sy'n cynnwys y cyfarwyddwyr, sy'n rheoli ac arwain ar faterion gweithredol beunyddiol, ac mae eu manylion hwy i'w gweld yn yr adroddiad hwn hefyd. Cyflogir yr holl gyfarwyddwyr o dan y Telerau ac Amodau Cyflogaeth safonol, sy'n gymwys i'r holl staff ac eithrio'r Prif Weithredwr. Caiff telerau penodi'r Prif Weithredwr eu cytuno gyda Llywodraeth Cymru.

3.3 Hyrwyddo Gwerthoedd Amgueddfa Cymru ac Arddangos Gwerthoedd Llywodraethu Da trwy Gynnal Safonau Uchel o Ymddygiad ac Ymarweddiad

Rydym yn cefnogi saith egwyddor bywyd cyhoeddus yr Arglwydd Nolan ac yn cymeradwyo Cod Moeseg Cymdeithas yr Amgueddfeydd ac ICOM (Cyngor Rhyngwladol yr Amgueddfeydd) ac yn ymroi i sicrhau bod ein holl weithwyr ac

Ymddiriedolwyr yn dilyn yr egwyddorion hyn. Disgwylir i'r holl Ymddiriedolwyr gydymffurfio'n llawn â'n Cod Ymddygiad, sydd wedi'i gymeradwyo gan y Bwrdd Ymddiriedolwyr.

Mae'r staff yn cael hyfforddiant cynefino corfforaethol, sy'n darparu gwybodaeth am ystod o bolisïau, gweithdrefnau a rheoliadau, gan gynnwys y rhai sy'n ymwneud â rheolaeth ariannol, iechyd a diogelwch, y Gymraeg, cydraddoldeb, a rheoli gwybodaeth. Mae'r Rheoliadau Ariannol, y polisïau a'r gweithdrefnau ar gael ar ein mewnrwyd i bob aelod o staff. Rydym yn parhau i fuddsoddi amser ac adnoddau i gynnig cyfleoedd datblygu a hyfforddi (ffurfiol ac anffurfiol) i weithwyr. Mae gennym broses Adolygu a Datblygu Perfformiad, sy'n cyd-fynd â'r Cynllun Gweithredu, sy'n darparu adolygiad strwythuredig i staff o'u hamcanion personol a sgyrsiau ystyrlon gydol y flwyddyn. Adolygir eu perfformiad yn erbyn yr amcanion hynny, a cheir cyfle i nodi anghenion a dyheadau datblygu.

Rydym yn annog gwirfoddolwyr, profiad gwaith a phrentisiaethau. Mae'r holl wirfoddolwyr yn dilyn rhaglen gynefino sy'n cynnwys iechyd a diogelwch perthnasol i'r rôl a'r adran y maent yn gwirfoddoli ynddi.

Rydym yn ei gwneud yn ofynnol i bob aelod o staff ymddwyn yn onest a chywir bob amser, a diogelu'r adnoddau cyhoeddus sydd dan ei ofal. Rydym yn ystyried twyll neu ladrad o unrhyw fath – faint bynnag ei werth – yn gwbl annerbyniol, ac mae'r polisïau canlynol ar waith i atal achosion o'r fath ac i ymdrin â hwy:

- Polisi Chwythu'r Chwiban
- Polisi Twyll a Llygredd
- Polisïau Adnoddau Dynol ar ddisgyblu staff sy'n gysylltiedig ag achosion o'r fath.

O dan y Polisi Twyll a Llygredd, cyfrifoldeb rheolwyr llinell a chyfarwyddwyr yw sicrhau bod ganddynt system rheolaeth fewnol ddigonol yn eu meysydd cyfrifoldeb a bod dulliau rheoli'n gweithredu'n effeithiol.

Ni chodwyd cwynion newydd o dan y Polisi Chwythu'r Chwiban. Trafodwyd cwyn gynharach o fis Mai 2022 yn unol â'n prosesau mewnol a daeth i ben yn 2023/24. Bydd ein polisïau ar Chwythu'r Chwiban a Thwyll a Llygredd yn cael eu hadolygu nesaf gan y Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd ym mis Tachwedd 2025, yn unol â'r cylch adolygu arferol o dair blynedd.

Mae gennym Bolisi Cwynion, sy'n nodi'r trefniadau ar gyfer ymdrin â chwynion. Ymchwilir yn llawn i bob agwedd ar gwynion sy'n dod i law, a chaiff camau unioni addas eu nodi a'u gweithredu, gan gynnwys newidiadau i weithdrefnau lle y bo'n briodol.

Rydym yn ystyried diogelwch staff ac ymwelwyr o ddifrif ac mae gennym gyfres o bolisïau a gweithdrefnau ar waith i gefnogi hyn.

3.4 Gwneud Penderfyniadau Clir a Gwybodus sy’n Destun Proses Graffu a Rheoli Risg Effeithiol

Mae’r cyfrifoldeb dros wneud penderfyniadau sy’n ymwneud â’n swyddogaethau wedi’i nodi’n glir yn y Siarter Frenhinol. Mae’n disgrifio’r swyddogaethau a’r berthynas rhwng y Bwrdd Ymddiriedolwyr a Phwyllgorau’r Ymddiriedolwyr a’r gwaith o ddirprwyo swyddogaethau i swyddogion gweithredol eraill.

Bydd y Bwrdd Ymddiriedolwyr yn gwneud pob penderfyniad ar sail adroddiadau ac ystyriaeth o’r goblygiadau cyfreithiol ac ariannol a’r risgiau allweddol sy’n gysylltiedig â’r penderfyniad hwnnw. Mae cyfarfodydd y Bwrdd yn gyfarfodydd cyhoeddus ac mae’r cofnodion yn cael eu cyfieithu i’r Gymraeg a’u cyhoeddi wedyn ar ein gwefan i sicrhau tryloywder. Mae’r Bwrdd hefyd yn cynnal sesiynau caeedig, lle caiff materion mwy cyfrinachol neu bersonol eu trafod a’u penderfynu.

3.4.1 Rheoli Risg

Cyfrifoldeb y cyfarwyddwyr a’r penaethiaid adran yw rheoli risg o ddydd i ddydd, a chaiff adolygiadau ac asesiadau risg ffurfiol eu cynnal yn rheolaidd gan y Grŵp Rheoli Risg. Mae’r Pwyllgor Cynllunio, Perfformiad ac Adnoddau a’r Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd yn craffu ar yr adolygiadau hyn. Trwy fanteisio ar brofiad yr Archwilwyr Mewnol, sy’n mynychu cyfarfodydd y Grŵp Rheoli Risg, a thrwy brofiad aelodau allanol annibynnol y Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd, caiff y broses ei diwygio’n rheolaidd.

Mae’r Polisi Rheoli Risg yn egluro’r fframwaith a’r rolau a’r cyfrifoldebau mewn perthynas â rheoli risg, ynghyd â chanllawiau ar adnabod, asesu, monitro a rheoli risg. Sefydlwyd y polisi, gyda chymorth yr Archwilwyr Mewnol, gan gyfeirio’n benodol at Lyfr Oren Trysorlys Ei Fawrhydi ar reoli risg a llawlyfr Llywodraeth Cymru ar reoli risg – Hanfodion Risg.

Rhoddwyd hyfforddiant rheoli risg i’r ymddiriedolwyr ym mis Medi 2023 mewn gweithdy a gafodd ei ddylunio’n unswydd.

Cafodd y polisi ei adolygu a’i ddiweddaru yn 2024, i gymryd i ystyriaeth fod meddalwedd newydd ar gyfer rheoli risg wedi’i mabwysiadu. Cymeradwywyd y polisi hwn yn y Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd ym mis Mehefin 2024.

Mae adolygiad Rheoli Risg cadarn yn cael ei gynnal bob chwarter gan Grŵp Rheoli Risg trawsadrannol pwrpasol sy'n adolygu cynnydd ac effeithiolrwydd rheolaethau risg strategol a mawr.

Mae'r grŵp hefyd yn adolygu Cofrestri Risg Cyfadrannol yn rheolaidd ac yn ymgysylltu â phob cyfarwyddwr a phennaeth adran ynghylch newidiadau i fygythiadau posibl, gan sicrhau bod trefniadau rheoli risg wedi bwrw gwreiddiau ar draws y sefydliad cyfan.

Mae nodi a rheoli risgiau yn eitem sefydlog ar agendâu cyfarfodydd cyfadrannol a chyfarfodydd yr Uwch Dîm Gweithredol. Cedwir Cofrestri Risg ar wahân ar gyfer yr is-gwmni masnachu, y cwmni cyd-fentro, y Cynllun Pensiwn, a phob project mawr trwy gydol ei oes. Ar ddiwedd project, caiff y Gofrestr Risg ei hasesu a chaiff pob risg sy'n parhau ei throsglwyddo i'n prif gofrestri.

Mae'n bosibl y gofynnir i'r grŵp ystyried risgiau posibl penodol hefyd a nodir gan y Bwrdd Ymddiriedolwyr a'r Pwyllgor Cynllunio Perfformiad ac Adnoddau a'r Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd. Hefyd, mae'r pwyllgorau hyn yn adolygu'r newidiadau i'r Gofrestr Risg Strategol a materion a drafodir yng nghyfarfodydd chwarterol y grŵp, yn ogystal â chamau lliniaru a gymerir yn erbyn y risgiau mwyaf.

Mae aelodau'r Grŵp Rheoli Risg yn cynnwys y Pennaeth Archwilio Mewnol, sy'n gymorth i allu ystyried materion sy'n peri pryder mewn cyrff eraill. Mae rhaglen waith yr Archwilydd Mewnol yn croesgyfeirio'n benodol at y risgiau a nodwyd, a hefyd yn cael ei llywio gan yr Uwch Dîm Gweithredol a'r Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd.

Mae'r Archwilwyr Mewnol yn adolygu'n Fframwaith Rheoli Risg a Sicrwydd fel rhan o'u rhaglen archwilio dreigl.

Fel rhan o adroddiad archwilio mewnol 2023/24, gwnaed y sylw canlynol:

Mae TIAA yn fodlon bod gan Amgueddfa Cymru, ar gyfer y mannau a adolygwyd yn ystod y flwyddyn, brosesau rheoli a llywodraethu rhesymol ac effeithiol ar waith.

Sicrhaodd yr holl archwiliadau a gynhaliwyd asesiadau sicrwydd a oedd yn sylweddol neu'n rhesymol briodol.

Mae'r Fframwaith Rheoli a Sicrhau Risg yn dal ar waith.

Mae'r prif risgiau ar y Gofrestr Risg Strategol yn cynnwys seiberddiogelwch, y dagfa gwaith cynnal a chadw, diogelwch ffisegol, llesiant y staff a thanau mawr. Mae camau lliniaru ar waith, ac mae'r risgiau hyn yn cael eu hadolygu'n rheolaidd gan yr Archwilwyr Mewnol, y Grŵp Rheoli Risg a'r Bwrdd Ymddiriedolwyr.

3.4.2 Diogelwch a Rheolaeth Gwybodaeth

Mae gennym weithdrefnau diogelu gwybodaeth ar waith i sicrhau cyfrinachedd, cywirdeb ac argaeledd gwybodaeth sy'n cael ei chadw a'i phrosesu gennym, ac i sicrhau ein bod yn cydymffurfio â Deddf Diogelu Data 2018 a Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000. Yn eu plith mae'r canlynol:

- Sicrwydd trwy ennill ardystiad Cyber Essentials Plus.
- Polisi Diogelwch Gwybodaeth
- Cynllun Ymateb i Ddigwyddiadau Seiber
- Dosbarthiadau Data wedi'u cyhoeddi, yn unol â Safonau'r Llywodraeth
- Hyfforddiant gorfodol ynglŷn â'r GDPR – a gynhelir ar ein platfform Twf
- Cynnal ein cydymffurfiaeth statudol â'r Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth a Diogelu Data ac adrodd ar y gydymffurfiaeth honno
- Mae'r Pwyllgor Cynllunio, Perfformiad ac Adnoddau a'r Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd yn derbyn adroddiadau ar drefniadau trin data
- Y grwpiau rheoli Digidol, sy'n goruchwylio gwybodaeth a seiberddiogelwch.

Rydyn ni hefyd yn aelod o Hyb Amddiffyn Seiber Gweithredol y Ganolfan Seiberddiogelwch Genedlaethol (NCSC). Mae'r Hyb Amddiffyn Seiber Gweithredol yn helpu i amddiffyn ein gwasanaethau critigol rhag ymosodiadau seiber. Mae'r rhain yn cynnwys:

- Gwiriad Gwe – sy'n helpu i adnabod a thrwsio materion diogelwch cyffredin sy'n effeithio ar ein gwefannau a'n parthau rhyngrwyd.
- Gwiriad Post – atal parthau ebost rhag cael eu cam-drin a rhoi safonau diogelwch ebost ar waith
- Rhybudd Cynnar – hysbysiadau ynglŷn â gweithgarwch maleisus i helpu i ymchwilio i ymosodiadau ar ein rhwydwaith yn gyflym.

Yn dilyn gwelliannau yn yr atebion monitro Seiberddiogelwch, rydym hefyd wedi rhoi Microsoft 365 Cloud Security ar waith.

Mae'r Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd yn cael adroddiad blynyddol mewn perthynas â chydymffurfio â'r Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth a'r Ddeddf Diogelu Data.

Ni fu unrhyw ddigwyddiadau data personol yn 2023/24 a oedd yn golygu bod gofyn hysbysu Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth (ICO). Mae nifer y mân ddigwyddiadau wedi gostwng o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol.

Mae'r flwyddyn wedi gweld cynnydd yn nifer y ceisiadau Rhyddid Gwybodaeth a gawsom, o 17 yn 2022/23 i 27 yn 2023/24. Roedd y rhan fwyaf o'r ceisiadau a ddaeth i law yn ymwneud â chyllid, caffael a chasgliadau.

3.5 Datblygu Capasiti a Gallu'r Ymddiriedolwyr a'r Swyddogion i Fod yn Effeithiol

Llywodraeth Cymru neu Amgueddfa Cymru sy'n penodi'r ymddiriedolwyr. Darperir cynllun cynefino ffurfiol i'r Ymddiriedolwyr ar ôl eu penodi. Rhoddir hyfforddiant pellach yn ôl yr angen yn ystod y flwyddyn.

O'r blaen, byddai pob aelod o'r Bwrdd yn cwrdd â'r Llywydd yn ffurfiol bob yn ail flwyddyn fel rhan o broses adolygu, a byddai'r Llywydd wedyn yn cyflwyno adroddiad i'r Bwrdd Ymddiriedolwyr.

O 2024/25 ymlaen, y cadeirydd fydd yn cynnal yr adolygiadau hyn a chyflwynir adroddiadau bob blwyddyn. Bydd y Bwrdd a'r Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd yn cynnal adolygiad hunanfyfyrio bob yn ail flwyddyn hefyd i sicrhau bod eu gwaith llywodraethu corfforaethol yn effeithiol.

Mae'r system rheoli ariannol yn seiliedig ar fframwaith o wybodaeth reoli reolaidd, rheoliadau, polisïau a gweithdrefnau, a system ddirprwyo ac atebolrwydd. Caiff hwn ei lywio gan ein Dogfen Fframwaith, yr arferion gorau, a Rheoli Arian Cyhoeddus Cymru. Mae'n cynnwys:

- **pennu cyllidebau cytbwys bob blwyddyn, a'r rheiny'n cael eu cymeradwyo gan y Bwrdd**
- **rhagfynegi a monitro cyllidebau, gydag adroddiadau ariannol rheolaidd sy'n nodi'r gwariant gwirioneddol a'r rhagolygon gwariant yn erbyn cyllidebau**
- **cynlluniau gwariant cyfalaf wedi'u diffinio'n glir**
- **disgyblaethau rheoli projectau ffurfiol**
- **ymgyngoriadau rheolaidd a chynnwys yr Archwilwyr Mewnol trwy gydol y broses o ddatblygu neu gyflwyno newidiadau i systemau**
- **cysylltiad agos ag archwilwyr allanol**
- **gofyn am gyngor arbenigol lle y bo'n briodol**
- **adroddiadau rheolaidd i'r Bwrdd Ymddiriedolwyr, is-bwyllgorau a Llywodraeth Cymru**
- **adolygiadau rheoli cyson.**

3.6 Ymgysylltu â Phobl Leol a Rhanddeiliaid Eraill i Sicrhau Atebolrwydd Cyhoeddus Cadarn

Rydym yn gweithredu rhaglen ymgysylltu ac ymgynghori â'r cyhoedd yn unol â'r Siarter Frenhinol a'n Cynllun a Pholisi Ymgynghori.

Mae'n gweledigaeth ni, Ysbrydoli Pobl, Newid Bywydau, yn alwad i weithredu ar daith tuag at ddemocratiaeth ddiwylliannol.

Yn ystod y flwyddyn parhawyd i gyflwyno digwyddiadau digidol a rhaglenni dysgu rhithwir ochr yn ochr â'n rhaglen bersonol. Trafodir enghreifftiau o'n gwaith yn yr Adran Perfformiad yn gynharach yn yr Adroddiad Ariannol. Parhawyd i ddatblygu gwell mynediad i'n gofodau a'n gwasanaethau i'n hymwelwyr, gan gynnwys gweithgareddau – yn ein Gŵyl Fwyd – trwy gyfrwng Iaith Arwyddion Prydain (BSL).

Buom yn ymgysylltu â phobl a chymunedau ar nifer o brojectau trwy gydol 2023/24. Mae'r dull cynhwysol a chydweithredol hwn yn allweddol i'n ffordd o weithio yn y dyfodol ac fe'i gwelir yn y projectau a ganlyn:

- **Mae project *Ail-ddweud Stori'r Cymoedd* yn rhaglen ymgysylltu mewn celf a threftadaeth sydd wedi'i chreu ar y cyd gyda phwyslais craidd ar ddarganfod a rhannu gwybodaeth a deongliadau newydd gyda phobl Cymoedd y De, gan ddefnyddio gweithiau celf sydd eisoes ar gael.**
- **Mae project Celf ar y Cyd yn cynnig cyfle i'r ymwelwyr weld casgliadau, boed y rheiny'n cael eu harddangos neu beidio, a hynny ar eu dyfeisiau eu hunain, a chael cipolwg ar sut gartref a gofal sy'n cael eu rhoi i gelf gyfoes. Parhaodd y project i gynnwys lleisiau unigryw o bob rhan o gymdeithas fywiog Cymru, gan ennyn ymateb gwahanol i'r casgliad a rhannu gwybodaeth a syniadau am y casgliad celf gyfoes.**
- **Nod project *Ein Lleisiau Ni* oedd ac yw casglu ac amlygu bywydau a phrofiadau LHDTC+. Buom yn cydweithio â Chwmni Ieuenctid Amgueddfa Cymru a staff i ddod o hyd i fylchau yn ein casgliad a gweithio gyda chymunedau i gasglu gwrthrychau i'w harddangos er mwyn cadw profiadau pobl a chymunedau LHDTC+ o bob cwr o Gymru yn barhaol.**
- **Mae *Safbwynt(iau)* yn gydweithrediad newydd rhyngom ni a Chyngor Celfyddydau Cymru, sy'n ceisio sicrhau newid sylweddol yn y ffordd y mae sector y celfyddydau gweledol a threftadaeth yn adlewyrchu amrywiaeth diwylliannol ac ethnig ein cymdeithas. Cefnogir y project gan Lywodraeth Cymru fel rhan o ymdrech ar y cyd i gyflawni nodau diwylliant a threftadaeth Cynllun Gweithredu Cymru Wrth-hiliol. Yn y project yma rydym yn gweithio gydag artistiaid a sefydliadau celfyddydol i edrych ar bynciau a chyd-greu arddangosfeydd newydd gan gynnwys y paratoadau ar gyfer yr arddangosfa *Cymru... ac ymerodraeth* a fydd yn cael ei dangos yn Sain Ffagan Amgueddfa Werin Cymru ym mis Mai 2024.**

Parhaodd ein presenoldeb digidol i dyfu gyda'n tîm yn creu cynnwys newydd a chyffrous i'n llwyfannau yn y cyfryngau cymdeithasol ac yn annog ymwelwyr a sefydliadau partner i rannu eu cynnwys eu hunain sydd wedi'i ysbrydoli gan yr amgueddfa. Fe wnaethom hefyd ailwampio ein tudalennau gwe a datblygu dulliau newydd o gyrchu ac archwilio'n safleoedd, fel ein teithiau rhithwir 360° o gwmpas Amgueddfa Lleng Rufeinig Cymru.

Parhaodd ein cydweithfa, Bloedd, i ategu'n presenoldeb digidol trwy greu, arbrofi ac arloesi eu cynnwys eu hunain i'w rannu trwy eu cyfrif Instagram eu hunain, @Bloedd_ac. Bloedd yw llwyfan Amgueddfa Cymru i bobl ifanc 16-30 oed ac mae'n lle i gydweithio â'r Amgueddfa i ddatblygu projectau a chael dealltwriaeth o'r celfyddydau, treftadaeth, diwylliant a hunaniaeth drwy amrywiaeth o wahanol ffyrdd.

Parhawyd i weithio'n gadarnhaol gyda'n hundebau llafur cydnabyddedig. Parhaodd cynrychiolwyr yr undebau i fynychu cyfarfodydd y Fforwm Staff a fforymau eraill sy'n fodd i bartneriaeth gymdeithasol ddatblygu yn y ffyrdd o weithio gyda'n gilydd. Mae cyfarfodydd rheolaidd yn cael eu cynnal hefyd rhwng cynrychiolydd o'r Bwrdd Ymddiriedolwyr a chynrychiolwyr o'r undebau.

Mae gennym Gynllun Cyhoeddiadau a gall rhanddeiliaid weld amrywiaeth o gyhoeddiadau, polisïau a gweithdrefnau, yn ogystal â chofnodion a datganiadau ariannol y Bwrdd, ar ein gwefan. Mae croeso hefyd i ymwelwyr ddod i sesiwn Agored cyfarfod Pwyllgor y Bwrdd Ymddiriedolwyr.

4. Adolygu Effeithiolrwydd

Mae gan y Swyddog Cyfrifyddu gyfrifoldeb dros adolygu effeithiolrwydd y fframwaith llywodraethu, gan gynnwys y system rheolaeth fewnol a threfniadau chwythu'r chwiban. Mae gwaith yr archwilwyr mewnol ac allanol, cynghorwyr proffesiynol eraill a'r Uwch Dîm Gweithredol, sy'n gyfrifol am ddatblygu a chynnal y fframwaith rheoli mewnol, yn llywio'r gwaith o adolygu effeithiolrwydd y fframwaith llywodraethu. Mae sylwadau gan yr archwilwyr allanol yn eu llythyr rheoli ac mewn adroddiadau eraill yn llywio'r adolygiad hefyd.

Hysbyswyd y Swyddog Cyfrifyddu am effeithiolrwydd y fframwaith llywodraethu gan yr Ymddiriedolwyr, y Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd, y cyfarwyddwyr a'r Adolygiad Teilwredig, sydd wedi helpu i ddatblygu cynlluniau i fynd i'r afael â materion a sicrhau gwelliannau parhaus. Darperir rhagor o wybodaeth am y cynlluniau hyn yn adran 5 isod ynghylch Materion Llywodraethu ac adran 6 ynghylch Gwelliannau ar gyfer y Dyfodol

Mae holiaduron gwerthuso'n cael eu llenwi gan y Bwrdd a'r Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd bob dwy flynedd fel arfer, ond rhoddodd yr Adolygiad Teilwredig ddirnadaeth a meysydd i'w gwella'n barhaus. Gan hynny, caiff y gwerthusiad nesaf ei gynnal yn 2024/25 .

Rydym wedi sefydlu'r prosesau canlynol i ategu'r fframwaith rheoli risg er mwyn cynnal fframwaith llywodraethu effeithiol a system rheolaeth fewnol effeithiol:

- **Rheoliadau, polisïau a gweithdrefnau gweinyddol ariannol manwl, gan gynnwys didoli dyletswyddau a gwahanol lefelau o awdurdod dirprwyedig; systemau cyllidebu cynhwysfawr; a chanllawiau rheoli buddsoddiadau cyfalaf wedi'u diffinio'n glir sy'n cael eu monitro.**
- **Prosesau rheoli mewnol megis monitro ac adrodd am berfformiad, cyfarfodydd adrannol a briffiau cyfarwyddwyr.**
- **Mae'r Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd yn ystyried cwmpas y rhaglen archwilio mewnol ac yn derbyn adroddiadau gan yr archwilwyr mewnol ac allanol. Mae'r Pwyllgor yn cyfarfod bob chwarter ac mae'r Bwrdd Ymddiriedolwyr yn ystyried cofnodion y cyfarfod a hefyd adroddiad gan y Cadeirydd.**
- **Adroddiadau rheolaidd gan yr Archwilydd Mewnol, gan gynnwys ei farn annibynnol ar ba mor ddigonol ac effeithiol yw'r systemau rheolaeth fewnol, ynghyd ag argymhellion ar gyfer gwella.**
- **Adroddiad blynyddol gan yr Archwilwyr Mewnol. Ar sail gwaith archwilio mewnol ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2024, daeth yr Archwilydd Mewnol i'r casgliad fod gennym brosesau effeithiol ar gyfer rheoli risg a llywodraethu.**
- **Mae'r Archwilydd Mewnol yn cynnal adolygiad o gydymffurfiaeth ag egwyddorion y Cod Llywodraethu Da ar gyfer y Trydydd Sector yng Nghymru bob tair blynedd; cynhaliwyd yr adolygiad diweddaraf ym mis Ebrill 2021, gan gadarnhau ein bod yn cydymffurfio â'r Cod. Cynhelir yr adolygiad nesaf yn 2024/25 ar y cyd ag adolygiad o argymhellion yr Adolygiad Teilwredig.**
- **Mae Archwilio Cymru, ein harchwilydd allanol, yn darparu adroddiad Llythyr Rheoli sy'n crynhoi'r gwaith a wnaed mewn perthynas â'r datganiadau ariannol. Mae'r Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd yn adolygu hwn ac yn cyflwyno adroddiad i'r Bwrdd Ymddiriedolwyr.**
- **Mae ffynonellau sicrwydd eraill yn cael eu hystyried, gan gynnwys adroddiadau gan y Comisiwn Elusennau, Arolygwyr y Dreth Dirlenwi, yr Arolygiaeth Diogelwch Mwyngloddiau, a Buddsoddwyr mewn Pobl.**
- **Ar gyfer 2023/24 cafodd adroddiad yr Adolygiad Teilwredig ei ystyried a datblygwyd cynllun i roi newidiadau ar waith yn y dyfodol.**

5. Materion Llywodraethu

Ni chododd unrhyw faterion llywodraethu na materion rheolaeth fewnol o bwys yn ystod y flwyddyn. Ategir hyn gan Adroddiad Blynyddol yr Archwilwyr Mewnol.

6. Materion allweddol a'r ymagwedd at y flwyddyn nesaf

Cyhoeddwyd adroddiad yr Adolygiad Teilwredig ym mis Mehefin 2023, yn rhan o raglen o adolygiadau wedi'u cynllunio ar draws yr holl Gyrff Hyd Braich. Dathlodd yr adroddiad ein cyfraniad gwerthfawr i'r tirlun diwylliannol yng Nghymru ac ar draws y byd. Yn ystod y flwyddyn ariannol hon, mae Amgueddfa Cymru wedi ystyried y 77 o argymhellion, ac wedi bod yn rhoi'r rhain ar waith, gan gyflwyno adroddiadau ar y cynnydd i Grŵp Gorchwyl a Gorffen, dan gadeiryddiaeth Cadeirydd yr amgueddfa, a chan gynnwys cydweithwyr o Lywodraeth Cymru, fel arwydd o wir bartneriaeth a chan gydnabod bod sawl argymhelliad i'w rhoi ar waith gan Lywodraeth Cymru, naill ai'n annibynnol neu ar y cyd ag Amgueddfa Cymru.

Aeth yr Amgueddfa (y Cadeirydd a'r Prif Weithredwr) i'r Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus a Gweinyddiaeth Gyhoeddus yn ystod y flwyddyn i ymateb i'r Adroddiad Budd Cyhoeddus gan Archwilio Cymru. Bu'n ofynnol hefyd i Lywodraeth Cymru roi tystiolaeth. Mae'r Amgueddfa wedi bod yn gweithio gyda'r Pwyllgor ers y gwrandawiad, gan ddarparu deunydd ychwanegol i helpu'r Pwyllgor i ddeall yn well y materion ac ymateb yr Amgueddfa i'r digwyddiadau a ddatblygodd dros flynyddoedd blaenorol ym maes llywodraethu. Gyda Chadeirydd a Phrif Weithredwr newydd, barn yr Amgueddfa yw ei bod wedi symud ymlaen ond ei bod yn adolygu ac yn gwella'i model llywodraethu yn barhaus.

Roedd chwarter olaf 2023/24 yn gyfnod sylweddol o newid, pan fu'n rhaid i'r Amgueddfa ymateb i'r gostyngiad sylweddol (10.5%) yn y gyllideb cymorth grant refeniw gan Lywodraeth Cymru ar gyfer 2024/25, a phan fu'n rhaid i doriadau yn y costau refeniw gael eu gwneud erbyn 31 Mawrth 2024. Cafodd hyn ei wneud trwy'r rhaglen Llywio ein Dyfodol. Yn y bôn, cafodd y rhaglen hon ei chyflawni er mwyn newid maint yr Amgueddfa, gan fod y rhan fwyaf o'n costau yn gostau staff neu'n gostau sy'n gysylltiedig â staff.

7. Ardystio'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol

Dros y flwyddyn sy'n dod, rydym yn bwriadu cymryd camau i fynd i'r afael â'r materion uchod er mwyn gwella ymhellach ar ein trefniadau llywodraethu. Rydym yn fodlon y bydd y camau hyn yn mynd i'r afael â'r angen am welliannau a byddwn yn monitro sut maen nhw'n cael eu rhoi ar waith a'u gweithredu fel rhan o'n hadolygiad nesaf.

Jane Richardson
Swyddog Cyfrifyddu a Phrif Weithredwr
Cymeradwywyd a llofnodwyd ar 21 Ionawr 2025

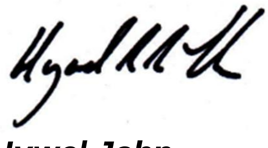

Hywel John
Trysorydd, ar ran y Bwrdd Ymddiriedolwyr
Cymeradwywyd a llofnodwyd ar 21 Ionawr 2025

Adran 2.2 Adroddiad ar Daliadau Cydnabyddiaeth a Staff

Cyfle Cyfartal

Mae gennym amrywiaeth o bolisïau sy'n cefnogi ein cydymffurfiaeth â Deddf Cydraddoldeb 2010, sy'n rhoi Dyletswydd Gyffredinol statudol ar bob sefydliad yn y sector cyhoeddus i roi sylw dyledus i'r angen i ddileu gwahaniaethu anghyfreithlon ac aflonyddu ac i hyrwyddo cyfleoedd cyfartal rhwng dynion a menywod mewn cyflogaeth ac wrth ddarparu gwasanaethau i'r cyhoedd. Gwnaethom hefyd barhau i weithredu ein Strategaeth Cydraddoldeb ac Amcanion Cydraddoldeb ar gyfer 2022-2025, sydd i'w gweld ar ein gwefan yn https://amgueddfa.cymru/amdano/polisi/cydraddoldeb-ac-amrywiaeth/ ynghyd â'n Cynllun Gweithredu Ehangu Ymgysylltiad: https://amgueddfa.cymru/nodau/gweledigaeth-ymrwymiadau-agwerthoedd/ymchwil-ehangu-ymgysylltiad/. Mae'r dogfennau hyn yn amlinellu ein blaenoriaethau ar gyfer sicrhau cydraddoldeb a chynhwysiant i staff ac ymwelwyr.

Rydym wedi ymrwymo i fynd i'r afael ag anghydraddoldebau, hiliaeth yn benodol, yn sgil mudiad Mae Bywydau Duon o Bwys ac rydyn ni wedi dechrau rhoi ein Hyfforddiant Gwrth-Hiliaeth i bob aelod o'r staff. Rydym hefyd wedi cynnwys adran yn ein Hyfforddiant Rhagoriaeth mewn Gofal Ymwelwyr am anableddau cudd a helpu ymwelwyr sydd ag anghenion mynediad.

Y bwlch cyflog canolrifol a adroddwyd yn fwyaf diweddar oedd sero ar gyfer 2022/23 (1.77% yn 2021/22). Y bwlch cyflog cymedrig rhwng y rhywiau (y gwahaniaeth rhwng cyflog dynion a menywod fesul awr) yn 2022/23 oedd 1.58% (0.9% yn 2021/22). Rydym wedi gweld mwy o fenywod yn cael eu recriwtio yn y trydydd chwartel a'r chwartel uchaf sydd wedi dylanwadu'n gadarnhaol ar y data sy'n deillio o hynny. Cyflawnwyd hyn drwy ein gwaith recriwtio i wella cronfa amrywiol o ymgeiswyr, a newidiadau yn ein systemau i ddileu dynodwyr ac o bosibl dileu unrhyw ragfarn. Rydym wedi nodi nifer o gamau a fydd yn lleihau'r bwlch cyflog ymhellach, gan gynnwys camau sy'n ymwneud â chyflog, polisi, recriwtio, dysgu a datblygu, gweithio hyblyg, a chasglu data.

Rydym yn parhau i greu a chynnig interniaethau a lleoliadau cyflogedig fel llwybrau i'r sector diwylliannol a threftadaeth ac yn parhau i wneud gwelliannau yn ein prosesau recriwtio yn y maes hwn.

Polisïau ar gyfer Gweithwyr Cyflogedig Anabl

Rydym yn dal i ddefnyddio'n cynllun gwarantu cyfweliad i ymgeiswyr anabl yn y broses recriwtio. Yn ystod y flwyddyn, cofnodwyd bod cynifer â 30% o'r ymgeiswyr yn nodi bod ganddyn nhw anabledd ar gyfer rolau penodol. 21% oedd canran gyfartalog yr ymgeiswyr anabl. Bydd unrhyw ymgeisydd anabl sy'n bodloni'r gofynion angenrheidiol ar gyfer y swydd yn cael eu gwahodd yn awtomatig i gyfweliad.

Mae gennym bolisïau ar waith i gefnogi gweithwyr cyflogedig anabl i wneud cais am addasiadau rhesymol yn y gweithle. Os bydd unrhyw nodwedd ffisegol yn y gweithle yn rhoi aelod anabl o staff dan anfantais sylweddol o gymharu â phobl nad ydynt yn anabl, gellir gwneud cais er mwyn rhoi camau ar waith i atal hyn. Gellir gwneud trefniadau sy'n cynnwys, er enghraifft, newidiadau i batrymau gwaith, cynnwys neu ddyluniad y swydd, lleoliad a math y dodrefn a chyfarpar neu feddalwedd TG arbenigol. Rydym wedi gwneud addasiadau rhesymol yn ein prosesau cyf-weld ac wedi darparu cwestiynau cyfweliad ymlaen llaw i ymgeiswyr sy'n niwroamrywiol.

Rydym hefyd wedi canolbwyntio ar hyfforddiant yn Iaith Arwyddion Prydain (BSL) i'r staff i helpu i gefnogi BSL fel ein trydedd iaith.

Mae ein Polisi Hyfforddi a Datblygu ar gael i bob aelod o'r staff beth bynnag yw ei nodweddion gwarchodedig. Gellir gwneud addasiadau rhesymol hefyd i ddileu rhwystrau ar gyfer cymryd rhan yn ein rhaglenni dysgu a datblygu, ac mae'n System Rheoli Addysg newydd, Twf, wedi symud y gwaith hwn ymlaen yn fawr.

Ymgynghori â'r Staff

Rydym yn parhau i gydymffurfio â Rheoliadau Gwybodaeth ac Ymgynghori 2005, gan ymgynghori â'n hundebau cydnabyddedig ac yn uniongyrchol â'r staff, ar newidiadau mawr yn y sefydliad, y polisïau a'r cynlluniau at y dyfodol. Cynhelir cyfarfodydd Fforwm y Staff rhwng rheolwyr a chynrychiolwyr undebau llafur cydnabyddedig i drafod materion o bwys ac mae'r cofnodion a'r camau yn cael eu cymryd gan y tîm Adnoddau Dynol. Mae'r Fforwm Iechyd a Diogelwch hefyd yn cynnwys cynrychiolwyr o'r undebau llafur a rheolwyr.

Mae cynrychiolwyr o'r undebau a gydnabyddir gennym yn mynychu cyfarfodydd rheolaidd i adolygu polisïau ac i gynllunio polisïau staff newydd. Ategir y gofyniad cyfreithiol i ymgynghori gan amrywiol ddulliau, gan gynnwys briffiadau gan y Cyfarwyddwyr, cyfarfodydd staff, cyfarfodydd adrannol, gweithgorau, cyfathrebiadau dros yr e-bost a'r fewnrwyd, a dulliau anffurfiol o gyfathrebu fel y bo'n briodol. Mae croeso hefyd i gynrychiolwyr o'r undebau llafur a'r staff ddod i gyfarfodydd y Bwrdd Ymddiriedolwyr, sy'n agored i'r cyhoedd ac sy'n cael eu hysbysebu ar ein gwefan.

Rydym wedi parhau i weithio mewn partneriaeth â staff ac undebau llafur ar newidiadau i'r sefydliad, gan gynnwys ein gwaith ynghylch Buddsoddwyr mewn Pobl, newidiadau i strwythurau adrannau a diwygiadau i bolisïau.

Mae sesiynau briffio staff misol yn cael eu cynnal gan y cyfarwyddwyr, gyda chymorth recordiadau o'r cyfarfodydd a chyfathrebu cyson â'r staff gan y Prif Weithredwr drwy'r e-bost.

Hyfforddiant Staff

Rydym yn parhau i fuddsoddi amser ac adnoddau i gynnig cyfleoedd datblygu a hyfforddi, ffurfiol ac anffurfiol, i'r gweithwyr. Llwyddwyd i ennill dyfarniad arian Buddsoddwyr mewn Pobl gan adeiladu ar gampau'r gorffennol a defnyddio'r data sy'n cael ei gasglu fel rhan o'r arolygon rheolaidd i olrhain gwelliannau.

Rydym wedi cydnabod bod sgiliau arwain yn hollbwysig i gyflawni'n nodau ar gyfer y dyfodol yn llwyddiannus ac felly rydym wedi darparu rhaglen o hyfforddiant arweinyddiaeth a hyfforddiant i ddarpar arweinwyr.

Mae prentisiaethau'n parhau i gael eu cynnig yn Big Pit Amgueddfa Lofaol Cymru i hyfforddi Tywysyddion Pyllau Glo a Pheirianegwyr Mecanyddol a Thrydanol. Rydym yn cydnabod bod prentisiaethau'n helpu i fynd i'r afael â phrinder sgiliau ac i weithredu cynlluniau olyniaeth yn y meysydd hyn.

Data ar Absenoldeb Salwch

Mae gennym bolisïau i gefnogi'r gwaith o reoli presenoldeb yn y gwaith. Mae pob absenoldeb yn cael ei gofnodi a'i fonitro gan reolwyr llinell a'r Adran Adnoddau Dynol. 5.21% neu 12 o ddiwrnodau oedd lefel yr absenoldeb ar gyfer y flwyddyn hyd 31 Mawrth 2024 (4.81% neu 10.67 o ddiwrnodau yn 2022/23). Rydym wedi gweithio gyda rheolwyr llinell i roi sylw i'r cyfraddau uchel o absenoldeb ac wedi helpu rheolwyr i gynnal cynadleddau achos llesiant gydag aelodau o'r staff sydd wedi cyrraedd y trothwy absenoldeb salwch a sicrhau bod ein polisïau, gan gynnwys cyfweliadau dychwelyd i'r gwaith, yn cael eu cynnal mewn modd cyson.

I ategu ein prosesau rheoli presenoldeb a hybu llesiant staff, rydym yn cynnig Rhaglen Cymorth i Weithwyr, sef gwasanaeth annibynnol a chyfrinachol am ddim sydd ar gael i bob aelod o'r staff. Mae'r rhaglen yn cynnig cyngor, gwybodaeth, cwnsela arbenigol a chefnogaeth. Ymhlith y gwasanaethau a gynigir mae cwnsela dros y ffôn, adnoddau i reolwyr, gwybodaeth a chyngor ar ystod eang o faterion, cwnsela wyneb yn wyneb a gwasanaeth gwybodaeth

ar-lein. Mae Swyddogion Cymorth Cyntaf Iechyd Meddwl hefyd yn gallu cyfeirio unigolion at gymorth ar draws y sefydliad.

Adroddiad ar Daliadau Cydnabyddiaeth

Mae gennym strwythur cyflogau a graddfeydd y cytunwyd arno, a chyflwynwyd hwn er mwyn sicrhau bod pawb yn cael eu trin yn deg ac yn gyfartal. Mae'n cwmpasu pob gweithiwr cyflogedig, ac eithrio'r Prif Weithredwr, gan mai Llywodraeth Cymru sy'n cytuno ar delerau ac amodau penodiad y Prif Weithredwr.

Bob blwyddyn, rydym yn ystyried y pecyn cyflogau ac yn datblygu cynnig cylch cyflog, a gyflwynir i Lywodraeth Cymru i'w gymeradwyo ac sy'n sail i drafodaethau gyda'r undebau llafur cydnabyddedig. Mae pecyn cyflogau ac amodau diwygiedig ar gyfer y sefydliad cyfan yn deillio o hyn.

Dangosir y cyfarwyddwyr ar dudalen 23. Mae rhagor o fanylion am eu taliadau a'u buddion pensiwn i'w gweld isod ac mae'r wybodaeth honno'n destun archwiliad. Mae'r cyfarwyddwyr i gyd yn cael eu cyflogi ar sail penagored oni nodir hynny isod, heblaw'r Prif Weithredwr, sy'n cael ei gyflogi am gyfnod o 5 mlynedd gyda chyfle i ymestyn hyn am 5 mlynedd arall. Amodau a thelerau safonol Amgueddfa Cymru yw'r amodau a'r telerau i'r cyfarwyddwyr i gyd. Mae unrhyw newidiadau yn amodau a thelerau'r Prif Weithredwr yn amodol ar gytundeb y Pwyllgor Penodiadau a Chyflogau a (lle y bo'n briodol) Llywodraeth Cymru.

Datgelir y berthynas rhwng taliad y cyfarwyddwr sy'n ennill y cyflog uchaf yn y sefydliad a thaliad canolrifol gweithlu'r sefydliad isod.

Chwe mis yw'r cyfnod rhybudd i'r Prif Weithredwr, a chwe mis i'r cyfarwyddwyr eraill hefyd. Dyma ddyddiadau cychwyn cyflogaeth y gyfarwyddiaeth gyfredol, sef yr Uwch Dîm Gweithredol, fel cyfarwyddwyr:

Philip Bushby	4 Ionawr 2021
Kath Davies	6 Ionawr 2020
Nia Elias	12 Ebrill 2021
Peter Holt **	9 Medi 2022 (diwedd y contract 31 Rhagfyr 2024)
Janice Lane	3 Medi 2012 (ymddiswyddodd 1 Ebrill 2024)
Nia Williams	17 Hydref 2016
Jane Richardson	11 Medi 2023
Steve Hudson	15 Hydref 2024

** Mae Peter Holt yn cael ei gyflogi ar gontract tymor penodol fel Prif Swyddog Gweithredol Interim.

Mae ein trefniant dileu swyddi safonol yn cynnwys darpariaeth ar gyfer iawndal am derfynu swydd yn gynnar. Mae manylion unrhyw daliadau diswyddo a wnaed i weithwyr cyflogedig yn ystod y flwyddyn i'w gweld yn nodyn 8 i'r cyfrifon.

Mae'r costau gweithredu'n cynnwys £157,000 (£67,000 yn 2022/23) ar gyfer staff asiantaeth a £6,000 (£52,000 yn 2022/23) ar gyfer staff ymgynghorol.

Nid gweithiwr cyflogedig i Amgueddfa Cymru yw'r Cadeirydd. Ceir manylion cydnabyddiaeth ariannol y Cadeirydd ar dudalen 28 o'r adroddiad hwn.

Taliadau Cydnabyddiaeth a Buddion Pensiwn y Cyfarwyddwyr

Cyfanswm Ffigur y Taliadau Cydnabyddiaeth	Band cyflog 2023/24 (2022/23) £'000	Band bonws 2023/24 (2022/23) £'000	Buddion mewn da 2023/24 (2022/23) £'000	Buddion pensiwn 2023/24 (2022/23) £'000	**Cyfanswm y band 2023/24 (2022/23) £'000**
Jane Richardson	50-55	-	-	0	**50-55**
Prif Weithredwr	-	-	-	-	-
Janice Lane (Nodyn 1)	185-190	-	-	8	**195-200**
Cyfarwyddwr Profiad Ymwelwyr	(80-85)	-	-	(6)	(85-90)
Nia Williams	85-90	-	-	5	**90-95**
Cyfarwyddwr Addysg a Rhaglenni Cyhoeddus	(80-85)	-	-	(4)	(85-90)
(o 1/1/24 Cyfarwyddwr Profiad, Addysg ac Ymgysylltu)					
Kath Davies	85-90	-	-	5	**90-95**
Cyfarwyddwr Casgliadau ac Ymchwil	(80-85)	-	-	(5)	(85-90)
Philip Bushby	85-90	-	-	3	**90-95**
Cyfarwyddwr Adnoddau Corfforaethol	(80-85)	-	-	(2)	(85-90)
(o 1/1/24 Cyfarwyddwr Rhaglenni Blaenoriaeth)					
Nia Elias	85-90	-	-	- 2	**80-85**
Cyfarwyddwr Datblygu Busnes	(80-85)	-	-	(-2)	(80-85)
(o 1/1/24 Cyfarwyddwr Cysylltiadau a Nawdd)					
Peter Holt	95-100	-	-	11	**110-115**
Prif Swyddog Gweithredu Interim	(50-55)	-	-	(6)	(55-60)
(o 1/1/24 Cyfarwyddwr Cyllid ac Adnoddau Corfforaethol)					
David Anderson	-	-	-	-	**-**
Cyfarwyddwr Cyffredinol	(105-110)	-	-	(14)	(120-125)
Neil Wicks	-	-	-	-	**-**
Prif Swyddog Gweithredu a Dirprwy Gyfarwyddwr Cyffredinol	(40-45)	-	-	(3)	(40-45)

Nodyn 1: Roedd enillion y Cyfarwyddwr Profiad Ymwelwyr yn cynnwys cyflog sylfaenol gan gynnwys rhybudd y contract ac £80,491 o dâl diswyddo.

Mae'r cyfarwyddwyr i gyd yn aelodau cyffredin o'r cynllun pensiwn. Cyfrifwyd gwerth y buddion pensiwn a gronnwyd yn ystod y flwyddyn yn y tabl uchod gan ddilyn canllawiau Hysbysiad Pensiwn Cyflogwr 452 Swyddfa'r Cabinet, trwy luosi'r gwir gynnydd mewn pensiwn ag 20 ac ychwanegu'r gwir gynnydd mewn unrhyw gyfandaliad, heb gynnwys cyfraniadau a wnaed gan yr unigolyn. Nid yw'r cynnydd gwirioneddol yn cynnwys cynnydd oherwydd chwyddiant nac unrhyw gynnydd neu ostyngiad oherwydd trosglwyddo hawliau pensiwn.

Cyflogwyd y cyfarwyddwyr trwy gydol 2023/24 a 2022/23, ac eithrio:

- **Jane Richardson a ddechreuodd yn ei swydd ar 11 Medi 2023. Roedd ei henillion hi fel Prif Weithredwr yn cynnwys cyflog sylfaenol fel y gwelir uchod. Roedd ei chyflog blynyddol ar gyfer 2023/24 rhwng £105,000 a £110,000.**
- **David Anderson a ymddiswyddodd fel Cyfarwyddwr Cyffredinol ar 31 Mawrth 2023. Mae bellach yn gyflogai.**
- **Neil Wicks a ymddeolodd ar 31 Gorffennaf 2022. Roedd ei enillion ef fel Prif Swyddog Gweithredol a Dirprwy Gyfarwyddwr Cyffredinol yn cynnwys cyflog sylfaenol a oedd yn cynnwys rhybudd contract fel y gwelir uchod. Roedd ei gyflog blynyddol ar gyfer 2022/23 rhwng £85,000 a £90,000.**
- **Peter Holt a ymgymerodd â'i swydd ar 9 Medi 2022. Roedd ei enillion ef fel Prif Swyddog Gweithredol Dros Dro yn cynnwys cyflog sylfaenol fel y gwelir uchod. Roedd ei gyflog blynyddol ar gyfer 2022/23 rhwng £95,000 a £100,000.**

Buddion Pensiwn

	Cynnydd/ (gostyngiad) gwirioneddol mewn pensiwn a chyfandaliad perthnasol £	Pensiwn a gronnwyd ar 31 Mawrth 2024 a chyfandaliad perthnasol £	CETV ar 31 Mawrth 24 £'000	CETV ar 31 Mawrth 23 neu ar ddyddiad penodi os yw'n hwyrach £'000	Cynnydd/ (gostyngiad) gwirioneddol mewn CETV uwchlaw cyfraniadau aelodau £'000
Jane Richardson Prif Weithredwr	0-2,500 a chyfandaliad 0-2,500	0-5,000 a chyfandaliad 0-5,000	4	0	0
Janice Lane Cyfarwyddwr Profiad Ymwelwyr	2,500-5,000 a chyfandaliad 5,000-10,000	35,000-40,000 a chyfandaliad 110,000-115,000	577	492	60
Nia Williams Cyfarwyddwr Addysg a Rhaglenni Cyhoeddus (o 1/1/24 Cyfarwyddwr Profiad, Addysg ac Ymgysylltu)	0-2,500 a chyfandaliad 5,000-10,000	20,000-25,000 a chyfandaliad 65,000-70,000	366	310	38
Kath Davies Cyfarwyddwr Casgliadau ac Ymchwil	0-2,500 a chyfandaliad 2,500-5,000	0-5,000 a chyfandaliad 10,000-15,000	57	40	7
Philip Bushby Cyfarwyddwr Adnoddau Corfforaethol (o 1/1/24 Cyfarwyddwr Rhaglenni Blaenoriaeth)	0-2,500 a chyfandaliad 2,500-5,000	0-5,000 a chyfandaliad 5,000-10,000	35	22	4
Nia Elias Cyfarwyddwr Datblygu Busnes (o 1/1/24 Cyfarwyddwr Cysylltiadau a Nawdd)	0-2,500 a chyfandaliad 2,500-5,000	0-5,000 a chyfandaliad 5,000-10,000	18	11	(1)
Peter Holt Prif Swyddog Gweithredu Interim (o 1/1/24 Cyfarwyddwr Cyllid ac Adnoddau Corfforaethol)	0-2,500 a chyfandaliad 2,500-5,000	0-5,000 a chyfandaliad 5,000-10,000	31	11	11

Y gwerth trosglwyddo sy'n cyfateb i arian parod (CETV) yw gwerth cyfalaf buddion y cynllun pensiwn a gronnwyd gan aelod ar unrhyw adeg benodol yn ôl asesiad yr actiwari. Mae'r cynnydd gwirioneddol yn y CETV yn adlewyrchu'r cynnydd a ariannwyd gan y cyflogwr. Nid yw'n cynnwys y cynnydd yn y pensiwn a gronnwyd oherwydd chwyddiant, na chyfraniadau a dalwyd gan y gweithwyr cyflogedig (gan gynnwys gwerth unrhyw fuddion a drosglwyddwyd o gynllun pensiwn arall).

Nifer y Cyflogeion

Nifer cyfartalog y gweithwyr cyflogedig yn 2023/24, ac eithrio gweithwyr a oedd yn rhan o'n trefniadau cronfa lafur, oedd 733 (710 yn 2022/23). Y nifer cyfartalog, gan gynnwys gweithwyr a oedd yn rhan o'n trefniadau cronfa lafur oedd 924 (845 yn 2022/23).

Roedd nifer cyfartalog y gweithwyr cyflogedig cyfwerth ag amser llawn, gan gynnwys gweithwyr a oedd yn rhan o'n trefniadau cronfa lafur, fel a ganlyn:

	Staff Parhaol	Staff Eraill	**2023/24 Nifer**	2022/23 Nifer
Is-gwmni Masnachu	38	7	**45**	40
Codi Arian	12	0	**12**	12
Addysg a Rhaglenni Cyhoeddus	56	9	**65**	61
Casgliadau ac Ymchwil	77	19	**96**	96
Profiad Ymwelwyr	252	43	**295**	288
Cymorth	85	12	**97**	94
	520	90	**610**	591

	Staff Benyw	Staff Gwryw	**2023/24 Nifer**	2022/23 Nifer
Cyfarwyddwyr	5	2	**7**	7
Gweithwyr cyflogedig	320	283	**603**	584
	325	285	**610**	591

Gweithwyr Cyflogedig (ac eithrio Cyfarwyddwyr) ag Enillion Dros £60,000

Roedd 15 o weithwyr cyflogedig (17 yn 2022/23) ag enillion rhwng £60,001 a £69,999 ar gyfer y flwyddyn, dau (un yn 2022/23) ag enillion rhwng £70,000 a £79,999 ac un (dim un yn 2022/23) ag enillion rhwng £105,000 a £110,000. Mae pob un o'r gweithwyr cyflogedig hyn yn aelodau cyffredin o'n cynllun pensiwn. Nid oedd unrhyw weithwyr cyflogedig eraill yn ennill dros £60,000 ac eithrio'r cyfarwyddwyr, a datgelir eu henillion nhw uchod. Nid yw'r taliad costau byw untro na'r dyfarniad cyflog anghyfunol wedi eu cynnwys yn y bandiau.

Canolrif Tâl

Mae'n ofynnol i Gyrff a Noddir gan Lywodraeth Cymru ddatgelu'r berthynas rhwng tâl y cyfarwyddwr uchaf ei gyflog yn y sefydliad a'r 25ain ganradd, y canolrif a'r 75ain ganradd yn nhâl gweithlu'r sefydliad. Band tâl y Prif Weithredwr, sef y cyfarwyddwr â'r cyflog uchaf yn 2023/24, oedd £105,000-£110,000 (2022/23 – Cyfarwyddwr Cyffredinol – £105,000-£110,000). Dangosir y canraddau tal a'r cymarebau yn y tabl isod. Roedd un gweithiwr cyflogedig yn yr un band tâl â'r Prif Weithredwr yn 2023/24 (dim un yn yr un band tâl â'r Cyfarwyddwr Cyffredinol yn 2022/23). Roedd y tâl (gan gynnwys y cyfarwyddwyr a'r cyfarwyddwr â'r cyflog uchaf) yn amrywio o £21,175 i £110,000 (2022/23 £22,150 i £108,933). Mae cyfanswm y tâl yn cynnwys cyflog, tâl anghyfunol sy'n seiliedig ar berfformiad, a buddion mewn da. Nid yw'n cynnwys taliadau diswyddo, cyfraniadau pensiwn y cyflogwr, na'r gwerth trosglwyddo pensiwn sy'n gyfwerth ag arian parod. Yn 2023/24 a 2022/23 ni chafodd unrhyw weithwyr cyflogedig unrhyw dâl anghyfunol yn seiliedig ar berfformiad na buddion mewn da, felly mae cyfanswm y ffigurau

cyflog a ddatgelir yn y tabl isod yn cyfeirio at gyfanswm y cyflog, sef cyfanswm y tâl.

	2023/24	2022/23
Band yr Unigolyn â'r Tâl Uchaf	105,000-110,000	105,000-110,000
25ain Ganradd o'r Cyfanswm Tâl	24,176	23,985
25ain Ganradd o'r Gymhareb Tâl	4.4	4.5
Cyfanswm Tâl Canolrifol	26,609	26,609
Cymhareb Tâl Canolrifol	4.0	4.0
75ain Ganradd o'r Cyfanswm Tâl	33,689	34,098
75ain Ganradd o'r Gymhareb Tâl	3.2	3.2

0% oedd y newid canrannol mewn cyflog i'r unigolyn â'r cyflog uchaf yn seiliedig ar bwynt canol y band cyflog (0% yn 2022/23), ac yn seiliedig ar y cyflog gwirioneddol roedd yn 0% (0% yn 2022/23).

Arhosodd y bandiau cyflog ar gyfer yr holl staff yr un fath ar gyfer 2022/23 a 2023/24. Yn ystod y flwyddyn cafodd yr holl staff a oedd yn cael eu cyflogi cyn 31 Mawrth 2023 ac a oedd yn dal i gael eu cyflogi ar 25 Awst 2023, daliad costau byw untro o £1500 (pro rata ar gyfer staff y gronfa). Cafodd taliad heb ei gyfuno a oedd yn cyfateb i 5% o gyflog sylfaenol y cyflogai am y flwyddyn ei roi hefyd. Nid yw'r taliadau untro hyn wedi eu cynnwys yn y bandiau cyflog.

Jane Richardson
Swyddog Cyfrifyddu a Phrif Weithredwr
Cymeradwywyd a llofnodwyd ar 21 Ionawr 2025

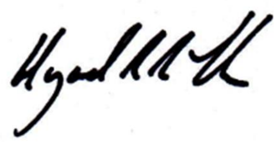

Hywel John
Trysorydd, ar ran y Bwrdd Ymddiriedolwyr
Cymeradwywyd a llofnodwyd ar 21 Ionawr 2025

Adran 2.3: Adroddiad Archwilio

Tystysgrif ac adroddiad Archwilydd Cenedlaethol Cymru i'r Senedd

Barn ar y datganiadau ariannol

Rwy'n tystio fy mod wedi archwilio datganiadau ariannol Amgueddfa Genedlaethol Cymru ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2024 dan adran 9 o Ddeddf Amgueddfeydd ac Orielau 1992.

Mae'r datganiadau ariannol yn cynnwys y Fantolen Gyfunol, y Datganiad cyfunol o Weithgareddau Ariannol, y Datganiad cyfunol ar Lif Arian Parod a'r nodiadau cysylltiedig, gan gynnwys y polisïau cyfrifyddu perthnasedd arwyddocaol.

Y fframwaith adrodd ariannol a ddefnyddiwyd wrth eu paratoi yw'r gyfraith berthnasol a'r Datganiad Elusennau o'r Arferion a argymhellir (FRS 102).

Yn fy marn i, ym mhob ffordd berthnasol, mae'r datganiadau ariannol:

- **yn rhoi darlun gwir a theg o sefyllfa materion Amgueddfa Genedlaethol Cymru ar 31 Mawrth 2024 ac o'i gwariant net ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar y dyddiad hwnnw;**
- **wedi'u paratoi'n briodol yn unol ag Datganiad Elusennau o'r Arferion a argymhellir (FRS 102) ac**
- **wedi'u paratoi'n briodol yn unol â adran 9 o Ddeddf Amgueddfeydd ac Orielau 1992 a chyfarwyddiadau a wnaed o dan y ddeddf honno gan Weinidogion Cymru.**

Barn ar reoleidd-dra

Yn fy marn i, ym mhob ffordd berthnasol, mae'r gwariant a'r incwm yn y datganiadau ariannol wedi cael eu cymhwyso at y dibenion a fwriadwyd gan y Senedd ac mae'r trafodion ariannol a gofnodwyd yn y datganiadau ariannol yn cydymffurfio â'r awdurdodau sy'n eu llywodraethu.

Sail y barnau

Cynhaliais fy archwiliad yn unol â'r gyfraith berthnasol a'r Safonau Rhyngwladol ar Archwilio yn y DU (ISAs (Y DU)) a Nodyn Ymarfer 10 'Archwilio Datganiadau Ariannol Endidau'r Sector Cyhoeddus yn y Deyrnas Unedig'. Caiff fy nghyfrifoldebau dan y safonau hynny eu disgrifio ymhellach yn yr adran o'm tystysgrif sy'n nodi cyfrifoldebau'r archwilydd am archwilio'r datganiadau ariannol.

Mae fy staff a minnau'n annibynnol ar y corff yn unol â'r gofynion moesegol sy'n berthnasol i'm harchwiliad o'r datganiadau ariannol yn y DU, gan gynnwys Safon Foesegol y Cyngor Adrodd Ariannol, ac rwyf wedi cyflawni fy

nghyfrifoldebau moesegol eraill yn unol â'r gofynion hyn. Credaf fod y dystiolaeth archwilio yr wyf wedi'i chael yn ddigonol ac yn briodol i ddarparu sail i'm barnau.

Casgliadau sy'n ymwneud â busnes gweithredol

Wrth archwilio'r datganiadau ariannol, rwyf wedi dod i'r casgliad bod defnyddio'r sail gyfrifyddu busnes gweithredol i baratoi'r datganiadau ariannol yn briodol.

Yn seiliedig ar y gwaith yr wyf wedi'i gyflawni, nid wyf wedi adnabod unrhyw ansicrwydd perthnasol mewn perthynas â digwyddiadau neu amodau a all, yn unigol neu ar y cyd, fwrw amheuaeth sylweddol ar allu'r corff i barhau i fabwysiadu'r sail gyfrifyddu busnes gweithredol am gyfnod o ddeuddeng mis o leiaf o'r dyddiad pan awdurdodir cyhoeddi'r datganiadau ariannol.

Caiff fy nghyfrifoldebau i a chyfrifoldebau'r Swyddog Cyfrifyddu mewn perthynas â busnes gweithredol eu disgrifio yn yr adrannau perthnasol o'r dystysgrif hon.

Gwybodaeth arall

Mae'r wybodaeth arall yn cynnwys yr wybodaeth yn yr Adroddiad ariannol ond nid yw'n cynnwys y datganiadau ariannol na'm hadroddiad i fel archwilydd ar y rhain. Mae'r Datganiad Ymarfer yn nodi'r gofyniad am wybodaeth arall, fodd bynnag nid yw'r ddogfen, na deddfwriaeth, na'r cyfarwyddiadau a roddwyd i Amgueddfa Genedlaethol Cymru yn nodi cynnwys a ffurf y Datganiad Llywodraethu Blynyddol na'r Adroddiad Tâl a gyflwynir yn y datganiadau ariannol. Y Swyddog Cyfrifyddu sy'n gyfrifol am yr wybodaeth arall. Nid yw fy marn am y datganiadau ariannol yn cwmpasu'r wybodaeth arall a, heblaw i'r graddau a nodir yn benodol fel arall yn fy adroddiad, nid wyf yn mynegi unrhyw fath o gasgliad sicrwydd ar yr wybodaeth arall honno. Fy nghyfrifoldeb i yw darllen yr wybodaeth arall ac, wrth wneud hynny, ystyried a yw'r wybodaeth arall yn berthnasol anghyson â'r datganiadau ariannol neu wybodaeth a gafwyd wrth gyflawni'r archwiliad, neu'n ymddangos fel arall fel pe bai wedi cael ei chamddatgan yn berthnasol. Os wyf yn canfod anghysonderau perthnasol o'r fath neu wybodaeth berthnasol o'r fath sy'n ymddangos fel pe bai wedi cael ei chamddatgan, mae'n ofynnol i mi benderfynu a yw hyn yn achosi camddatganiad perthnasol yn y datganiadau ariannol eu hunain. Yn seiliedig ar y gwaith yr wyf wedi'i wneud, os wyf yn dod i'r casgliad bod yr wybodaeth arall hon wedi'i chamddatgan yn berthnasol, mae'n ofynnol i mi nodi'r ffaith honno.

Nid oes unrhyw beth gennyf i'w nodi yn hyn o beth.

Barn ar faterion eraill

Mae'r Datganiad Ymarfer yn nodi'r gofyniad am wybodaeth arall, fodd bynnag nid yw'r ddogfen, na deddfwriaeth, na'r cyfarwyddiadau a roddwyd i Amgueddfa Genedlaethol Cymru yn nodi cynnwys a ffurf y Datganiad Llywodraethu Blynyddol na'r Adroddiad Tâl a gyflwynir yn y datganiadau ariannol. Felly, ni allaf gadarnhau bod y Datganiad Llywodraethu na'r Adroddiad Tâl a gyhoeddwyd gyda'r Datganiadau Ariannol wedi'u paratoi yn unol â'r canllawiau.

Yn fy marn i, yn seiliedig ar y gwaith a wnaed yn ystod fy archwiliad, mae'r wybodaeth a roddir yn y wybodaeth arall ar gyfer y flwyddyn ariannol y paratowyd y datganiadau ariannol ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol ac yn unol â'r gofynion cyfreithiol perthnasol.

Er nad oes unrhyw ofynion deddfwriaethol ar gyfer Adroddiad Taliadau Cydnabyddiaeth, mae Amgueddfa Genedlaethol Cymru wedi paratoi adroddiad o'r fath ac, yn fy marn i, mae'r rhan honno y mae'n ofynnol ei harchwilio fel arfer wedi'i pharatoi'n briodol yn unol â chanllawiau Trysorlys EM.

Materion y cyflwynaf adroddiad arnynt drwy eithriad

Yng ngoleuni'r wybodaeth a'r ddealltwriaeth am y corff a'i amgylchedd a gafwyd yn ystod yr archwiliad, nid wyf wedi nodi unrhyw gamddatganiadau perthnasol yn y Adroddiad Perfformiad

Nid oes gennyf unrhyw beth i'w nodi o ran y materion canlynol, y cyflwynaf adroddiad i chi arnynt os bydd yr amgylchiadau canlynol yn berthnasol, yn fy marn i:

- **nid wyf wedi cael yr holl wybodaeth ac esboniadau y mae eu hangen arnaf ar gyfer fy archwiliad.**
- **ni chadwyd cofnodion cyfrifyddu digonol neu ni chafwyd ffurflenni sy'n ddigonol ar gyfer fy archwiliad o ganghennau nad ymwelodd fy nhîm â hwy;**
- **nid yw'r datganiadau ariannol yn gyson â'r cofnodion a'r ffurflenni cyfrifyddu; neu**
- **nid yw gwybodaeth a nodir gan Weinidogion Cymru ynghylch cydnabyddiaeth ariannol a thrafodion eraill wedi cael ei datgelu;**

Cyfrifoldebau'r Swyddog Cyfrifyddu am y datganiadau ariannol

Fel a esbonnir yn fanylach yn y Datganiad o gyfrifoldebau Bwrdd yr Ymddiriedolwyr a'r Prif Weithredwr, mae'r Swyddog Cyfrifyddu yn gyfrifol am:

- **gadw cofnodion cyfrifyddu digonol;**
- **paratoi datganiadau ariannol ac Adroddiad Ariannol yn unol â'r fframwaith adrodd ariannol perthnasol ac am fod wedi'i argyhoeddi eu bod yn rhoi darlun gwir a theg;**
- **sicrhau rheoleidd-dra trafodion ariannol;**
- **pa bynnag reolaethau mewnol sy'n angenrheidiol ym marn y Swyddog Cyfrifyddu i allu paratoi datganiadau ariannol heb unrhyw gamddatganiadau perthnasol, boed hynny trwy dwyll neu wall;**

- asesu gallu Amgueddfa Genedlaethol Cymru i barhau fel busnes gweithredol, gan ddatgelu fel y bo'n gymwys, faterion sy'n ymwneud â'r busnes gweithredol a defnyddio sail gyfrifyddu busnes gweithredol oni bai bod y Swyddog Cyfrifyddu yn rhagweld na fydd y gwasanaethau a ddarperir gan Amgueddfa Genedlaethol Cymru yn parhau i gael eu darparu yn y dyfodol.

Cyfrifoldebau'r archwilydd am archwilio'r datganiadau ariannol

Fy nghyfrifoldeb yw archwilio'r datganiadau ariannol, eu hardystio ac adrodd arnynt yn unol â Deddf Amgueddfeydd ac Orielau 1992.

Fy amcanion yw cael sicrwydd rhesymol ynghylch p'un a yw'r datganiadau ariannol yn eu cyfanrwydd yn rhai heb unrhyw gamddatganiad perthnasol, boed hynny trwy dwyll neu wall, a chyhoeddi tystysgrif sy'n cynnwys fy marn.

Mae sicrwydd rhesymol yn lefel uchel o sicrwydd, ond nid yw'n gwarantu y bydd archwiliad a gynhelir yn unol â'r Safonau Rhyngwladol ar Archwilio yn y DU wastad yn canfod camddatganiad perthnasol pan fo'n bodoli. Gall camddatganiadau ddeillio o dwyll neu wall ac fe'u hystyrir yn berthnasol os, yn unigol neu gyda'i gilydd, gellid yn rhesymol ddisgwyl iddynt ddylanwadu ar benderfyniadau economaidd defnyddwyr a wneir ar sail y datganiadau ariannol hyn.

Mae afreolaidd-dra, gan gynnwys twyll, yn golygu achosion o ddiffyg cydymffurfio â deddfau a rheoliadau. Rwy'n dylunio gweithdrefnau yn unol â'm cyfrifoldebau, a nodir uchod, i ganfod camddatganiadau perthnasol mewn perthynas ag afreolaidd-dra, gan gynnwys twyll.

Roedd fy ngweithdrefnau'n cynnwys y canlynol:

- Holi'r rheolwyr, pennaeth archwilio mewnol Amgueddfa Genedlaethol Cymru a'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu, gan gynnwys cael ac adolygu dogfennaeth ategol mewn perthynas â pholisïau a gweithdrefnau Amgueddfa Genedlaethol Cymru sy'n ymwneud ag:
  - adnabod, gwerthuso a chydymffurfio â deddfau a rheoliadau a pha un a oeddent yn ymwybodol o unrhyw achosion o ddiffyg cydymffurfio;
  - canfod ac ymateb i'r risgiau o dwyll a pha un a oes ganddynt wybodaeth am unrhyw dwyll gwirioneddol, tybiedig neu honedig; a hefyd
  - y rheolaethau mewnol a sefydlwyd i liniaru risgiau sy'n gysylltiedig â thwyll neu ddiffyg cydymffurfio â deddfau a rheoliadau.
- Ystyried fel tîm archwilio sut a ble allai twyll ddigwydd yn y datganiadau ariannol ac unrhyw ddangosyddion posibl o dwyll. Fel rhan o'r drafodaeth hon, canfûm botensial ar gyfer twyll yn y meysydd canlynol: adnabod refeniw, adnabod gwariant, cofnodi dyddlyfrau anarferol a/ac (ychwaneger fel y bo'n briodol i'r archwiliad);

- Cael dealltwriaeth am y fframwaith awdurdod sydd gan Amgueddfa Genedlaethol Cymru, yn ogystal â fframweithiau cyfreithiol a rheoleiddiol eraill y mae Amgueddfa Genedlaethol Cymru yn gweithredu oddi mewn iddynt, gan ganolbwyntio ar y deddfau a'r rheoliadau hynny a gafodd effaith uniongyrchol ar y datganiadau ariannol neu a gafodd effaith sylfaenol ar weithrediadau Amgueddfa Genedlaethol Cymru;
- Cael dealltwriaeth am berthnasoedd partïon cysylltiedig.

Yn ychwanegol at yr uchod, roedd fy ngweithdrefnau i ymateb i risgiau a ganfuwyd yn cynnwys y canlynol:

- adolygu'r datgeliadau yn y datganiadau ariannol a phrofi yn erbyn dogfennaeth ategol i asesu cydymffurfiaeth â deddfau a rheoliadau perthnasol a drafodir uchod;
- holi'r rheolwyr, y Pwyllgor Archwilio ac ymgynghorwyr cyfreithiol ynghylch ymgyfreithiad a hawliadau gwirioneddol a phosibl;
- darllen cofnodion cyfarfodydd y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu, y Bwrdd a'r Pwyllgor Archwilio;
- wrth fynd i'r afael â'r risg o dwyll trwy wrthwneud rheolaethau gan reolwyr, profi priodoldeb cofnodion dyddlyfr ac addasiadau eraill; asesu a yw'r dyfarniadau a wnaed wrth lunio amcangyfrifon cyfrifyddu'n rhoi arwydd o wyrduedd bosibl; a gwerthuso'r rhesymeg fusnes dros unrhyw drafodion arwyddocaol sy'n anarferol neu y tu allan i gwrs arferol busnes; a

Fe wnes i hefyd gyfleu deddfau a rheoliadau dynodedig perthnasol a risgiau posibl o dwyll i holl aelodau'r tîm archwilio ac aros yn effro i unrhyw arwyddion o dwyll neu ddiffyg cydymffurfio â deddfau a rheoliadau trwy gydol yr archwiliad.

Effeithir ar y graddau y mae fy ngweithdrefnau'n gallu canfod afreolaidd-dra, gan gynnwys twyll, gan yr anhawster cynhenid o ran canfod afreolaidd-dra, effeithiolrwydd rheolaethau Amgueddfa Genedlaethol Cymru, a natur, amseriad a hyd a lled y gweithdrefnau archwilio a gyflawnwyd. Ceir disgrifiad pellach o gyfrifoldebau'r archwilydd am archwilio'r datganiadau ariannol ar wefan y Cyngor Adrodd Ariannol yn www.frc.org.uk/auditorsresponsibilities. Mae'r disgrifiad hwn yn rhan o'm hadroddiad archwilio.

Cyfrifoldebau eraill yr archwilydd

Rwy'n gorfod ateb gofynion o ran cael tystiolaeth sy'n ddigon i roi sicrwydd rhesymol bod y gwariant a'r incwm a gofnodwyd yn y datganiadau ariannol wedi cael eu cymhwyso at y dibenion a fwriadwyd gan y Senedd a bod y trafodion ariannol a gofnodwyd yn y datganiadau ariannol yn cydymffurfio â'r awdurdodau sy'n eu llywodraethu.

Rwy'n cyfathrebu gyda'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu ynghylch, ymhlith pethau eraill, cwmpas ac amseriad arfaethedig yr archwiliad a chanfyddiadau

archwilio arwyddocaol, gan gynnwys unrhyw ddiffygion arwyddocaol mewn rheolaeth fewnol yr wyf yn eu hadnabod yn ystod fy archwiliad.

Adroddiad

Nid oes unrhyw sylwadau gennyf i'w gwneud ar y datganiadau ariannol hyn.

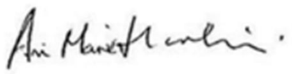

Ann-Marie Harkin
Ar ran Archwilydd Cyffredinol Cymru
24 Ionawr 2025

1 Cwr y Ddinas
Stryd Tyndall
Caerdydd, CF10 4BZ

Cyfrifoldeb y Swyddog Cyfrifyddu yw hygrededd gwefan Amgueddfa Cymru a'r gwaith o gynnal y wefan honno; nid yw'r gwaith a gyflawnir gan archwilwyr yn cynnwys ystyriaeth o'r materion hyn ac, yn unol â hynny, nid yw archwilwyr yn derbyn unrhyw gyfrifoldebau am unrhyw newidiadau a allai fod wedi cael eu cyflwyno i'r datganiadau ariannol ers eu cyflwyno'n wreiddiol ar y wefan.

Mae Archwilydd Cyffredinol Cymru wedi ardystio ac adrodd ar y cyfrifon hyn yn y ffurf y cawsant eu drafftio'n wreiddiol. Cyfieithiad o'r fersiwn Saesneg gwreiddiol yw'r fersiwn hwn. Amgueddfa Cymru sydd yn gyfrifol am gywirdeb y cyfieithiad, nid yr Archwilydd Cyffredinol.

DATGANIAD CYFUNOL O WEITHGAREDDAU ARIANNOL AM Y FLWYDDYN A DDAETH I BEN AR 31 MAWRTH 2024

		Cronfeydd Cyhoeddus		Cronfeydd Preifat		2023/24	2022/23
		Cyfyngedig	Anghyfyngedig	Cyfyngedig	Anghyfyngedig	Cyfanswm	Cyfanswm
	Nodiadau	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
INCWM A GWADDOLION O:							
Rhoddion a Chymynroddion							
Grantiau	3	7,627	33,725	0	0	41,352	34,342
Rhoddion a Chymynroddion	4	220	618	589	670	2,097	1,563
		7,847	34,343	589	670	43,449	35,905
Gweithgareddau Masnachu Eraill	5	0	3,833	0	0	3,833	3,465
Incwm o Fuddsoddiadau		0	0	45	59	104	98
Incwm Arall	6	33	1,946	87	117	2,183	1,525
CYFANSWM INCWM A GWADDOLION		7,880	40,122	721	846	49,569	40,993
GWARIANT AR:	7&8						
Codi Arian:							
Gwariant ar Godi Rhoddion a Chymynroddion		0	1,842	4	1,040	2,886	1,263
Gwariant ar Weithgareddau Masnachu Eraill	5	0	3,315	0	0	3,315	2,950
		0	5,157	4	1,040	6,201	4,213
Gweithgareddau Elusennol:							
Addysg a Rhaglenni Cyhoeddus		486	5,597	54	0	6,137	6,355
Casgliadau ac Ymchwil		2,372	8,790	101	2	11,265	10,729
Profiad Ymwelwyr		2,406	19,590	307	2	22,305	20,806
Llywodraethu		0	1,019	0	0	1,019	1,063
		5,264	34,996	462	4	40,726	38,953
Arall:							
Costau Cyllid Pensiwn	18e	0	3	0	0	3	851
CYFANSWM GWARIANT		5,264	40,156	466	1,044	46,930	44,017
Cyfran o'r Fenter ar y cyd	9	(171)	0	0	0	(171)	(174)
Enillion/(Colledion) Net ar Fuddsoddiadau	12	0	0	94	129	223	(251)
(GWARIANT)/INCWM NET		2,445	(34)	349	(69)	2,691	(3,449)
ENILLION/(COLLEDION) ERAILL A GYDNABYDDIR:							
Enillion/(colledion) ar ailbrisio asedau sefydlog	10	(7,419)	25	43	13	(7,338)	8,673
Enillion actiwaraidd ar y cynllun pensiwn â buddion diffiniedig	18d	0	12,543	0	0	12,543	59,333
SYMUDIAD NET MEWN CRONFEYDD		(4,974)	12,534	392	(56)	7,896	64,557
CYSONI CRONFEYDD:							
Cyfanswm y Cronfeydd a Ddygwyd Ymlaen	19	136,491	6,390	17,742	6,935	167,558	103,001
CYFANSWM Y CRONFEYDD A GARIWYD YMLAEN	19	131,517	18,924	18,134	6,879	175,454	167,558

Mae'r Datganiad o Weithgareddau Ariannol uchod yn cynnwys yr holl enillion a cholledion cydnabyddedig.

Mae'r holl weithgareddau yn parhau.

Y cynnydd net anghyfunol mewn cronfeydd a gofnodwyd yn Natganiad o Weithgareddau Ariannol Amgueddfa Cymru yn ystod 2023/24 oedd £18,969,000 (cynnydd net mewn cronfeydd o £64,087,000 yn 2022/23).

Mae'r nodiadau ar dudalennau 57 i 85 yn rhan o'r cyfrifon hyn.

MANTOLEN GYFUNOL AR 31 MAWRTH 2024

	Nodiadau	Amgueddfa Cymru 2024 £'000	Amgueddfa Cymru 2023 £'000	Cyfunol 2024 £'000	Cyfunol 2023 £'000
ASEDAU SEFYDLOG					
Asedau Diriaethol	10	110,864	114,836	110,890	114,873
Asedau Anniriaethol	10	66	60	66	60
Asedau Treftadaeth	11	31,454	30,961	31,454	30,961
Cyfran o'r Fenter ar y Cyd:	9				
Cyfran o'r asedau gros		8,609	8,780	8,609	8,780
Cyfran o'r rhwymedigaethau gros		(1)	(1)	(1)	(1)
		8,608	8,779	8,608	8,779
Buddsoddiadau	12	3,607	3,299	3,607	3,299
		154,599	157,935	154,625	157,972
ASEDAU CYFREDOL					
Stoc	13	18	19	330	304
Dyledwyr sy'n daladwy o fewn un flwyddyn	14	9,450	3,840	8,640	3,422
Buddsoddiadau	21	0	5,811	0	5,811
Arian yn y banc ac arian parod	21	9,169	5,536	9,905	5,879
		18,637	15,206	18,875	15,416
RHWYMEDIGAETHAU CYFREDOL					
Credydwyr sy'n daladwy o fewn un flwyddyn	15	(8,238)	(2,616)	(8,435)	(2,794)
Darpariaethau	17	(752)	(188)	(752)	(188)
ASEDAU CYFREDOL NET		9,647	12,402	9,688	12,434
CYFANSWM YR ASEDAU LLAI'R RHWYMEDIGAETHAU CYFREDOL		164,246	170,337	164,313	170,406
CREDYDWYR					
Symiau sy'n ddyledus ar ôl un flwyddyn	16	(239)	(416)	(239)	(416)
ASEDAU NET HEB GYNNWYS RHWYMEDIGAETH Y CYNLLUN PENSIWN		164,007	169,921	164,074	169,990
Gwarged/(diffyg) yn y cynllun pensiwn â buddion wedi'u diffinio	18a	11,380	(2,432)	11,380	(2,432)
ASEDAU NET GAN GYNNWYS RHWYMEDIGAETH Y CYNLLUN PENSIWN		175,387	167,489	175,454	167,558
CRONFEYDD	19				
Cronfeydd Cyhoeddus Cyfyngedig - Incwm		116,329	113,882	116,328	113,882
Cronfeydd Cyhoeddus Cyfyngedig - Ailbrisio		15,189	22,609	15,189	22,609
Cyfanswm y Cronfeydd Cyhoeddus Cyfyngedig		131,518	136,491	131,517	136,491
Cronfeydd Cyhoeddus Anghyfyngedig - Incwm		7,380	8,683	7,449	8,752
Cronfeydd Cyhoeddus Anghyfyngedig - Ailbrisio		95	70	95	70
Cronfa bensiwn		11,380	(2,432)	11,380	(2,432)
Cyfanswm y Cronfeydd Cyhoeddus Anghyfyngedig		18,855	6,321	18,924	6,390
Cronfeydd Preifat Cyfyngedig - Incwm		17,855	17,503	17,852	17,503
Cronfeydd Preifat Cyfyngedig - Ailbrisio		282	239	282	239
Cyfanswm y Cronfeydd Preifat Cyfyngedig		18,137	17,742	18,134	17,742
Cronfeydd Preifat Anghyfyngedig - Incwm		6,791	6,862	6,793	6,862
Cronfeydd Preifat Anghyfyngedig - Ailbrisio		86	73	86	73
Cyfanswm y Cronfeydd Preifat Anghyfyngedig		6,877	6,935	6,879	6,935
		175,387	167,489	175,454	167,558

Llofnodwyd ar ran yr Ymddiriedolwyr gan

Jane Richardson
Swyddog Cyfrifyddu a Phrif Weithredwr
Cymeradwywyd a llofnodwyd ar 21 Ionawr 2025

Hywel John
Trysorydd, ar ran y Bwrdd Ymddiriedolwyr
Cymeradwywyd a llofnodwyd ar 21 Ionawr 2025

Mae'r nodiadau ar dudalennau 57 i 85 yn rhan o'r cyfrifon hyn.

DATGANIAD LLIF ARIAN CYFUNOL AM Y FLWYDDYN A DDAETH I BEN AR 31 MAWRTH 2024

		Datganiad Llif Arian Cyfunol					
		Cronfeydd Cyhoeddus		Cronfeydd Preifat		2023/24	2022/23
		Cyfyngedig	Anghyfyngedig	Cyfyngedig	Anghyfyngedig	Cyfanswm	Cyfanswm
	Nodiadau	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Mewnlif/(All-lif) Arian Net o'r Gweithgareddau Gweithredu	20	5,540	386	24	(195)	5,755	4,039
Llifoedd Arian o Weithgareddau Buddsoddi:							
Prynu asedau sefydlog diriaethol		(6,664)	(260)	0	0	(6,924)	(3,294)
Prynu asedau sefydlog anniriaethol		(22)	0	0	0	(22)	0
Prynu asedau treftadaeth		(260)	0	0	0	(260)	(71)
Gwaredu asedau sefydlog diriaethol		0	0	0	0	0	36
Gwaredu asedau treftadaeth		0	0	0	0	0	0
Pryniant/gwerthiant net buddsoddiadau		0	0	(41)	(44)	(85)	(86)
Arian Net (a ddefnyddiwyd yn)/a ddarparwyd gan y Gweithgareddau Buddsoddi		(6,946)	(260)	(41)	(44)	(7,291)	(3,415)
Llifoedd Arian o'r Gweithgareddau Ariannu:							
Ad-dalu benthyciadau		(157)	(92)	0	0	(249)	(249)
Arian Net (a ddefnyddiwyd yn)/a ddarparwyd gan y Gweithgareddau Ariannu		(157)	(92)	0	0	(249)	(249)
Cynnydd/(Gostyngiad) mewn Arian		(1,563)	34	(17)	(239)	(1,785)	375
Arian a symiau cyfwerth ag arian ar ddechrau'r flwyddyn		(1,581)	4,702	4,053	4,516	11,690	11,315
Arian a symiau cyfwerth ag arian ar ddiwedd y flwyddyn	21	(3,144)	4,736	4,036	4,277	9,905	11,690

		Datganiad Llif Arian Amgueddfa Cymru					
		Cronfeydd Cyhoeddus		Cronfeydd Preifat		2023/24	2022/23
		Cyfyngedig	Anghyfyngedig	Cyfyngedig	Anghyfyngedig	Cyfanswm	Cyfanswm
	Nodiadau	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Mewnlif/(All-lif) Arian Net o'r Gweithgareddau Gweithredu	20	5,542	(18)	25	(194)	5,355	4,124
Llifoedd Arian o Weithgareddau Buddsoddi:							
Prynu asedau sefydlog diriaethol		(6,664)	(253)	0	0	(6,917)	(3,291)
Prynu asedau sefydlog anniriaethol		(22)	0	0	0	(22)	0
Prynu asedau treftadaeth		(260)	0	0	0	(260)	(71)
Gwaredu asedau sefydlog diriaethol		0	0	0	0	0	36
Gwaredu asedau treftadaeth		0	0	0	0	0	0
Gwerthiant net buddsoddiadau		0	0	(41)	(44)	(85)	(86)
Arian Net (a ddefnyddiwyd yn)/a ddarparwyd gan y Gweithgareddau Buddsoddi		(6,946)	(253)	(41)	(44)	(7,284)	(3,412)
Llifoedd Arian o'r Gweithgareddau Ariannu:							
Ad-dalu benthyciadau		(157)	(92)	0	0	(249)	(249)
Arian Net (a ddefnyddiwyd yn)/a ddarparwyd gan y Gweithgareddau Ariannu		(157)	(92)	0	0	(249)	(249)
Cynnydd/(Gostyngiad) mewn Arian		(1,561)	(363)	(16)	(238)	(2,178)	463
Arian a symiau cyfwerth ag arian ar ddechrau'r flwyddyn		(1,578)	4,356	4,053	4,516	11,347	10,884
Arian a symiau cyfwerth ag arian ar ddiwedd y flwyddyn	21	(3,139)	3,993	4,037	4,278	9,169	11,347

Mae'r nodiadau ar dudalennau 57 i 85 yn rhan o'r cyfrifon hyn.

Nodiadau i'r Cyfrifon ar gyfer y Flwyddyn a Ddaeth i Ben ar 31 Mawrth 2024

1. Polisïau Cyfrifyddu

1.1 Y Sail Cyfrifyddu

Paratowyd y Cyfrifon o dan y confensiwn cost hanesyddol, a addaswyd i gynnwys ailbrisiad o rai asedau sefydlog diriaethol ar sail eu gwerth i Amgueddfa Cymru. Fe'u paratowyd ar y sail croniadau yn unol â'r Cyfarwyddyd Cyfrifon a gyhoeddwyd gan Weinidogion Cymru gyda chaniatâd y Trysorlys. Heb gyfyngu ar yr wybodaeth a roddir, mae'r Cyfrifon yn bodloni gofynion cyfrifyddu a datgelu'r Datganiad o'r Arfer a Argymhellir ar gyfer Elusennau (FRS102), a gyhoeddwyd gan Gomisiynwyr Elusennau Cymru a Lloegr, a'r datganiadau cyfrifyddu a gyhoeddwyd neu a fabwysiadwyd gan y Bwrdd Safonau Cyfrifyddu, i'r graddau y bo'r gofynion hynny'n briodol. Mae Trysorlys Ei Fawrhydi wedi cadarnhau y gallai'r eithriadau yn y Datganiad o'r Arfer a Argymhellir ar gyfer Elusennau (FRS102) fod yn berthnasol o ran yr angen i ddatgelu cost hanesyddol asedau sefydlog diriaethol.

1.2 Ymgymeriadau'r Fenter ar y Cyd

Mae Amgueddfa Cymru a Dinas a Sir Abertawe yn ddau aelod cyfartal yn Amgueddfa Genedlaethol y Glannau Abertawe (AGGA), cwmni cyfyngedig dan warant heb gyfalaf cyfrannau. Mae canlyniadau'r fenter ar y cyd wedi'u cynnwys yn y datganiadau ariannol ac fe'u cyfrifwyd gan ddefnyddio'r dull ecwiti o gyfrifyddu. Cymeradwywyd cyfrifon AGGA ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2024 a chafwyd barn archwilio ddiamod. Mae copi o'r cyfrifon ar gael o'n pencadlys yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, Parc Cathays, Caerdydd, CF10 3NP.

1.3 Ymgymeriadau'r Is-gwmni

Rydym yn gweithredu is-gwmni masnachu sy'n llwyr eiddo i ni o'r enw Mentrau AOCC Cyf, rhif cwmni 02449244, sydd wedi'i gofrestru yng Nghymru a Lloegr. Mae canlyniadau masnachu'r cwmni wedi'u cynnwys yn y datganiadau ariannol cyfunol gan ddefnyddio'r dull 'fesul llinell'. Mae cyfrifon Mentrau AOCC Cyf ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2024 wedi'u cymeradwyo a derbyniwyd barn archwilio ddiamod. Mae copi o'r cyfrifon ar gael o'n pencadlys yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, Parc Cathays, Caerdydd, CF10 3NP.

1.4 Incwm ac Adnoddau

Caiff yr holl incwm ei gydnabod yn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol os bodlonwyd yr amodau ar gyfer ei dderbyn. Caiff unrhyw grantiau eu credydu ar sail eu derbyn, gan ohirio unrhyw incwm sydd heb ei wario nad yw'n Gymorth Grant tan y flwyddyn ganlynol. Caiff incwm ar gyfer gwasanaethau ei gredydu wrth ddarparu'r gwasanaeth. Rhoddir cyfrif am roddion a chymynroddion os tybir eu bod yn debygol o fod wedi'u derbyn, fel y diffinnir yn FRS102.

1.5 Gwariant
Caiff gwariant ei ddosrannu ar draws penawdau gwariant ar sail dyraniad uniongyrchol a dosraniad anuniongyrchol yn achos costau cymorth fel y bo'n briodol. Mae gwariant ar Godi Rhoddion a Chymynroddion yn cynnwys pob gwariant sy'n gysylltiedig â chodi arian. Mae Gwariant ar Weithgareddau Masnachu Eraill yn cynnwys pob gwariant sy'n gysylltiedig â'r is-gwmni masnachu. Mae gwariant ar weithgareddau elusennol yn cynnwys pob gwariant sy'n gysylltiedig ag Addysg a Rhaglenni Cyhoeddus; Casgliadau ac Ymchwil; Profiad Ymwelwyr; a Llywodraethu. Mae'r costau llywodraethu yn cynnwys yr holl wariant sy'n gysylltiedig â chynllunio corfforaethol a strategol, gwaith y Bwrdd a'r Pwyllgorau, cyswllt â Llywodraeth Cymru, archwilio mewnol ac allanol, rheoli risg ac adroddiadau statudol, a gwaith cyfrifon.

Mae'r sail ar gyfer dyrannu costau cymorth fel a ganlyn: dyrennir Marchnata, y Wasg a Chysylltiadau Cyhoeddus yn ôl amser canrannol; dyrennir Cyllid fesul cyfanswm incwm a chyfanswm gwariant; dyrennir TGCh yn ôl nifer y defnyddwyr cyfrifiaduron; a dyrennir Adnoddau Dynol yn ôl nifer y gweithwyr cyflogedig cyfwerth ag amser llawn.

1.6 Asedau Sefydlog Diriaethol ac Anniriaethol
Mae'r holl eitemau cyfalaf sy'n costio mwy na £10,000 wedi'u cyfalafu. Nid yw eitemau cyfalaf sy'n costio llai na £10,000 yn cael eu cyfalafu, a chânt eu dileu yn ystod y flwyddyn. Cyn 1 Ebrill 2014, roedd eitemau cyfalaf a oedd yn costio mwy na £5,000 yn cael eu cyfalafu.

Mae asedau tir ac adeiladau yn cael eu prisio'n broffesiynol bob pum mlynedd ar sail eu gwerth cyfredol o ran y defnydd presennol ohonynt, gan dybio y byddai eiddo'n parhau i gael ei ddefnyddio i ddarparu gwasanaeth ac yn cael ei ailbrisio trwy ddefnyddio mynegai yn y cyfamser. Caiff enillion adbrisio eu cydnabod yn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol o dan Enillion/(colledion) ar ailbrisio asedau sefydlog, ac eithrio i'r graddau y maent yn gwrthbwyso unrhyw wariant a ddilëwyd yn flaenorol yn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol. Os felly, caiff yr enillion eu dirymu o dan bennawd y gwariant perthnasol. Caiff colledion ailbrisio eu cydnabod fel traul o dan y pennawd gwariant perthnasol yn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol ac eithrio i'r graddau y maent yn gwrthbwyso unrhyw enillion ailbrisio blaenorol. Os felly, dangosir y golled o dan Enillion/(colledion) ar yr ailbrisiad o asedau sefydlog. Caiff gwaith cynnal a chadw bob dydd mewn perthynas â'r eiddo hwn ei ddileu yn ystod y flwyddyn y cyflawnir y gwaith.

Mae'r tir a'r adeiladau'n cael eu prisio'n broffesiynol bob pum mlynedd, ac er nad yw'r prisiad nesaf tan 31 Mawrth 2026, teimlwyd y byddai'n gall prisio tir ac adeiladau Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd eleni yn dilyn pennu'r gwaith cynnal a chadw sylweddol sy'n angenrheidiol ar draws y safle. Mae'r Amgueddfa yn gysurus â phrisiad yr eiddo yn ein safleoedd eraill a byddant yn cael eu prisio yn unol â'n polisi.

Mae asedau nad ydynt yn ymwneud ag eiddo (h.y. offer a cherbydau, a gosodiadau, ffitiadau a chyfarpar) yn cael eu cadw ar sail cost hanesyddol (neu'r gost ailbrisio cyn 1 Ebrill 2010), ac nid ydynt yn cael eu mynegeio gan mai

bywydau economaidd defnyddiol byr neu werthoedd isel (neu'r ddau) sydd gan yr asedau hyn.

Cynhelir adolygiad amhariad blynyddol gan y rheolwyr.

Caiff asedau anniriaethol gyda chost gwreiddiol o lai na £10,000 eu dileu yn ystod y flwyddyn gaffael.

1.7 Asedau Treftadaeth

Mae casgliadau'r Amgueddfa sy'n asedau o bwysigrwydd hanesyddol a gwyddonol a ddelir i hyrwyddo amcanion gwyddonol ac addysgol yr Amgueddfa a, trwy fynediad i'r cyhoedd, yn cyfrannu at ddiwylliant ac addysg y genedl, yn cael eu cydnabod fel asedau treftadaeth yn unol ag FRS 102 (Asedau Treftadaeth) sy'n ei gwneud yn ofynnol i asedau o'r fath gael eu hadrodd yn y Fantolen lle mae gwybodaeth ar gael am gost neu werth. Cyn blwyddyn ariannol 2001-02 nid oedd yr asedau hyn yn cael eu cyfalafu. Nid oes gwybodaeth ddibynadwy am y gost ar gael ac nid oes digon o ddibynadwyedd yn y ddulliau prisio confensiynol, gyda'r gost o ddarparu gwybodaeth o'r fath yn anfforddiadwy ac yn anhydrin, a bernir ei bod yn fwy na'r manteision i'r defnyddwyr. Gan hynny, nid yw'r asedau hyn yn cael eu cyfalafu yn y Fantolen. Serch hynny, ers 1 Ebrill 2001 mae caffaeliadau i'r casgliadau uwchlaw'r trothwy cyfalafu o £10,000 wedi cael eu cyfalafu yn ôl eu gwerth caffael ac yn cael eu trin fel asedau treftadaeth na ellir eu dibrisio yn y Fantolen. Mae asedau a gyfrannwyd neu a ran-gyfrannwyd yn cael eu prisio gan gyfeirio at anfonebau neu ddogfennau eraill os ydynt ar gael, ac fel arall gan staff curadurol.

1.8 Dibrisiant/Amorteiddio

Caiff dibrisiant ei godi ar asedau sefydlog diriaethol (ac eithrio asedau tir a threftadaeth). Mae'r prif gyfraddau, gan ddefnyddio'r dull llinell syth, fel a ganlyn:

- **Caiff adeiladau rhydd-ddaliadol ac eiddo ar brydlesi hir eu dibrisio dros eu hoes ddefnyddiol, sef rhwng 50 a 125 mlynedd.**
- **Fel y caniateir gan y Datganiad o'r Arfer a Argymhellir ar gyfer Elusennau (FRS102), nid yw asedau treftadaeth yn cael eu dibrisio. Barn yr Ymddiriedolwyr yw bod gwerth gweddilliol gweithiau celf yn uwch na'r gwerth cadw ac mae oes ddefnyddiol ddisgwyliedig asedau treftadaeth eraill mor hir nes nad yw dibrisiant o bwys.**
- **Bydd peiriannau, cyfarpar, ffitiadau a gosodiadau'n dibrisio dros gyfnod o 5-10 mlynedd. Yn achos eitemau penodol sy'n destun newidiadau technegol neu lle bo ffactor darfodol uchel, caiff cyfnod o dair blynedd ei ddefnyddio. Mae'n bosibl y bydd gan rai eitemau penodol eraill gyfnod dibrisio hirach.**
- **Codir tâl am asedau ar brydles ar sail llinell syth dros dymor y brydles.**
- **Mae asedau anniriaethol sydd ag oes economaidd o fwy na blwyddyn ac sy'n werth mwy na £10,000 yn cael eu cyfalafu. Mae'r holl asedau anniriaethol yn cael eu mesur yn ôl eu cost. Mae asedau anniriaethol yn cael eu hamorteiddio ar sail llinell syth dros 5-10 mlynedd.**

1.9 Cronfeydd
Mae Cronfeydd Cyhoeddus a Phreifat Anghyfyngedig ar gael i'w defnyddio, yn ôl disgresiwn yr Ymddiriedolwyr, i hyrwyddo ein hamcanion cyffredinol.

Y Cronfeydd Cyfyngedig Cyhoeddus yw'r Grantiau Cyfalaf a'r Grantiau Prynu Sbesimenau a geir gan Lywodraeth Cymru a chyrff eraill y llywodraeth.

Cronfeydd sy'n dibynnu ar gyfyngiadau penodol a osodir gan roddwyr yw'r Cronfeydd Preifat Cyfyngedig a rhaid eu defnyddio yn unol â'r cyfarwyddiadau a gafwyd wrth eu sefydlu.

Mae cronfeydd ailbrisio yn cynrychioli enillion/colledion cronnus ar ailbrisio asedau sefydlog sy'n codi o 1 Ebrill 2011 ymlaen.

Gellir trosglwyddo arian rhwng cronfeydd ar yr amod mai at ddibenion a bennwyd gan y rhoddwr neu'r corff dyrannu grant yn unig y defnyddir cronfeydd cyfyngedig.

1.10 Stoc
Rydym yn cadw stoc o gyhoeddiadau ac eitemau eraill i'w gwerthu yn ein siopau. Mae'r rhain yn cael eu prisio ar yr un isaf o blith cost a gwerth gwireddadwy net.

1.11 Buddsoddiadau
Dangosir buddsoddiadau yn ôl eu gwerth ar y farchnad. Ein polisi yw cadw cofnodion prisio yn gyfredol, felly pan fo buddsoddiadau'n cael eu gwerthu, nid oes enillion na cholledion mewn perthynas â blynyddoedd blaenorol. O ganlyniad, nid yw'r Datganiad o Weithgareddau Ariannol yn gwahaniaethu rhwng addasiadau prisio yn ymwneud â gwerthiant a'r rhai sy'n ymwneud â daliannau sy'n parhau am eu bod yn cael eu trin fel newidiadau yng ngwerth y portffolio buddsoddiadau trwy gydol y flwyddyn.

1.12 Croniadau Gwyliau Staff
Rydym yn cydnabod croniadau o hawliau gwyliau staff nas cymerwyd hyd yma ar ddiwedd y flwyddyn, sy'n cael eu cario ymlaen i'r flwyddyn ganlynol.

1.13 Ymchwilio a Datblygu
Caiff gwariant ar ymchwilio a datblygu ei osod yn erbyn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol yn y flwyddyn yr ysgwyddwyd y gwariant.

1.14 Trethiant
Mae Cyllid a Thollau Ei Fawrhydi wedi rhoi statws elusen i ni, ond codir treth gorfforaeth ar Mentrau AOCC Cyf.

1.15 Pensiynau
Caiff cyfraniadau at Gynllun Pensiwn Amgueddfa Cymru eu codi yn erbyn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol er mwyn gwasgaru cost pensiynau dros fywyd gwaith y gweithwyr. Mae'r tâl a godir ar y Datganiad o Weithgareddau Ariannol yn seiliedig ar gost y gwasanaeth cyfredol fel y'i cyfrifwyd gan actiwari'r cynllun.

1.16 Asedau a Rhwymedigaethau Amodol

Nid yw asedau a rhwymedigaethau amodol wedi'u cronni yn y datganiadau cyfrifyddu. Caiff rhwymedigaethau amodol o ran unrhyw hawliau cyfreithiol lle nad oes yswiriant eu datgelu mewn nodyn i'r cyfrifon, yn yr un modd ag unrhyw asedau a rhwymedigaethau amodol eraill o bwys.

1.17 Costau Taliadau Diswyddo

Caiff taliadau diswyddo a delir o dan y Cytundeb Dileu Swyddi a Diswyddiadau Cynnar a'r Cynllun Ymddiswyddo â Sicrwydd Cydfuddiannol eu cydnabod yn y cyfnod cyfrifyddu y cafodd y tâl diswyddo ei gymeradwyo'n ffurfiol ynddo a'i gytuno gyda'r gweithiwr cyflogedig.

1.18 Offerynnau Ariannol

Nid yw dyledion masnach yn cynnwys unrhyw log ac maent wedi'u nodi ar eu gwerth enwol a'u gostwng yn ôl lwfansau priodol ar gyfer symiau amcangyfrifedig na ellir eu hadennill.

Mae arian yn cynnwys arian parod ac arian mewn banc dros gyfnod byr ar delerau dim rhybudd. Caiff arian a gedwir am gyfnod byr nad yw ar delerau dim rhybudd ei gynnwys yn y buddsoddiadau asedau cyfredol.

Nid yw'r llog wedi'i osod ar gredydau masnach, a chânt eu nodi ar eu gwerth enwol. Cydnabyddir rhwymedigaethau unwaith y bydd rhwymedigaeth gyfreithiol neu ddeongliadol i wneud taliad i drydydd parti. Yn ôl pob tebyg, bydd angen setliad a gellir mesur swm y rhwymedigaeth mewn modd dibynadwy.

1.19 Darpariaethau

Pan fydd naill ai amseru neu swm y gwariant sydd ei angen yn y dyfodol i setlo'r rhwymedigaeth yn ansicr, caiff ei gydnabod fel darpariaeth yn hytrach na chredydwr. Y swm a gydnabyddir fel darpariaeth yw'r amcangyfrif gorau o'r gwariant sydd ei angen i setlo neu i'w drosglwyddo i drydydd parti ar y dyddiad adrodd. Nodir darpariaethau ar eu gwerth enwol.

2. Datganiad o Weithgareddau Ariannol Cymharol

	Nodiadau	Cronfeydd Cyhoeddus Cyfyngedig £'000	Cronfeydd Cyhoeddus Anghyfyngedig £'000	Cronfeydd Preifat Cyfyngedig £'000	Cronfeydd Preifat Anghyfyngedig £'000	2022/23 Cyfanswm £'000
INCWM A GWADDOLION O:						
Rhoddion a Chymynroddion						
Grantiau	3	4,975	29,367	0	0	34,342
Rhoddion a Chymynroddion	4	68	0	676	819	1,563
		5,043	29,367	676	819	35,905
Gweithgareddau Masnachu Eraill	5	0	3,465	0	0	3,465
Incwm o Fuddsoddiadau		0	0	44	54	98
Incwm Arall	6	35	1,479	5	6	1,525
CYFANSWM INCWM A GWADDOLION		5,078	34,311	725	879	40,993
GWARIANT AR:	7&8					
Codi Arian:						
Gwariant ar Godi Rhoddion a Chymynroddion		0	1,210	4	49	1,263
Gwariant ar Weithgareddau Masnachu Eraill	5	0	2,950	0	0	2,950
		0	4,160	4	49	4,213
Gweithgareddau Elusennol:						
Addysg a Rhaglennni Cyhoeddus		400	5,545	332	78	6,355
Casgliadau ac Ymchwil		2,077	8,643	8	1	10,729
Profiad Ymwelwyr		1,981	18,819	5	1	20,806
Llywodraethu		0	1,063	0	0	1,063
		4,458	34,070	345	80	38,953
Arall:						
Costau Cyllid Pensiwn	18e	0	851	0	0	851
CYFANSWM GWARIANT		4,458	39,081	349	129	44,017
Cyfran o'r Fenter ar y cyd	9	(174)	0	0	0	(174)
Enillion/(Colledion) Net ar Fuddsoddiadau	12	0	0	(104)	(147)	(251)
(GWARIANT)/INCWM NET		446	(4,770)	272	603	(3,449)
ENILLION/(COLLEDION) ERAILL A GYDNABYDDIR:						
Enillion/(colledion) ar ailbrisio asedau sefydlog	10	8,500	53	92	28	8,673
Enillion actiwaraidd ar y cynllun pensiwn â buddion diffiniedig	18d	0	59,333	0	0	59,333
SYMUDIAD NET MEWN CRONFEYDD		8,946	54,616	364	631	64,557
CYSONI CRONFEYDD:						
Cyfanswm y Cronfeydd a Ddygwyd Ymlaen	19	127,545	(48,226)	17,378	6,304	103,001
CYFANSWM Y CRONFEYDD A GARIWYD YMLAEN	19	136,491	6,390	17,742	6,935	167,558

3. Grantiau Derbyniadwy

	Cyhoeddus Cyfyngedig	Cyhoeddus Anghyfyngedig	2023/24	2022/23
	£'000	£'000	£'000	£'000
Cymorth Grant Refeniw	0	27,114	27,114	27,724
Cymorth Grant Prynu Sbesimenau	269	0	269	269
Cymorth Grant Cyfalaf	5,353	0	5,353	4,481
Grantiau eraill gan y llywodraeth	2,005	6,611	8,616	1,868
	7,627	33,725	41,352	34,342

Cawsom gyfanswm o £33,236,000 (£32,474,000 yn 2022/23) mewn Cymorth Grant gan Lywodraeth Cymru, sy'n cynnwys y Cymorth Grant Refeniw, Prynu Sbesimenau a Chyfalaf.

Roedd grantiau eraill y llywodraeth yn cynnwys grantiau gan Lywodraeth Cymru o £8,492,000 (£1,497,000 yn 2022/23), a gan Gronfa Dreftadaeth y Loteri Genedlaethol o £124,000 (£371,000 yn 2022/23).

4. Rhoddion a Chymynroddion

	Cronfeydd Cyhoeddus		Cronfeydd Preifat			
	Cyfyngedig	Anghyfyngedig	Cyfyngedig	Anghyfyngedig	2023/24	2022/23
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Asedau a gyfrannwyd	0	0	243	0	243	250
Cymynroddion	0	0	0	6	6	23
Rhoddion Eraill	220	618	346	664	1,848	1,290
	220	618	589	670	2,097	1,563

Mae'r asedau a gyfrannwyd yn cynnwys asedau treftadaeth gwerth £243,000 (£250,000 yn 2022/23) (gweler nodyn 11 i gael rhagor o fanylion). Cafodd pob prisiad o asedau a gyfrannwyd (neu a ran-gyfrannwyd) yn ystod y flwyddyn a'r flwyddyn flaenorol ei gynnal gan staff curadurol neu staff cymwys eraill, neu drwy gyfeirio at anfonebau neu ohebiaeth derbyn 'in lieu'.

Mae rhoddion eraill yn cynnwys rhoddion gan ymddiriedolaethau a sefydliadau a dderbyniwyd fel cyfraniadau tuag at ein gwaith, projectau penodol a phrynu sbesimenau. Roedd y rhoddion mawr yn cynnwys £750,000 gan chwaraewyr Loteri Cod Post y Bobl (£600,000 yn 2022/23) a £364,000 gan Sefydliad Paul Hamlyn (£350,000 yn 2022/23).

5. Is-gwmni Masnachu

Mae gennym un is-gwmni masnachu sy'n llwyr eiddo i ni, ac sy'n gwmni corfforedig yn y DU. Prif weithgareddau Mentrau AOCC Cyf yw gwerthu nwyddau yn ein holl siopau, arlwyo, parcio, trwyddedu delweddau, llogi corfforaethol, gosod eiddo, archebion trwy'r post, derbyniadau o werthu arddangosfeydd neu eu rhoi ar fenthyg, a hawliau ffilmio. Mae Mentrau AOCC Cyf yn dychwelyd ei elw i ni ar ffurf cymorth rhodd. Ceir crynodeb o ganlyniadau'r cwmni isod.

	2023/24	2022/23
	£ '000	£ '000
Trosiant	3,546	3,215
Cost gwerthiannau	(2,836)	(2,471)
Elw/(Colled) Gros	710	744
Treuliau gweinyddol	(473)	(473)
Incwm gweithredu arall	287	250
Elw/(colled) ar weithgareddau arferol cyn llog	524	521
Llog derbyniadwy	0	0
Llog taladwy	(6)	(6)
Elw/(colled) ar weithgareddau arferol cyn treth	518	515
Treth ar elw gweithgareddau arferol	0	0
Elw/(colled) ar gyfer y flwyddyn ariannol	518	515
Rhodd Cymorth sy'n daladwy i'r Amgueddfa	(521)	0
Elw/(colled) a gadwyd ar gyfer y flwyddyn ariannol	(3)	515
Cyfanswm Asedau	1,335	823
Cyfanswm Rhwymedigaethau	(1,265)	(749)
Cronfeydd Cyfranddalwyr	70	74

Mae'r Datganiad Cyfunol o Weithgareddau Ariannol yn cynnwys trosiant yr is-gwmni, incwm gweithredu arall a llog derbyniadwy fel incwm o'r is-gwmni masnachu, a chost gwerthiannau, treuliau gweinyddol a llog taladwy fel costau'r is-gwmni masnachu.

6. Incwm arall

	Cronfeydd Cyhoeddus		Cronfeydd Preifat			
	Cyfyngedig	Anghyfyngedig	Cyfyngedig	Anghyfyngedig	2023/24	2022/23
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Addysg a Rhaglenni Cyhoeddus	0	285	0	0	285	315
Casgliadau ac Ymchwil	0	573	0	0	573	315
Profiad Ymwelwyr	0	875	0	0	875	767
Cymorth	33	213	87	117	450	128
	33	1,946	87	117	2,183	1,525

7. Cyfanswm y Gwariant

(a) Amgueddfa Cymru

	Costau Uniongyrchol	Dibrisiant	Costau Cymorth Marchnata, y Wasg a CC	Cyllid	TGCh	Adnoddau Dynol	2023/24	2022/23
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Gwariant ar Godi Arian								
Codi Rhoddion a Chymynroddion	2,690	0	57	19	74	46	2,886	1,262
	2,690	0	57	19	74	46	2,886	1,262
Gweithgareddau								
Addysg a Rhaglenni Cyhoeddus	5,155	315	192	65	253	157	6,137	6,355
Casgliadau ac Ymchwil	8,852	1,481	268	91	354	219	11,265	10,729
Profiad Ymwelwyr	18,358	1,559	723	246	957	592	22,435	20,936
Llywodraethu	627	0	113	38	149	92	1,019	1,063
	32,992	3,355	1,296	440	1,713	1,060	40,856	39,083
Costau Cyllid Pensiwn	3	0	0	0	0	0	3	851
Cyfanswm Gwariant	35,685	3,355	1,353	459	1,787	1,106	43,745	41,196

(b) Wedi'i gyfuno

	Costau Uniongyrchol	Dibrisiant	Costau Cymorth Marchnata, y Wasg a CC	Cyllid	TGCh	Adnoddau Dynol	2023/24	2022/23
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Gwariant ar Godi Arian								
Codi Rhoddion a Chymynroddion	2,690	0	57	19	74	46	2,886	1,263
Is-gwmni Masnachu	3,297	18	0	0	0	0	3,315	2,950
	5,987	18	57	19	74	46	6,201	4,213
Gweithgareddau								
Addysg a Rhaglenni Cyhoeddus	5,155	315	192	65	253	157	6,137	6,355
Casgliadau ac Ymchwil	8,852	1,481	268	91	354	219	11,265	10,729
Profiad Ymwelwyr	18,228	1,559	723	246	957	592	22,305	20,806
Llywodraethu	627	0	113	38	149	92	1,019	1,063
	32,862	3,355	1,296	440	1,713	1,060	40,726	38,953
Costau Cyllid Pensiwn	3	0	0	0	0	0	3	851
Cyfanswm Gwariant	38,852	3,373	1,353	459	1,787	1,106	46,930	44,017

Mae'r swm o £66,718 (£101,033 yn 2022/23) wedi'i gynnwys yn yr adnoddau a wariwyd ar ffioedd archwilwyr allanol. Mae hyn yn cynnwys £53,743 (£47,240 in 2022/23) ar gyfer ffi archwilio Amgueddfa Cymru, £8,000 o ffioedd am waith archwilio ychwanegol i Amgueddfa Cymru yn gysylltiedig â 2022/23, £4,375 (£4,375 yn 2022/23) ar gyfer ffi archwilio'r is-gwmni masnachu, a £600 (£600 yn 2022/23) ar gyfer gwaith arall i'r is-gwmni masnachu.

Gwariwyd 67.5% o gyfanswm gwariant y flwyddyn ar gostau staff (69.0% yn 2022/23).

8. Costau Staff

(a) Costau Staff yn ystod y flwyddyn:

	2023/24	2022/23
	£'000	£'000
Cyflogau a Thaliadau	21,856	19,985
Costau Nawdd Cymdeithasol	2,136	1,754
Cost gwasanaeth cyfredol pensiwn (nodyn 18e)	3,454	8,335
Treuliau'r cynllun pensiwn (nodyn 18e)	461	349
Addasiad cost gwasanaeth cyfredol Pensiwn FRS102	(1,239)	(1,173)
Ardoll prentisiaeth	83	80
Costau Taliadau Diswyddo	4,929	81
	31,680	29,411
Costau Cyllid Pensiwn FRS102 (nodyn 18e)	3	851
	31,683	30,262

Mae £1,655,000 sy'n ymwneud â'r is-gwmni masnachu wedi'i gynnwys o fewn y costau staff (£1,415,000 yn 2022/23).

Mae'r costau diswyddo yn cynnwys taliadau o dan ein Cynllun Dileu Swyddi a Chytundeb Diswyddo Cynnar a'n Cynllun Ymddiswyddo â Sicrwydd Cydfuddiannol. Mae'r costau nawdd cymdeithasol mewn perthynas â diswyddiadau wedi eu cynnwys yn y ffigurau nawdd cymdeithasol.

Ar ddiwedd y flwyddyn ariannol fe gafwyd ad-drefnu yn yr Amgueddfa a chymerodd 148 o weithwyr cyflogedig daliadau diswyddo gwirfoddol.

(b) Aelodau o'r Bwrdd Ymddiriedolwyr

Ni chafodd yr ymddiriedolwyr unrhyw enillion yn ystod 2023/24 neu 2022/23, ac eithrio'r Cadeirydd a'r Llywydd Dros Dro. Ceir manylion eu cydnabyddiaeth ariannol nhw ar dudalen 28 o'r adroddiad hwn. Cyfanswm y treuliau teithio, cynhaliaeth a llety a ad-dalwyd gennym ar ran ein Bwrdd ac aelodau'r pwyllgorau oedd £1,552 (£2,788 yn 2022/23). Nid yw hyn yn cynnwys unrhyw dreuliau a ildiwyd gan ymddiriedolwyr gan nad yw hyn yn berthnasol. Ad-dalwyd treuliau i bump o ymddiriedolwyr yn ystod y flwyddyn (18 yn 2022/23).

9. Cyfran o'r Fenter ar y Cyd

Rydyn ni a Dinas a Sir Abertawe yn aelodau cyfartal yn Amgueddfa Genedlaethol y Glannau Abertawe (AGGA) (Rhif Elusen 1090512), cwmni cyfyngedig trwy warant. Prif amcan AGGA yw sefydlu amgueddfa yn Abertawe i gadw ac arddangos (ymhlith pethau eraill) gasgliad diwydiannol a morwrol Amgueddfa Cymru a Dinas a Sir Abertawe er budd y cyhoedd. Pe câi AGGA ei ddirwyn i ben neu ei ddiddymu, mae ei erthyglau a'i femorandwm cymdeithasu yn nodi y caiff

unrhyw eiddo sy'n eiddo i'r elusen neu sy'n cael ei freinio ynddi ei drosglwyddo i elusen neu elusennau eraill ag amcanion tebyg.

Mae ein cyfran ni o'r symudiad net mewn cronfeydd ac asedau net yn y fenter ar y cyd yn cynnwys:

	Cyfanswm Symudiad Net mewn Cronfeydd		Cyfran Symudiad Net mewn Cronfeydd	
	2024	2023	2024	2023
	£'000	£'000	£'000	£'000
Rhoddion a Chymynroddion	5	5	3	3
Incwm Arall	0	0	0	0
Cyfanswm yr Adnoddau i mewn	5	5	3	3
Gwariant ar weithgareddau elusennol	345	345	172	174
Costau Llywodraethu	5	5	2	3
Cyfanswm yr adnoddau a ddefnyddiwyd	350	350	174	177
Symudiad Net mewn Cronfeydd	(345)	(345)	(171)	(174)

	Cyfanswm yr Asedau a'r Rhwymedigaethau		Cyfran o'r Asedau a'r Rhwymedigaethau	
	2024	2023	2024	2023
	£'000	£'000	£'000	£'000
Asedau Sefydlog	17,212	17,558	8,606	8,779
Asedau Cyfredol	6	2	3	1
Rhwymedigaethau sy'n ddyledus o fewn un flwyddyn	(5)	(2)	(1)	(1)
Rhwymedigaethau sy'n ddyledus ar ôl mwy na blwyddyn	(43)	(43)	0	0
Asedau Net	17,170	17,515	8,608	8,779
Cronfeydd				
Cronfa Gyffredinol (anghyfyngedig)	16,717	17,062	8,381	8,552
Cronfa ailbrisio	451	451	226	226
Cronfa Gyfyngedig	2	2	1	1
	17,170	17,515	8,608	8,779

10. Asedau Sefydlog Diriaethol ac Anniriaethol
A. Asedau Diriaethol

(a) Amgueddfa Cymru	Tir Rhydd-ddaliad	Adeiladau Rhydd-ddaliad	Eiddo ar Les	Peiriannau a Cherbydau	Gosodiadau, Ffitiadau ac Offer	Asedau sy'n Cael eu Hadeiladu	Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Cost neu Brisiad							
Ar 1 Ebrill 2023	2,214	38,802	62,227	5,949	10,097	6,397	125,686
Ychwanegiadau yn ystod y Flwyddyn	0	393	0	2,939	994	2,475	6,801
Gwarediadau	0	0	0	(119)	(331)	0	(450)
Trosglwyddiadau	0	23	5,735	0	80	(5,838)	0
Amhariad	0	0	0	0	0	0	0
Ailbrisiad	83	1,456	(10,509)	0	0	0	(8,970)
Ar 31 Mawrth 2024	2,297	40,674	57,453	8,769	10,840	3,034	123,067
Dibrisiant							
Ar 1 Ebrill 2023	0	1,138	966	2,747	5,999	0	10,850
Tâl am y Flwyddyn	0	595	767	890	1,088	0	3,340
Gwarediadau	0	0	0	(59)	(296)	0	(355)
Trosglwyddiadau	0	0	0	0	0	0	0
Ailbrisiad	0	64	(1,696)	0	0	0	(1,632)
Ar 31 Mawrth 2024	0	1,797	37	3,578	6,791	0	12,203
Gwerth Net ar y Llyfrau							
Ar 1 Ebrill 2023	2,214	37,664	61,261	3,202	4,098	6,397	114,836
Ar 31 Mawrth 2024	2,297	38,877	57,416	5,191	4,049	3,034	110,864

(b) Cyfunol	Tir Rhydd-ddaliad	Adeiladau Rhydd-ddaliad	Eiddo ar Les	Peiriannau a Cherbydau	Gosodiadau, Ffitiadau ac Offer	Asedau sy'n Cael eu Hadeiladu	Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Cost neu Brisiad							
Ar 1 Ebrill 2023	2,214	38,802	62,227	5,949	10,264	6,397	125,853
Ychwanegiadau yn ystod y Flwyddyn	0	393	0	2,939	1,002	2,475	6,809
Gwarediadau	0	0	0	(119)	(331)	0	(450)
Trosglwyddiadau	0	23	5,735	0	80	(5,838)	0
Amhariad	0	0	0	0	0	0	0
Ailbrisiad	83	1,456	(10,509)	0	0	0	(8,970)
Ar 31 Mawrth 2024	2,297	40,674	57,453	8,769	11,015	3,034	123,242
Dibrisiant							
Ar 1 Ebrill 2023	0	1,138	966	2,747	6,129	0	10,980
Tâl am y Flwyddyn	0	595	767	890	1,107	0	3,359
Gwarediadau	0	0	0	(59)	(296)	0	(355)
Trosglwyddiadau	0	0	0	0	0	0	0
Ailbrisiad	0	64	(1,696)	0	0	0	(1,632)
Ar 31 Mawrth 2024	0	1,797	37	3,578	6,940	0	12,352
Gwerth Net ar y Llyfrau							
Ar 1 Ebrill 2023	2,214	37,664	61,261	3,202	4,135	6,397	114,873
Ar 31 Mawrth 2024	2,297	38,877	57,416	5,191	4,075	3,034	110,890

Cafodd ein heiddo rhydd-ddaliadol a'n heiddo prydlesol ei brisio'n broffesiynol ar 31 Mawrth 2021 gan y Priswyr Allanol, Elizabeth Hill BSc MRICS ac Alan Jones BSc MRICS o Syrfewyr Siartredig Cooke and Arkwright. Roedd y prisiadau yn unol â gofynion Sefydliad Brenhinol y Syrfewyr Siartredig (RICS), sef Valuation – Global Standards (yn effeithiol o 2020 ymlaen), y Safonau Prisio Rhyngwladol a Valuation, Global Standards – UK National Supplement yr RICS. Cafodd pob eiddo

ei brisio ar sail Gwerth Cyfredol Defnydd sy'n Bodoli, gan ddefnyddio Cost Amnewid wedi'i Ddibrisio, gan dybio y byddai'r eiddo'n parhau i gael ei ddefnyddio i ddarparu'r gwasanaeth. Yn y cyfamser, mae'r asedau hyn yn cael eu hailbrisio gan ddefnyddio mynegeion. Y mynegai sy'n cael ei ddefnyddio ar gyfer tir ac adeiladau yw All-in Tender Price Index BCIS, wedi'i amcangyfrifo gan Syrfewyr Siartredig Cooke and Arkwright. 387 oedd yr amcangyfrif o werth y mynegai ym mis Mawrth 2024 (373 ym mis Mawrth 2023).

Mae'r tir a'r adeiladau'n cael eu prisio'n broffesiynol bob pum mlynedd, ac er nad yw'r prisiad nesaf tan 31 Mawrth 2026, teimlwyd y byddai'n gall prisio tir ac adeiladau Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd eleni yn dilyn pennu'r gwaith cynnal a chadw sylweddol sy'n angenrheidiol ar draws y safle. Cafodd y tir a'r adeiladau yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd eu prisio'n broffesiynol gan Syrfewyr Siartredig Cooke and Arkwright a'r gwerth ar 31 Mawrth 2024 oedd £56,665,000 (gwerth net ar y llyfrau ar 31 Mawrth 2023 gan gynnwys asedau sy'n cael eu hadeiladu £66,144,000).

B. Asedau Anniriaethol

(a) Amgueddfa Cymru	Meddalwedd	Asedau sy'n cael eu Hadeiladu
	£'000	£'000
Cost neu Brisiad		
Ar 1 Ebrill 2023	0	60
Ychwanegiadau yn ystod y Flwyddyn	22	0
Gwarediadau	0	0
Trosglwyddiadau	60	(60)
Ar 31 Mawrth 2024	82	0
Amorteiddio		
Ar 1 Ebrill 2023	0	0
Tâl am y Flwyddyn	16	0
Gwarediadau	0	0
Trosglwyddiadau	0	0
Ar 31 Mawrth 2024	16	0
Gwerth Net ar y Llyfrau		
Ar 1 Ebrill 2023	0	60
Ar 31 Mawrth 2024	66	0

(b) Cyfunol	Meddalwedd	Asedau sy'n cael eu Hadeiladu
	£'000	£'000
Cost neu Brisiad		
Ar 1 Ebrill 2023	0	60
Ychwanegiadau yn ystod y Flwyddyn	22	0
Gwarediadau	0	0
Trosglwyddiadau	60	(60)
Ar 31 Mawrth 2024	82	0
Amorteiddio		
Ar 1 Ebrill 2023	0	0
Tâl am y Flwyddyn	16	0
Gwarediadau	0	0
Trosglwyddiadau	0	0
Ar 31 Mawrth 2024	16	0
Gwerth Net ar y Llyfrau		
Ar 1 Ebrill 2023	0	60
Ar 31 Mawrth 2024	66	0

11. Asedau Treftadaeth

(a) Polisïau Rheoli Casgliadau

Casgliadau o sbesimenau yw'r rheswm dros fodolaeth amgueddfeydd, ac maent yn darparu'r gronfa ddata sylfaenol ar gyfer pob rhan o'u gwaith a'u hamcanion. Ni yw'r ystorfa genedlaethol o ddeunyddiau sy'n ymwneud â threftadaeth naturiol Cymru a'i threftadaeth wedi'i chreu a deunyddiau rhyngwladol sy'n helpu i ddiffinio lle Cymru yn y byd. Mae gennym oddeutu 5.3 miliwn o sbesimenau neu grwpiau yn ein casgliadau sydd o bwysigrwydd rhyngwladol. Rydym yn wahanol i amgueddfeydd ac orielau cenedlaethol eraill y DU o ran amrywiaeth ein disgyblaethau, ac o ran nifer ac amrywiaeth y safleoedd yr ydym yn eu gweithredu.

Rydym yn cadw ac yn adolygu ein polisïau ar gaffael, gwaredu, gofal a chadwraeth, dogfennu a mynediad i'r safonau rhyngwladol uchaf. Gellir cael y polisïau hyn drwy wneud cais i'n pencadlys yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, Parc Cathays, Caerdydd, CF10 3NP.

(b) Costau Rheoli Casgliadau

Cydnabyddir y costau hyn yn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol.

	2023/24	2022/23
	£'000	£'000
Costau rheoli casgliadau		
Cadwraeth	878	891
Gwybodaeth am Gasgliadau	193	288
Gwasanaethau Casgliadau	243	407
Canolfan Gasgliadau	65	17
	1,379	1,603

(c) Crynodeb o asedau treftadaeth wedi'u cyfalafu ar y Fantolen

	Celf	Adeiladau Hanesyddol	Arall	Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000	£'000
Asedau a Gyfrannwyd	12,992	160	822	13,974
Asedau a Brynwyd	10,517	5,696	1,267	17,480
Cyfanswm ar 31 Mawrth 2024	23,509	5,856	2,089	31,454
Cyfanswm ar 31 Mawrth 2023	23,264	5,856	1,841	30,961

(i) Asedau Treftadaeth a gyfrannwyd yn ystod y flwyddyn

	Celf	Adeiladau Hanesyddol	Arall	Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000	£'000
Casgliad Gwasg Gregynog Gwendoline Davies	0	0	243	243
Cyfanswm yr Ychwanegiadau yn ystod y Flwyddyn	0	0	243	243

Cafodd pob prisiad o asedau a gyfrannwyd (neu a ran-gyfrannwyd) ei gynnal gan staff curadurol neu drwy gyfeirio at anfonebau/gohebiaeth derbyn 'in lieu'.

(ii) Asedau Treftadaeth a brynwyd yn ystod y flwyddyn:

	Celf	Adeiladau Hanesyddol	Arall	Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000	£'000
Môrwelion - Garry Fabian Miller	160	0	0	160
Cyfweliad David Nott 2014 - Bob & Roberta Smith	100	0	0	100
Cyfanswm yr Ychwanegiadau yn ystod y Flwyddyn	**260**	**0**	**0**	**260**

(iii) Asedau treftadaeth a waredwyd ac amhariadau yn ystod y flwyddyn:

	Celf	Adeiladau Hanesyddol	Arall	Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000	£'000
Gwarediadau				
Menywod Anhysbys mewn gwisgoedd o'r ail ganrif ar bymtheg	10	0	0	10
Cyfanswm y Gwarediadau yn ystod y Flwyddyn	**10**	**0**	**0**	**10**
Amhariadau				
	0	0	0	0
Cyfanswm yr Amhariadau yn ystod y Flwyddyn	**0**	**0**	**0**	**0**

(iv) Gwariant ar gaffael sbesimenau, wedi'i gyfalafu, dros y pum mlynedd diwethaf:

	2023/24	2022/23	2021/22	2020/21	2019/20
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Asedau a Gyfrannwyd					
Celf	0	0	15	50	5,460
Adeiladau Hanesyddol	0	0	0	0	0
Arall	243	250	0	0	0
Cyfanswm yr Asedau a Gyfrannwyd	**243**	**250**	**15**	**50**	**5,460**
Asedau a Brynwyd					
Celf	260	71	225	300	349
Adeiladau Hanesyddol	0	0	0	0	14
Arall	0	0	0	85	45
Cyfanswm yr Asedau a Brynwyd	**260**	**71**	**225**	**385**	**408**
Cyfanswm y Sbesimenau a Brynwyd wedi'i Gyfalafu	**503**	**321**	**240**	**435**	**5,868**

(d) Crynodeb o'r gwariant ar gaffael sbesimenau ar y Datganiad o Weithgareddau Ariannol

Y gwariant ar gaffael sbesimenau, heb ei gyfalafu, dros y pum mlynedd diwethaf:

	2023/24	2022/23	2021/22	2020/21	2019/20
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Celf	110	45	14	24	85
Gwyddorau Naturiol	27	29	38	18	33
Diwydiant	0	0	0	0	0
Cadwraeth	6	7	25	0	0
Llyfrgell	15	22	21	31	59
Hanes	13	95	54	25	46
Trosglwyddiad o Gelf i Asedau Treftadaeth	0	0	0	(60)	0
	171	198	38	223	149

Mae'r gwariant yn cynnwys caffaeliadau sy'n werth llai na £10,000 (caffaeliadau a oedd yn werth llai na £5,000 cyn 2014/15), gwaith maes, ailwampio casgliadau a gwaith adnewyddu. Cydnabyddir y costau hyn yn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol.

(e) Rhagor o wybodaeth am gasgliad asedau treftadaeth Amgueddfa Cymru

Mae oddeutu 5.3 miliwn o eitemau yng nghasgliadau Amgueddfa Cymru	
Archaeoleg a Niwmismateg	1,310,688
Celf	46,801
Gwyddorau Naturiol	3,011,151
Diwydiant	269,778
Amgueddfa Wlân Cymru	12,000
Llyfrgell	265,159
Hanes Cymdeithasol a Diwylliannol	402,490
Cyfanswm	5,318,067

(i) Archaeoleg a Niwmismateg: mae gan yr adran gasgliad o 823,188 o eitemau yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, yn ogystal â 487,500 yn Amgueddfa Lleng Rufeinig Cymru yng Nghaerllion. Mae archaeoleg a niwmismateg (astudiaeth o geiniogau a medalau) yn adrodd hanes ac archaeoleg Cymru ers y defnydd cyntaf o ogofâu 250,000 o flynyddoedd yn ôl tan ddechrau'r chwyldro diwydiannol.

(ii) Celf: Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd yw cartref ein casgliad cenedlaethol o gelfyddyd gain a chymhwysol. Mae'r adnodd unigryw hwn yn cofnodi hanes celf yng Nghymru ers yr unfed ganrif ar bymtheg, ac mae'n gasgliad rhyngwladol o bwys o gelfyddyd Brydeinig ac Ewropeaidd, yn ogystal â gwaith o ddiwylliannau eraill.

(iii) Gwyddorau Naturiol: casgliad o 3,011,151 o eitemau a gedwir yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, i'w harddangos yn yr orielau hanes naturiol, neu y gellir eu gweld drwy apwyntiad. Mae'r sbesimenau botaneg a sŵoleg yn rhychwantu maes astudio bioamrywiaeth y ddaear a sut mae organebau'n rhyngweithio. Mae'r astudiaeth hon yn hanfodol i'n lles yn y dyfodol. Mae'r sbesimenau daeareg yn cynnwys creigiau, mwynau a ffosilau sy'n ein helpu i ddeall hanes daearegol y Ddaear o'i gwreiddiau tua 4,600 miliwn o flynyddoedd yn ôl, a'r prosesau sy'n gysylltiedig â ffurfio a siapio cramen y Ddaear. Maent yn darparu tystiolaeth ar gyfer sut y mae'r Gymru a wyddom heddiw wedi esblygu dros gyfnod o 700 miliwn o flynyddoedd.

(iv) Diwydiant: cedwir 269,778 o wrthrychau mewn casgliadau yn Amgueddfa Lechi Cymru yn Llanberis, Big Pit Amgueddfa Lofaol Cymru ym Mlaenafon, Amgueddfa Genedlaethol y Glannau yn Abertawe ac yn ein Canolfan Gasgliadau yn Nantgarw, lle gellir eu gweld trwy drefniant. Mae'r casgliadau yn cynnwys eitemau o'r diwydiannau glo, gweithgynhyrchu, morwrol a thrafnidiaeth. Mae cyfrifiad 1841 yn dangos mai Cymru oedd y wlad gyntaf yn y byd â chyfran uwch o'r gweithlu yn gweithio ym myd diwydiant nag amaethyddiaeth – Cymru oedd 'gwlad ddiwydiannol gynta'r byd' felly.

(v) Amgueddfa Wlân Cymru: mae gan yr amgueddfa hon 12,000 o eitemau yn ei chasgliad, sy'n arddangos un o ddiwydiannau pwysicaf a mwyaf helaeth Cymru. Trwy ei chasgliad o wrthrychau, adeiladau rhestredig wedi'u hadfer a pheiriannau hanesyddol sy'n gweithio, mae'r Amgueddfa'n dangos y broses o droi cnu yn ddeunydd.

(vi) Llyfrgell: mae'r brif lyfrgell, sydd yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, a'r llyfrgell sydd yn Sain Ffagan Amgueddfa Werin Cymru, yn cynnwys 265,159 o lyfrau a chyfnodolion. Mae'n cynnwys casgliad o lyfrau prin ac argraffiadau arbennig, yn enwedig ym maes astudiaethau natur. Mae'r Llyfrgell yn ffynhonnell o wybodaeth i'r staff hefyd, a gall y cyhoedd weld eitemau trwy drefniant.

(vii) Hanes Cymdeithasol a Diwylliannol: mae 402,490 o eitemau yn y casgliad hwn, sydd yn Sain Ffagan Amgueddfa Werin Cymru. Mae'n cwmpasu bywyd y cartref, diwylliant, amaeth a masnach yng Nghymru o'r Oesoedd Canol hyd heddiw. Rydym yn dangos a dehongli'r meysydd hyn trwy gyfrwng deugain a mwy o adeiladau sydd wedi'u hailgodi ar hyd a lled y safle can erw. Mae archifau ffotograffig, ffilm a sain helaeth yn rhan o'r casgliad hefyd.

12. Buddsoddiadau Asedau Sefydlog

	Amgueddfa Cymru		Cyfunol	
	2024	2023	2024	2023
	£'000	£'000	£'000	£'000
Ar 1 Ebrill	3,299	3,464	3,299	3,464
Addasiad ar gyfer Adneuon Arian	(6)	0	(6)	0
Ychwanegiadau at y buddsoddiadau ar gost	91	86	91	86
Gwarediadau ar werth y farchnad	0	0	0	0
Enillion Net ar Ailbrisio	223	(251)	223	(251)
Gwerth Marchnad ar 31 Mawrth	3,607	3,299	3,607	3,299

O'r cyfanswm buddsoddiadau o £3,607,000, cedwid £1,608,000 (£2,736,000 ar 31 Mawrth 2023) mewn Cronfeydd Preifat Cyfyngedig a £1,999,000 (£563,000 ar 31 Mawrth 2023) mewn Cronfeydd Preifat Anghyfyngedig.

Cost hanesyddol buddsoddiadau ar 31 Mawrth 2024 was £3,250,000 (£3,158,000 ar 31 Mawrth 2023). Mae'r portffolio'n cynnwys Buddsoddiadau Cyfunol (Ymddiriedolaethau Unedol) a awdurdodwyd gan y Bwrdd Gwarantau a Buddsoddiadau (cafodd y rhain eu prisio'n broffesiynol gan Barclays, ein rheolwyr buddsoddiadau) a chyfranddaliadau (cymynroddion) wedi'u rhestru ar Gyfnewidfa Stoc Llundain.

Cadwyd y buddsoddiadau yn y dosbarthiadau canlynol o asedau:

	Amgueddfa Cymru		Cyfunol	
	2024	2023	2024	2023
	£'000	£'000	£'000	£'000
Buddsoddiadau wedi'u rhestru yn y DU	1,719	1,501	1,719	1,501
Buddsoddiadau heb eu rhestru yn y DU	1,888	1,791	1,888	1,791
Arian ac Adneuon Arian	0	7	0	7
	3,607	3,299	3,607	3,299

13. Stoc

	Amgueddfa Cymru		Cyfunol	
	2024	2023	2024	2023
	£'000	£'000	£'000	£'000
Nwyddau Siop i'w Gwerthu	0	0	320	290
Stoc cyhoeddiadau a gedwir ar wahân	50	51	50	51
Llai: Darpariaeth ar gyfer dileu stoc	(32)	(32)	(40)	(37)
	18	19	330	304

14. Dyledwyr

	Amgueddfa Cymru		Cyfunol	
	2024	2023	2024	2023
	£'000	£'000	£'000	£'000
Dyledwyr Masnach	110	147	269	216
Swm sy'n ddyledus o'r is-gwmni masnachu	766	272	0	0
Benthyciad sy'n ddyledus o'r is-gwmni masnachu	301	301	0	0
Dyledwyr Eraill	7,724	2,585	7,793	2,586
Taliadau ymlaen llaw	549	535	578	620
	9,450	3,840	8,640	3,422
Balansau gyda:				
Cyrff y llywodraeth ganolog	7,609	2,487	7,610	2,490
Awdurdodau lleol	17	18	20	20
Is-gyfanswm balansau rhynglywodraethol	7,626	2,505	7,630	2,510
Cyrff y tu allan i'r llywodraeth	1,824	1,335	1,010	912
Cyfanswm	9,450	3,840	8,640	3,422

15. Credydwyr: Symiau sy'n ddyledus o fewn blwyddyn

	Amgueddfa Cymru		Cyfunol	
	2024	2023	2024	2023
	£'000	£'000	£'000	£'000
Benthyciadau	157	313	157	313
Credydwyr Masnach	1,273	176	1,283	195
Croniadau ac Incwm Gohiriedig	6,808	2,127	6,995	2,286
	8,238	2,616	8,435	2,794
Balansau gyda:				
Cyrff y llywodraeth ganolog	198	193	198	193
Awdurdodau lleol	2	-	2	-
Is-gyfanswm balansau rhynglywodraethol	200	193	200	193
Cyrff y tu allan i'r llywodraeth	8,038	2,423	8,235	2,601
Cyfanswm	8,238	2,616	8,435	2,794

Mae Croniadau ac Incwm Gohiriedig yn cynnwys £4.3m ar gyfer costau taliadau diswyddo a’r costau cysylltiedig yn dilyn ailstrwythuro’r Amgueddfa ar ddiwedd y flwyddyn ariannol (dim byd ar 31 Mawrth 2023). Mae hefyd yn cynnwys £490,000 o incwm grant nas gwariwyd a ohiriwyd tan y flwyddyn ganlynol (£539,000 ar 31 Mawrth 2023).

Mae benthyciadau o £157,000 (£157,000 ar 31 Mawrth 2023) yn ddyledus mewn llai na blwyddyn i Lywodraeth Cymru (wedi'i aseinio oddi wrth Salix Finance Ltd, cwmni annibynnol, a ariennir yn gyhoeddus, sy'n rhoi benthyciadau i'r sector cyhoeddus ar gyfer projectau effeithlonrwydd ynni, ar 15 Ionawr 2021).

16. Credydwyr: Symiau sy'n ddyledus ar ôl blwyddyn

	Amgueddfa Cymru		Cyfunol	
	2024	2023	2024	2023
	£'000	£'000	£'000	£'000
Benthyciadau	239	396	239	396
Croniadau ac Incwm Gohiriedig	0	20	0	20
	239	416	239	416

Mae benthyciadau o £239,000 (£396,000 ar 31 Mawrth 2023) yn ddyledus i Lywodraeth Cymru (wedi'i aseinio oddi wrth Salix Finance Ltd ar 15 Ionawr 2021) sydd angen eu had-dalu o fewn rhwng dwy a phum mlynedd.

17. Darpariaethau

	Amgueddfa Cymru		Cyfunol	
	2024	2023	2024	2023
	£'000	£'000	£'000	£'000
Darpariaethau	752	188	752	188

Gwnaed darpariaeth ar gyfer costau diswyddo staff a chostau cysylltiedig lle nad oedd cytundebau terfynol wedi'u cadarnhau erbyn 31 Mawrth 2024 er eu bod wedi'u cytuno.

18. Pensiynau

Mae gennym gynllun pensiwn â buddion wedi'u diffinio yn y DU, sydd wedi'i warantu gan Warant y Goron a gyhoeddwyd gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru. Cyflawnwyd prisiad actiwaraidd llawn ar 31 Mawrth 2021. Cafodd hwn ei ddiweddaru ar 31 Mawrth 2023 gan actiwari annibynnol cymwys gan ddefnyddio canllawiau a gyhoeddwyd gan Drysorlys Ei Fawrhydi.

Roedd y prisiad FRS102 ar 31 Mawrth 2023 yn dangos cynnydd, o ddiffyg o £2,432,000 ar 31 Mawrth 2023, i enillion o £11,380,000 ar 31 Mawrth 2024.

£5,187,000 oedd ein cyfraniad ni at y cynllun yn ystod y flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2024 (£5,085,000 in 2022/23). Roedd hyn yn cynnwys cyfraniadau ar gyfradd o 21.3% o'r Tâl Pensiynadwy hyd at 29 Chwefror 2024 a 12.8% o'r dyddiad hwnnw ymlaen, a chyflog a ildiwyd gan aelodau dan drefniadau aberthu cyflog, a dalwyd gennym i'r Cynllun. Y cyfraniadau a ddisgwylir oddi wrth y cyflogwr ar gyfer 2024/25 yw £3.3m

(a) Symiau yn y fantolen:

	2024	2023
	£'000	£'000
Gwerth teg asedau	144,042	141,421
Rhwymedigaeth buddion wedi'i diffinio	(132,662)	(143,853)
Enillion/(Diffyg)	11,380	(2,432)

(b) Dadansoddiad o newidiadau yng ngwerth teg asedau:

	2024	2023
	£'000	£'000
Gwerth teg agoriadol asedau	141,421	174,928
Incwm llog	5,851	2,712
Cyfraniadau'r cyflogwr	5,187	5,085
Cyfraniadau'r aelodau	520	450
Treuliau'r cynllun	(461)	(349)
Enillion/(colledion) profiad actiwaraidd	(2,376)	(36,265)
Buddion a dalwyd	(6,100)	(5,140)
Gwerth teg terfynol asedau	144,042	141,421

(c) Dadansoddiad o newidiadau yng ngwerth presennol rhwymedigaethau buddion diffiniedig:

	2024	2023
	£'000	£'000
Rhwymedigaeth agoriadol buddion wedi'i diffinio	143,853	232,243
Cost y gwasanaeth cyfredol	3,454	8,335
Cyfraniadau'r aelodau	520	450
Cost llog	5,854	3,563
Colledion profiad actiwaraidd	(14,919)	(95,598)
Buddion a dalwyd	(6,100)	(5,140)
Rhwymedigaeth derfynol buddion wedi'i diffinio	132,662	143,853

(d) Enillion/(Colledion) actiwaraidd a godwyd ar y Datganiad o Weithgareddau Ariannol

	2024	2023
	£'000	£'000
Enillion/(colledion) profiad actiwaraidd - gwerth teg asedau (nodyn 18b)	(2,376)	(36,265)
(Colledion) actiwaraidd - gwerth presennol y rhwymedigaethau (nodyn 18c)	14,919	95,598
Enillion/(colledion) actiwaraidd	12,543	59,333

(e) Symiau a godwyd ar adnoddau a wariwyd:

	2024		2023	
	£'000	£'000	£'000	£'000
Cost y gwasanaeth cyfredol	3,454		8,335	
Treuliau'r cynllun	461		349	
		3,915		8,684
Incwm llog	(5,851)		(2,712)	
Cost llog	5,854		3,563	
		3		851
Cyfanswm tâl yr adnoddau a ddefnyddiwyd		3,918		9,535

Mae'r symiau uchod a godwyd ar adnoddau a wariwyd wedi'u cynnwys mewn costau staff, a ddangosir yn nodyn 8a i'r cyfrifon hyn.

(f) Prif gategorïau asedau'r cynllun fel canran o gyfanswm asedau'r cynllun:

	2024	2023
Ecwitïau	36.5%	34.7%
LDI	33.7%	33.9%
Aml-asedau	29.1%	30.4%
Eraill	0.7%	1.0%

(g) Y prif dybiaethau actiwaraidd:

	2024	2023
Cyfradd disgownt	5.10%	4.15%
Chwyddiant - RPI tymor byr	3.55%	3.40%
Chwyddiant - RPI tymor hir	2.65%	2.50%
Chwyddiant - CPI	2.55%	2.40%
Cynnydd taliadau pensiwn - cyn 2000	3.30%	3.20%
Cynnydd taliadau pensiwn - ar ôl 2000, cyn 2016	2.55%	2.40%
Cynnydd taliadau pensiwn - ar ôl 2016	2.15%	2.06%
Cynnydd pensiwn gohiriedig	2.55%	2.40%
Rhagdybiad disgwyliad oes cyfredol 65 oed		
Gwryw	86.2	86.8
Benyw	88.7	89.2
Rhagdybiad disgwyliad oes cyfredol 45 oed		
Gwryw	87.1	87.8
Benyw	89.8	90.3

(h) Dadansoddi sensitifrwydd – y newid mewn rhwymedigaethau buddion diffiniedig ar 31 Mawrth 2024:

Cynnydd/gostyngiad mewn cyfradd disgownt o 0.5%	-7%/+8%
Cynnydd/gostyngiad yn y gyfradd chwyddiant dybiedig o 0.5%	+8%/-7%

19. Datganiad Cronfeydd

£175,384,000 oedd swm y cronfeydd a gofnodwyd yn ein cyfrifon anghyfunol ein hunain ar 31 Mawrth 2024, gyda £70,000 i'w briodoli i Mentrau AOCC Cyf.

(a) Symudiadau yn y Cronfeydd	1 Ebrill 2023 £'000	Adnoddau i mewn £'000	Adnoddau a ddefnyddiwyd yn ystod y Flwyddyn £'000	Symudiadau Eraill £'000	Trosglwyddiad rhwng Cronfeydd £'000	31 Mawrth 2024 £'000
Cronfeydd Cyhoeddus						
Cyfyngedig - Incwm Cyfalaf	98,496	7,358	(5,129)	(138)	0	100,587
Cyfyngedig - Incwm Sbesimenau	15,387	489	(135)	0	0	15,741
Cyfyngedig - Ailbrisio	22,608	0	0	(7,419)	0	15,189
Cyfanswm Cyfyngedig	136,491	7,847	(5,264)	(7,557)	0	131,517
Anghyfyngedig - Incwm	8,752	40,122	(41,425)	0	0	7,449
Anghyfyngedig - Ailbrisio	70	0	0	25	0	95
Cronfa Bensiwn	(2,432)	0	1,269	12,543	0	11,380
Cyfanswm Anghyfyngedig	6,390	40,122	(40,156)	12,568	0	18,924
Cyfanswm y Cronfeydd Cyhoeddus	142,881	47,969	(45,420)	5,011	0	150,441
Cronfeydd Preifat						
Cyfyngedig - Incwm	17,503	721	(466)	94	0	17,852
Cyfyngedig - Ailbrisio	239	0	0	43	0	282
Anghyfyngedig - Incwm	6,862	846	(1,044)	129	0	6,793
Anghyfyngedig - Ailbrisio	73	0	0	13	0	86
Cyfanswm y Cronfeydd Preifat	24,677	1,567	(1,510)	279	0	25,013
Cyfanswm	167,558	49,536	(46,930)	5,290	0	175,454

£15,652,000 oedd cyfanswm y cronfeydd ailbrisio ar 31 Mawrth 2024. Mae'r rhain yn cynrychioli enillion/colledion cronedig drwy ailbrisio asedau sefydlog yn deillio o 1 Ebrill 2011 ymlaen.

(b) Dadansoddiad o Asedau Net rhwng Cronfeydd	Cronfeydd Cyhoeddus		Cronfeydd Preifat		31 Mawrth
	Cyfyngedig	Anghyfyngedig	Cyfyngedig	Anghyfyngedig	2024
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Asedau Sefydlog	135,098	2,846	14,387	2,294	154,625
Asedau Cyfredol	(1,576)	12,119	3,747	4,585	18,875
Rhwymedigaethau Cyfredol	(1,766)	(6,669)	0	0	(8,435)
Rhwymedigaethau Hirdymor	(239)	0	0	0	(239)
Darpariaethau	0	(752)	0	0	(752)
Asedau Net (cyn ased/rhwymedigaethau pensiwn)	131,517	7,544	18,134	6,879	164,074
Ased/(Rhwymedigaethau) Pensiwn	0	11,380	0	0	11,380
pensiwn)	131,517	18,924	18,134	6,879	175,454

20. Cysoni'r Incwm/Gwariant Net i'r Llif Arian Net o Weithgareddau Gweithredu

	Amgueddfa Cymru		Cyfunol	
	2023/24	2022/23	2023/24	2022/23
	£'000	£'000	£'000	£'000
Net (Gwariant)	2,676	(3,963)	2,673	(3,449)
Cyfran o'r Fenter ar y cyd	171	174	171	174
(Enillion) heb eu gwireddu ar fuddsoddiadau gwerth marchnad	(223)	251	(223)	251
Asedau a gyfrannwyd	(243)	(250)	(243)	(250)
Dibrisiant	3,355	2,544	3,373	2,561
Colled ar warediad	106	21	106	21
(Cynnydd)/Gostyngiad mewn Stociau	1	(13)	(26)	(103)
(Cynnydd)/Gostyngiad mewn Dyledwyr	(5,610)	672	(5,218)	81
Cynnydd/(Gostyngiad) mewn Credydwyr	6,579	238	6,599	303
Cynnydd mewn Credydwyr: Symiau sy'n ddyledus ar ôl blwyddyn	0	0	0	0
Cynnydd mewn Darpariaethau	(188)	0	(188)	0
Costau pensiwn FRS102 y flwyddyn gyfredol	(1,269)	4,450	(1,269)	4,450
Mewnlif Arian Net o'r Gweithgareddau Gweithredu	5,355	4,124	5,755	4,039

21. Dadansoddiad o Arian Parod a Symiau Cyfwerth ag Arian Parod

	Amgueddfa Cymru		Cyfunol	
	2023/24	2022/23	2023/24	2022/23
	£'000	£'000	£'000	£'000
Arian mewn llaw	9,169	5,536	9,905	5,879
Adneuon rhybudd byrdymor	0	5,811	0	5,811
Cyfanswm yr arian parod a'r symiau cyfwerth ag arian parod	9,169	11,347	9,905	11,690

22. Ymrwymiadau Cyfalaf

	2024	2023
	£'000	£'000
Ar ddyddiad y fantolen roedd ymrwymiadau cyfalaf o	1,875	1,300

Roedd y rhan fwyaf o'r ymrwymiadau cyfalaf ar 31 Mawrth 2024 yn ymwneud â'r rhaglen waith cynnal a chadw hanfodol ar yr ôl-groniad.

23. Gwarantau ac Atebolrwydd Amodol

Ar 31 Mawrth 2024, doedd dim hawliadau yn ein herbyn yn ymwneud ag anaf personol a ddigwyddodd yn honedig yn ein hamgueddfeydd nad oes darpariaeth ar eu cyfer yn y cyfrifon neu nad ydynt wedi'u cynnwys o dan ein hyswiriant.

Roedd hawliad mewn tribiwnlys cyflogaeth heb ei gwblhau ar ddiwedd y flwyddyn ariannol. Cafodd ei dynnu'n ôl ar 30 Ebrill 2024

Pe bai Big Pit Amgueddfa Lofaol Cymru'n cau, mae gwarant i ddiogelu siafft y pwll a'r cyffiniau. Mae datgomisiynu yn debygol o gostio tua £5 miliwn ac mae'r swm wedi ei danysgrifennu gan Lywodraeth Cymru.

Cyfraith achos sy'n dechrau dod i'r amlwg mewn perthynas â chynlluniau pensiwn: ym mis Mehefin 2023, cadarnhaodd yr Uchel Lys yn achos Virgin Media fod ardystiad actiwaraidd yn angenrheidiol ar gyfer newidiadau i fuddion aelodau cynlluniau pensiwn â buddion wedi'u diffinio a gontractiwyd allan rhwng 1997 a 2016, yn unol ag adran 37 o Ddeddf Pensiynau 1993. Dyfarnwyd bod newidiadau a wnaed heb yr ardystiad hwn yn ddi-rym. Mae'r gofyniad hwn yn gymwys i hawliadau gwasanaeth y gorffennol a'r dyfodol, ac i newidiadau sydd yn andwyol neu o fudd i aelodau cynlluniau. Apeliwyd yn erbyn y dyfarniad ym mis Mehefin 2024, ond mae cynghorwyr actiwaraidd cyfredol yr Amgueddfa (Broadstone) wedi cadarnhau nad oes ganddynt reswm i gredu y bydd unrhyw newidiadau perthnasol wedi'u gwneud heb gadarnhad actiwaraidd, felly nid ydynt yn disgwyl y bydd unrhyw newidiadau atebolrwydd yn codi yn sgil y dyfarniad. Byddwn yn parhau i fonitro'r safbwynt hwn yn sgil datblygiadau parhaus pellach, megis dyfarniadau perthnasol gan y Llys.

24. Trafodiadau Partïon Cysylltiedig

Rydym yn Gorff a Noddir gan Lywodraeth Cymru. Felly, ystyrir bod Llywodraeth Cymru yn barti cysylltiedig. Yn ystod y flwyddyn, cawsom gyllid gan Lywodraeth Cymru ar ffurf Cymorth Grant, a grant arall y cyfeirir ato yn nodyn 3 i'r cyfrifon. Cawsom £7,559 hefyd mewn perthynas â gweithgareddau gwasanaeth gan Lywodraeth Cymru, a gwnaethom daliad o £225 am wasanaethau ganddyn nhw. Cafodd ein his-gwmni masnachu Mentrau AOCC Cyf incwm o £3,389 o incwm drwy logi lleoliadau i Lywodraeth Cymru yn ystod y flwyddyn. Cyfeirir at falansau sy'n ddyledus gyda Llywodraeth Cymru, gan gynnwys benthyciadau, yn nodiadau 14, 15 ac 16 i'r cyfrifon.

Gwnaethom y taliadau canlynol i bartïon cysylltiedig eraill neu eu talu i'r partïon hynny yn ystod 2023/24. Oni nodir yn wahanol, nid oedd unrhyw falansau heb eu talu ar ddiwedd y flwyddyn.

- **£1,067 gan BBC Cymru. Cyflogir Abigail Lawrence a Rhys Evans gan BBC Cymru**
- **£771 i Cyfoeth Naturiol Cymru. Mae David Jones yn Uwch Gynghorydd Arbenigol i Cyfoeth Naturiol Cymru**
- **£1,000 i Ymddiriedolaeth Archaeolegol Clwyd Powys. Mae Hywel John yn Ymddiriedolwr i Ymddiriedolaeth Archaeolegol Clwyd Powys**
- **£4,150 i Ymddiriedolaeth Archaeolegol Gwynedd. Mae Hywel John yn Ymddiriedolwr i Ymddiriedolaeth Archaeolegol Gwynedd**
- **£26,814gan Brifysgol Abertawe. Mae Richard Thomas yn Aelod o Gyngor Prifysgol Abertawe**

- **£700 gan Cwmni Da Cyf. Mae Llion Iwan yn gyfarwyddwr i Cwmni Da Cyf**
- **£125,141 gan Brifysgol Caerdydd a £498 i Brifysgol Caerdydd. Mae Emma Yhnell yn Ddeon Cysylltiol ac yn Uwch Ddarlithydd ym Mhrifysgol Caerdydd. Mae £1,116 wedi'i gynnwys o dan y dyledwyr**
- **£180,816 gan yr Amgueddfa Hanes Natur a £30,274 i Gwmni Masnachu'r Amgueddfa Hanes Natur. Roedd Freya Stannard yn un o weithwyr cyflogedig yr Amgueddfa Hanes Natur. Mae £11,624 wedi'i gynnwys o dan y dyledwyr**
- **£2,050 gan Iechyd Cyhoeddus Cymru. Jan Williams oedd Cadeirydd Iechyd Cyhoeddus Cymru tan fis Mai 2024. Kate Eden oedd Is-gadeirydd Iechyd Cyhoeddus Cymru ta fis Chwefror 2024.**
- **£1,903 gan Brifysgol Aberystwyth a £9,874 iddi. Mae Kate Eden yn Aelod o Gyngor Prifysgol Aberystwyth, mae Catherine Duigan yn Athro er Anrhydedd yn y Gwyddorau Amgylcheddol ym Mhrifysgol Aberystwyth.**
- **£200 i Goleg y Cymoedd. Mae John Hunt yn Lywodraethwr ar Goleg y Cymoedd.**
- **£2,000 i Gyngor Tref Blaenafon. Mae John Hunt yn Gynghorydd ar Gyngor Tref Blaenafon.**
- **£500 gan Gomisiynydd y Gymraeg. Mae Nia Elias ar un o Baneli Ymgynghorol Comisiynydd y Gymraeg.**
- **£497.50 i Ymddiriedolaeth Parc Cenedlaethol Arfordir Penfro. Mae Gwyneth Hayward a Madeleine Havard yn ymddiriedolwyr i Ymddiriedolaeth Parc Cenedlaethol Arfordir Penfro.**

Cawsom rodd o £5 gan Ymddiriedolwyr yn 2023/24 (£dim yn 2022/23).

Yn ystod y flwyddyn, gwasanaethodd Hywel John, Trysorydd; Richard Thomas, Ymddiriedolwr a Robert Humphreys, Ymddiriedolwr, fel cyfarwyddwyr i AGGA a chyfeirir at hyn yn nodyn 9 i'r cyfrifon. Ni chafodd yr un o'r cyfarwyddwyr gydnabyddiaeth gan y cwmni hwn.

25. Offerynnau Ariannol

Nid oes gan Amgueddfa Cymru unrhyw fenthyciadau ac eithrio benthyciadau di-log gan Lywodraeth Cymru. Rydym yn dibynnu'n bennaf ar gymorth grant Llywodraeth Cymru a dynnir i lawr yn fisol ar gyfer ein gofynion arian parod, sy'n cyfyngu ein risg hylifedd. Yn 2023/24, deilliodd £41.3m neu 83.4% o'n hincwm cyfunol o Lywodraeth Cymru (£33.9m neu 82.7% yn 2022/23). Mae'r balans, sef £8.2m neu 16.6% (£7.1m neu 17.3% yn 2022/23) yn deillio o grantiau gan gyrff eraill, gweithgareddau masnachu a chreu incwm, rhoddion, a buddsoddiadau.

Mae ein holl asedau a'n rhwymedigaethau mewn sterling ac felly nid ydym yn agored i risg arian cyfred. Rydym yn lleihau'r posibilrwydd o fod yn agored i risg y farchnad drwy amrywio'n portffolio buddsoddiadau, a reolir gan Barclays, yn unol â'r lefel o risg a'r amcanion buddsoddi a osodir gennym.

26. Digwyddiadau ar ôl y Fantolen

Awdurdododd y Swyddog Cyfrifyddu y datganiadau ariannol hyn i'w cyhoeddi ar 21 Ionawr 2025.